

YENİ ÇAĞ

- **F. Nasır:** Arap halklarının emperyalizme karşı savaşı
- **J. Gibbons:** Wilson'un sosyalizmi
- **D. M. Guellar:** Lâtin Amerikada reformist görüşler

ARAP DÜNYASINDA

Arap ülkelerinde ilerici güçlerin birliği ve iş birliği

VIYETNAM SAVAŞI

Deliller konuşuyor

BASKIYA VE DEMOKRATLARIN KOVUŞTURULMASINA KARŞI

Abraham Fişer'in yargılanması
Ürdünde gericilik azıtıyor
Panama halkı direniyor

KOMÜNİST VE İŞÇİ PARTİLERİNDE

Dünyada komünistlerin sesi

ÖZEL SAYFALARIMIZ

TKP Merkez Komitesi Birinci Sekreteri Yakub Demir yoldaşın
BKP-nin IX. Kongresinde yaptığı konuşma.

11 (29)

Aralık

1966

B A R I Ş V E S O S Y A L I Z M P R O B L E M L E R İ

B u s a y ı d a :

Fuad Nasır

Ürdün Komünist Partisi Merkez Komitesi Birinci Sekreteri

Lütfi El-Holi

Birleşik Arap Cumhuriyetinde toplumcu

Salem Amin

Ürdünlü gazeteci

TÜSTAV

YENİ ÇAĞ

11
Aralık
1966

Komünist ve işçi partilerinin teori ve enformasyon dergisi

Arap halklarının emperyalizme karşı savaşı

Fuad Nasır

Oktober Devriminin dünya emperyalizmine olağan üstü kuvvetli bir darbe indirmesine rağmen, emperyalistler İkinci Dünya Savaşına kadar yine de Arap halklarının ayaklanmalarını ve ulusal devrimlerini bastırarak kadar kuvvetliydi. Bunun yanı sıra kurtuluş hareketinin de sayısı hiç de az olmıyan kusurları vardı. Bir kere işçi sınıfı sayı bakımından azdı, siyasi ve örgütlenme bakımından da zayıftı. Henüz kurulmuş olan siyasi partiler ve sendika örgütleri sömürgeciler ve gerici rejimler tarafından şiddetle izleniyordu. Ulusal devrimin başlıca ordusu olan köylü kitleleri geniş ölçüde devrim hareketine çekilmemişti, üstelik bu hareketin başı olan milli burjuvazi toprak sorununun köylülerin çıkarına çözümlenmesi meselesini ele olmamıştı. Küçük şehir burjuvazisi de tam bilinçten ve siyasi örgütlenme tecrübesinden büyük ölçüde yoksundu. Bundan başka Arap halkları arasındaki ilişkiler ve sömürgecilğe karşı savaşta dayanışma o devirde henüz sağlam değildi.

Arap ulusal kurtuluş hareketinin yeni bir hamle yapmasına yardım için gerekli uluslararası ve iç koşulların meydana gelmesinin olağanüstü bir önemi vardır. Uluslararası durum alanında koşullar Sovyetler Birliğinin sosyalizmi başarıyla kurması, İkinci Dünya Savaşında Alman faşizmine ve Japon militarizmine karşı tarihi bir zafer kazanması, sosyalizmin bir dünya sistemi haline gelmesi, dünya emperyalizminin zayıflaması ve onun sömürge sisteminin çökmesi sonucunda meydana çıktı.

Arap ülkelerindeki ulusal kurtuluş hareketi de, daha evvelki hatalarından birçoğunu ortadan kaldırmayı başardı. İkinci Dünya Savaşı devresinde Sovyetler Birliğinin gücüne ve sosyalist toplum düzeninin sağlamlığına ve sarsılmazlığına inanmak olanağını bulan halk yığınlarının bilinci önemli ölçüde artmıştı. Diğer taraftan birçok Arap ülkesi, ya harp alanı, ya da emperyalist devletler ordularının donatım üssü haline gelmişti. Savaş ekonomisinin ihtiyaçları dolayısıyla bu Arap ülkelerinde sanayiye ve ulaşırmada bazı alanlarda gelişmeler hızlandı ki, bunun sonucu olarak işçi sınıfının büyümesi ve sınıfı bilincinin artması, bu sınıfın parti ve sendika örgütlerinin pekleşmesi, ulusal kurtuluş hareketindeki rollerinin güçlenmesi mümkün oldu. Milli burjuvazi de bir dereceye kadar sağlamlaştı, ve küçük burjuvazinin yeni siyasi partileri ortaya çıktı.

Arap halklarının ulusal kurtuluş hareketi bilhassa İkinci Dünya Savaşından sonra kuvvetle gelişti. Arap ülkeleri arasında ilk olarak Suriye ve Lübnan, 1946 yılında, yani İkinci Dünya Savaşı sona erer ermez siyasi bağımsızlıklarını elde ettiler. Sovyetler Birliğinin ve diğer sosyalist ülkelerin desteği bu zafere ulaşmada kararlastırıcı bir etki oldu. Arap kurtuluş hareketi tarihinde, ilk defa olarak İngilizler ve Fransızlar Suriye ve Lübnan'dan askerlerini çekmek zorunluğunda kaldılar ve eskiden olduğu gibi bu ülkelerde askeri üslerini korumak veya bazı imtiyazlar koparmak denemesinde başarısızlığa uğradılar.

İki büyük sömürgeci devlete karşı elde edilen bu kesin zafer, bölgedeki bütün halklara esin vererek, gözleri önüne harpsonrası dünyanın yeni özelliğini sermiş oldu. Bölge halkları, sosyalist cephe halklarının büyük bir güç olduğunu, emperyalist devletlere karşı gelecekte yürütecekleri savaşlarda güvenilir müttefikler sayılabileceğine inandılar. Bütün bunlar ise, Arap ülkelerinin kendi kuvvetlerine inançlarını, daha evvelce görülmemiş ölçüde güçlendirdi. Bunun için de kurtuluş savaşları durmadan genişliyor ve bütün Arap dünyasını sarıyordu. Arap ülkeleri halkları, emperyalizme karşı bütün savaşlarda Sovyetler Birliğinin ve diğer sosyalist ülkelerin, samimi ve kararlı olarak, yanibaşlarında durduğunu gördüler.

Süveyş kanalının millileştirilmesi savaşında ve 1956 yılında Mısır'a karşı girişilen üçlü saldırının defedilmesinde Sovyetler Birliğinin Arap halklarını kesin olarak desteklemesi, Dünya sosyalist düzeniyle Arap ulusal kurtuluş hareketi arasındaki sımsıkı ittifakı ve bugünkü çağın karakterini parlak bir şekilde göstermiş oldu. Bu tarihi zafer, Arap halklarının, Afrika, Yakın-Doğu ve Orta-Doğu halklarının ulusal kurtuluş hareketlerindeki kesin dönüşümün işareti olmuş, bu dönüşüm, şanlı Cezayir devriminin zaferi ile daha da derinleşmiş ve sağlamlaşmıştır.

Son yirmi yıl zarfında Arap dünyasında kökten değişiklikler oldu. Arap halklarının darbeleri altında sömürge yönetiminin çeşitli rejimleri yıkıldı. Arap ülkelerinin çoğu siyasi bağımsızlığa kavuştular. Arap dünyasının çeşitli kısımlarında, tam sömürge yönetimi altında, sadece nispeten küçük toprak parçaları kaldı. Umman, Bahreyn ve Aden ile Arap yarım adasının

güney kısmındaki diğer bağımlı ülkeler halklarının kurtuluş hareketleri, İngiliz sömürgeciliğinin Arap topraklarındaki son dayanaklarını kemirmeye başladı. Arap dünyasının hemen de yarısını teşkil eden nüfusa sahip Birleşik Arap Cumhuriyeti, Suriye ve Cezayir gibi üç ülke kapitalist yolu terkederek, ilerici sosyal gelişme yoluna koyuldular.

Arap halklarının ulusal bağımsızlık için yürüttükleri savaş, dünya sömürge sisteminin, geniş ve çok önemli bir bölgede çökertilmesinde faal ve etkili bir rol oynadı. Onların ekonomik bağımsızlık ve sosyal ilerleme uğrunda, emperyalizme ve yeni sömürgecilğe karşı yürüttükleri savaş, bugün de Afrika ve Orta Doğu halklarının savaşlarında öncü bir rol oynamaktadır.

Arap halklarının emperyalizme karşı savaşta birleşmesinin önemi

Arap halklarının emperyalizme karşı kazandıkları zaferler ve attıkları ileri adımlar, bir taraftan Arap halkları, diğer taraftan ise emperyalist devletler arasındaki çelişmeyi keskinleştirdi. Halklarının toplam sayısı hemen hemen 90 milyona yaklaşan Arap ülkeleri, önemli bir stratejik mevkie ve muazzam petrol kaynaklarına sahiptirler. Bu ülkeler dünya kapitalist sistem ekonomisinde ve emperyalizmin stratejisinde önemli yer almaktadırlar. Arap ülkelerinin siyasi bağımsızlıklarının sağlanması, ekonomilerinin ve zengin petrol kaynaklarının yabancı sermayenin diktasından kurtulması, sosyal ilerleme ve demokrasi yolundaki eylemler ve Arap birliğinin gerçekleşmesi gibi amiller, dünya emperyalizm stratejisine ve dünya kapitalist sistem ekonomisine büyük bir darbe indirmektedir. Bütün bunlar, barış, kurtuluş, demokrasi ve sosyalizm güçleri yararına veya ayrı ayrı olarak Arap halklarının ulusal kurtuluş hareketlerine, kurtulmuş olan Arap ülkelerine ve bilhassa en büyük Arap devleti olan ve en dinamik şekilde gelişen Birleşik Arap Cumhuriyeti (BAC) ne karşı durmadan komplolar hazırlamaktan vazgeçemedikleri apaçıktır. Emperyalist devletler, Arap halklarının ulusal kurtuluş hareketlerinin bastırılmasının, kurtulmuş Arap ülkelerine indirilmiş darbelerin petrol zenginliklerini muhafaza etme olanağını sağlayacağına, kaybettikleri ekonomik mevzileri geri çevireceğine, Afrika ve Orta-Doğu ülkeleri halklarının ulusal kurtuluş hareketlerini engelliyeceğine, sosyalist cepheye karşı saldırı hazırlıkları için daha elverişli koşullar hazırlıyacağına güvenmektedirler.

Bu amaca ulaşmak için de, açık veya maskeli, her çeşit araç ve usullere başvurmakta, dinden ve komünizm aleyhtarlığından geniş ölçüde faydalanarak iktisadi ve siyasi baskıda bulunmaktadır. Emperyalistler, harp tehdidi ve silâhlı müdahale dahil, 1956 da Mısırda olduğu gibi askeri

ve karşı devrim darbeleri de örgütlemektedirler, ki Amerika Birleşik Devletleriyle İngiltere 1958 yılında Irak devrimini ezmek için, Lübnan ve Ürdüne asker çıkarmışlardır. Şimdi ise Suudi Arabistan yöneticilerinin yardımıyla, Arap Yarımadasının güney kısmındaki üslerinden faydalananarak, Yemen Arap Cumhuriyetinde silâhlı müdahaleye geçmişlerdir. Emperyalist ülkeler Fas, Lübya, Aden ve Suudi Arabistanda kalan üslerinden tehdit ve saldırı için faydalanmaktadırlar. 6. Amerikan filosu hâlâ Akdenizde bulunmaktadır ve Arap ülkelerine karşı her türlü saldırı hareketine geçmeğe hazırdır. Emperyalizmin Arap ülkelerine karşı stratejisinde, maceracı yöneticileri tarafından bir silâh deposu haline gelen İsrail öncü mevziinde bulunmaktadır. Emperyalist devletlere sınıksı ve tamamiyle bağlı olan İsrail, Yakın ve Orta-Doğuda bir gerginlik ocağı haline gelmiştir.

Emperyalistler Suudi Arabistana, Fasa, Ürdüne ve diğer gerici rejimlere büyük ümitler bağlamışlardır ve bu rejimleri, Orta-Doğu ve Afrikadaki benzer gerici rejimlere, diğer emperyalist paktların halkası olması gereken «İslâm Paktı»nın yardımıyla bağlamak için hummalı bir çaba sarfetmektedirler. Yeni sömürgeciliğin birçok Arap ülkelerine sızma denemelerinin arttığını ve bütün emperyalist devletlerin bu hususta keskin bir rekabet içinde olduklarını farketmek güç değildir. Fakat Arap halkları ve ilerici gelişme yolunu tutmuş ülkelerdeki hükümetler emperyalistlerin, gericiilerin ve siyonistlerin komplo ve planlarını kesinlikle önlemektedirler. Bu hükümetlerin siyasi bağımsızlığın, ekonomik kurtuluşun, sosyal ilerlemenin ve demokrasinin sağlamlaştırılması uğrındaki savaşları daha kararlı olmakta, daha derin bir sosyal muhteva kazanmaktadır. Onlar, Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerle, bütün dünyadaki barış ve özgürlük güçleriyle ilişkilerini ve işbirliğini sağlamlaştırmaktadırlar.

Arap halklarına çok ıstırap çektiren eski parçalanma koşullarına rağmen, bütün Arap ülkelerinde, her birine mahsus koşullar dolayısıyla siyasi ve ekonomik kurtuluş ve sosyal ilerleme aynı ölçüde cereyan etmemesine rağmen, her bir Arap ülkesindeki halkın savaşı ve kaderi diğer bütün Arap halklarının savaşına bağlıdır. Arap halklarının emperyalizme, sömürgeciliğe, yeni sömürgeciliğe ve çürümüş gerici rejimlere karşı ve sosyal ilerleme için yapılan savaşlarının her kuvvetlenişinde bu halklar arasındaki ilişkiler ve birbirlerinin savaşlarına karşılıklı etkiler güçlenmekte ve derinleşmektedir. Onların arasındaki işbirliği, dayanışma ve ortak savaş yeni bir şekil ve yeni bir muhteva kazanmaktadır. Son 20 yıl, Arap halklarının birbirine yaklaşması ve savaşlarda kaynaşması bakımından, Arap birliği hareketinin gelişmesi bakımından parlak örneklerle doludur.

Arap kurtuluş hareketindeki köklü değişiklikler emperyalistleri, büyük burjuvaziyi, çeşitli gerici güçleri Arap milliyetçiliği ve birliği «yasasından vazgeçmek» zorunluluğunda bıraktı. Bugün Arap ülkelerindeki emperyalist ve gerici güçler, Arap kurtuluş savaşlarına karşı ümitsiz bir mücadele

yürütmek, Arap ülkeleri arasındaki bölünmeyi muhafaza etmek, onları birbirine düşürmek, aralarındaki dayanışmayı baltalamak, her birindeki demokratik ve ilerici güçlerin birliğini parçalamak için islâmlığı son koz olarak kullanmayı denemektedirler.

Demokratik ve ilerici güçlerin çeşitli müfrezelerinin saflarındaki birlikte, Arap halklarının ve kurtulmuş Arap ülkelerinin dayanışmasında oluşan her menfi tutum, sadece ve sadece bu ülkelerin güçlerine, Arap halklarına ve onların ilerdeki gelişmelerine zarar vermektedir. Emperyalizme karşı, çeşitli gerici ve sağcı güçlere karşı başarılı bir savaşın yararları Arap dünyasındaki devrimci güçlerin toparlanmasını, birleşme eyleminin Arap ülkelerinin elinde gerçek bir silâh olmasını gerektirmektedir. Bu ise, Arap birliği hareketine yabancı olan yanlış görüş ve tutumlara karşı savaşla yetinmeyi değil, tecrite ve bölgesel kapanıklığa, parçalanmayı ebedileştirmeye karşı kesin bir savaş yürütmeyi gerektirmekte, Arap birliğini sağlamlaştırmak için durmadan yeni yeni şekiller aranmasını şart koşturmaktadır.

Arap halklarının kaderi (hangi ülkede yaşarlarsa yaşasınlar) ortaktır ve bunun için de milli ve sosyal savaşın gelişmesi onları mutlaka birliğe götürecektir. Biz halkların birbirlerine yaklaştığı, savaşta kaynaştığı bir devirde yaşıyoruz. L. Brejnefin 23. Kongrede okuduğu Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi raporunda şöyle denmektedir: «Asya, Afrika, Lâtin Amerika halklarının emperyalizme karşı savaşta dayanışmasının güçlenmesi, zamanımızın önemli bir etkenidir. Asya-Afrika ülkelerinin dayanışma hareketi, Arap halklarının birleşme hareketi, üç kıtadaki halkların dayanışma hareketleri halkların temel çıkarlarına cevap vermektedir ve biz onları faal olarak, hareretle desteklemekteyiz.»

Sosyal ilerleme ilişkilerinde milli burjuvazinin tutumu

Arap ülkelerinden çoğunun siyasi bağımsızlığı ele geçirmiş olmaları, devrimizde, Arap dünyasındaki bugünkü ve yarınki değişiklikler bakımından önemli bir devrimci etkidir. Arap ulusal kurtuluş savaşı artık şu veya bu Arap ülkesinin çerçevesi içinde sınırlandırılmaz. Bütün Arap dünyasını kapsayan bu savaşta şehir ve köylerdeki en geniş emekçi kitleleri kesin olarak birleşmiştir. Bu kitleler artan bilinçleri ve devrimci eylemleriyle, ulusal demokratik devrime gittikçe daha fazla etkide bulunmakta ve eskiden olduğu gibi siyasi bağımsızlıkla yetinilmesine müsaade etmiyerek, onu başka eylem alanlarına naklederek, sosyal ilerleme devrimi haline getirmektedirler. Arap ülkelerinden her birinde ve bütün Arap dünyası çerçevesi içindeki milli burjuvası, bu kökten değişiklikler ve bunların

temelindeki sosyal çelişmelerin keskinleşmesi sonucunda bütün emperyalizm aleyhtarı enerjisini tüketmemiş olsa bile, bugünkü aşamada, evelce olduğu gibi, ulusal demokratik devrimi yönetmek ve genel demokratik sorunları czmek kabiliyetini yitirmektedir. Bu da, milli burjuvazinin kararsız, iki yüzlü oluşundan, sınıf çıkarlarını her şeyin üstünde tutmasından, kendisine özgü tüccar zihniyetinden ve toprak mülkiyetiyle yarı feodal üretim ilişkilerine sımsıkı bağlı olmasından ileri gelmektedir.

Mesel Suriyede, siyasi bağımsızlığa kavuşulduktan sonra iktidara gelen milli burjuvazi, gerçekten de bir sıra ekonomik, sosyal ve siyasi reformlar yaptı. Fakat bütün bu reformlar, herşeyden önce milli burjuvazinin ve diğer mülk sahibi sınıfların yararına yapıldı. Bu reformların amacı, kapitalizmi sağlamlaştırmak ve ilerdeki gelişmesini sağlamaktı. Bunun için de reformlar, feodallerin, büyük toprak sahiplerinin ve Suriye burjuvazisinin başında bulunan zümrenin çıkarlarına hiç dokunmadı, tamaksine onları daha da zenginleşmek, memleketin ekonomik, mali ve siyasi hayatını yönetmek olanağını verdi. Bu gerici ve sosyal zümreler, sivil ve askeri çeşitli aşırı sağcı kuvvetlerin de katılmasıyla, memleketteki nisbi demokratik özgürlükleri yoketmeğe kalkışarak, her türlü sosyal ilerleyişe, Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist lkelerle ekonomik ilişkilerin kuvvetlendirilmesine ve genişletilmesine engel oldular. Bunlar emperyalist devletlerle ve dünyanın bu bölgesindeki çeşitli gerici glerle komplolar hazırlıyarak Suriye'yi çeşitli bloklara sokmağa veya sömürgecilerin «Büyük Suriye», «Mukaddes Hill» plnlarını gerçekleştirmeğe kalkıştılar.

Bu eylemler, ülkede kısa bir süre görülen nisbi istikrarın yokolmasındaki başlıca etkenlerdendir ki, bundan sonra Suriye derin ekonomik ve siyasi krizler devresini yaşamağa başlamıştır. Bunun en kuvvetli tezahrh birbirini kovalıyan darbelerle, sık sık görülen hükümet değişiklikleri teşkil etmektedir ve bunlar Suriye'yi defalarca tehlikeye sürüklemiştir.

Bütün bunlar, emperyalist devletlerin, gericilerin ve en aşırı sağcı güçlerin komplolarına son vermek, ülkenin bağımsızlığını korumak ve sağlamlaştırmak, Suriye'yi yeni bir yola-sosyal ilerleme ve demokrasi yoluna sokmak için kesin surette kararlı olan iş sınıfı ile partisinin, halk kitlelerinin, çeşitli demokratik ve ilerici güçlerin savaşlarını kuvvetlendiren siyasi ve sosyal çelişmelerin keskinleşmesine yol açıyordu. Suriye'de 1961 yılının Temmuz ayında, 1965 yılının başlarında ve bu senenin şubat ayındaki olaylardan sonraki ekonomik islhat, memleketin bu yeni yolda yürümesi için somut şartları hazırladı.

Suriyedeki milli burjuvazi İkinci Dünya Savaşından sonra, Fransız mandasının kaldırılması, lkedeki yabancı askerlerin çekilmesi ve siyasi bağımsızlığa kavuşulması ğrındaki halk savaşında önemli bir rol oynıyabildiği halde, «Vafd» Partisinin temsil ettiği Mısır milli burjuvazisi İngiliz diktasına ve işgaline karşı kesin savaş yürütülmesinde tam bir aciz gşterdi. Mısır milli burjuvazisi, sarayın despotizmi ile feodallerin ve tekelle-

rin birliği karşısında geriliyerek, halkın savaşına ve birleşmesine engel olmaya kalkıştı. Bunun sebeplerini ise, «Vafd» Partisinin yönetici kadrosunun terkinde ve Mısır toplumunun içinde çırpındığı sosyal çelişmelerin keskinliğinde aramak lâzımdır.

Mısırdaki sınıf çelişmelerinin keskinleşmesi sonucunda İngiliz askerlerinin çekilmesi ve İngiliz hâkimiyetine son verilmesi için yürütölen milli savaş, işçi sınıfının, köylü kitlelerinin ve çeşitli emekçi tabakalarının ekonomik ve sosyal isteklerine doğrudan doğruya bağlıydı. Bunun için de çoğunluğunu büyük toprak sahipleriyle kapitalistlerin teşkil ettiği «Vafd» Partisinin yöneticileri, yeni koşullarda ulusal kurtulus savaşını yönetme yeteneklerinden yoksun olduklarını gösterdiler. Bu sebepten parti içinde, ilk defa olarak, eskiden göröldüğü gibi sadece yönetim organlarında değil, ilkel örgütlerde de parçalanmalar oldu. Çoğunlukla orta partili kitle partiden koptu, saflarını terketti ve parti yönetimini, gerek kararsızlığı, gerekse saraya ve emperyalizme karşı savaştan vazgeçmesi dolayısıyla tenkide başladı.

Mısırdaki milli burjuvazi İngiliz istilasına ve İngiliz egemenliğine karşı milli savaş olduğu kadar, saraya ve feodalizme karşı savaşı yönetmek kabiliyetsizliğini ispat ettiği gibi, 1952 yılının 23 Temmuz devriminden sonra da iyi davranmadı. Çünkü devrim genel olarak burjuvaziye ve kapitalist sisteme karşı yapılmadığı, İngiliz istilâsını, sarayı ve toprak ağalarının yüksek tabakasını hedef sećtiđi halde, milli burjuvazinin önemli bir kısmı 1952 yılı esnasındaki devrim yönetimi tarafından uygulanan kısmı ve ve sınırlandırılmış toprak reformuna karşı çıktı. Devrim hükümeti onu, sanayilemeye ve öle ekonomisinin gelişmesine katılmaya çekmek için bütün gerekli koşulları yarattıysa da, Mısır burjuvazisi kararsız tutumunu devam ettirdi. Milli burjuvazinin üst tabakaları, devlet sektörünün gelişmesine ve genişlemesine, devletin ölkedeki ekonomik hayata karışmasına, Sovyetler Birliđi ve diğer sosyalist ölkelerle ekonomik ilişkilerin genişlemesine inatla karşı koyuyordu.

Devrim yönetiminin sanayileşme ve iktisadi gelişmeyle ilgili plânları, daha başlangıçta memleket içinde, iri kapitalistlerin ve toprak ağalarının olduğu kadar, emperyalist devletlerin ve yabancı tekellerin çıkardıkları güçlükler, engeller ve başvurdukları baltalama hareketleriyle göğüs göğüse geldi. Genellikle nüfusun orta tabakalarına ait temsilcilerin meydana getirdikleri devrim yönetimi kendi tecrübesiyle şu kaniya vardı ki, Mısır burjuvazisine dayanmak ve batılı devletlerle, yabancı tekellere yönelmek suretiyle, kapitalist düzenin çerçevesi içinde, Mısırın endüstrileşmesi ve ekonomik gelişmesi; bağımsız, güçlü ve gelişmiş bir devlet halini alması mümkün değildir. Bunun için başka bir yol bulunması gerekliydi. Mülkiyet hakkının kısıtlanması, Süveyş kanalıının ve yabancı şirketlerin millileştirilmesi, devlet sektörünün genişletilmesi, bankaların millileştirilmesi gibi önemli ve esaslı tedbirler, 1961 yılının Temmuzunda

alınan millileştirme kararıyla bu yeni yolun kesin surette açılmasını sağladı.

Sudanda da milli burjuvazi, siyasi bağımsızlığın elde edilmesinden sonra Sudan halkının ulusal kurtuluş ve sosyal gelişme hareketlerine ayak uydurma yeteneğini gösteremedi. Sosyal gelişmelerin artması ve işçi sınıfıyla, komünist partisinin olduğu kadar, emekçi kitlelerinin çeşitli tabakalarının milli bağımsızlığı kuvvetlendirmek, memleketin hayatında geniş sosyal ve ekonomik değişiklikleri gerçekleştirmek uğrunda artan savaşı karşısında, ordunun eski kadrolarından gerici unsurlar, emperyalist çevrelerle anlaşarak, memlekette mevcut nisbi demokratik hürriyetleri de ortadan kaldırmak ve işçi sınıfıyla emekçi kitlelerinin savaşını boğmak amacıyla 1958 Kasımındaki gerici askeri darbeyi hazırladılar ve uyguladılar. Darbe memlekete gerici bir askeri diktatörlük getirmiş oldu. Fakat işçi sınıfının tek cephede birleşmiş güçleriyle, onun öncüsü Sudan Komünist Partisinin, halk kitlelerinin ve çeşitli demokratik ve ilerici güçlerin 1964 yılı Ekiminin devrimci günlerindeki ortak savaşı bu gerici diktatörlük rejimini silip süpürdü. Fakat bu zaferin hemen peşinden Sudan burjuvazisinin yüksek tabakaları devrime karşı suikastlar düzenlemeye başlıyarak, onun amaçlarını tamamiyle inkâr ettiler ve memlekete gerici bir rejim getirerek, Komünist Partisini yasakladılar ve onun milletvekillerini parlâmentodan çıkardılar. Bütün bunlar, işçi sınıfının ve halk kitlelerinin Sudanın sosyal ilerleme ve demokrasi yolunda gelişmesi uğrunda savaştığını artmasını durdurmak hususundaki ümitsiz denemeleri göstermektedir.

Cezayir milli burjuvazisinin ülkenin daha da gelişmesiyle ilgili yolu seçmekteki tutumu, Cezayirin özel koşulları ve Cezayir devriminin o zamanki gelişme yolları gözönünde bulundurulursa, aslında Suriye, Mısır ve Sudan burjuvazilerinin tutumundan pek az farklıydı. Netekim Evian anlaşmalarının imzalanmasından ve Cezayirin siyasi bağımsızlığa kavuşmasından sonra Milli Kurtuluş Cephesine dahil milli burjuvazinin belirli çevreleriyle, küçük burjuvazinin gerici zümreleri genel demokratik sorunların çözülmesine taraftar olmadıklarını gösterdiler. Bu güçler Cezayirin kapitalist olmanın bir yoldan, sosyalizme doğru gidecek bir yoldan gelişmesi uğrunda hareketi şiddetle karşı koydular.

Zaten bağımsız Arap ülkelerinden çoğunda milli burjuvazi, sorunların çözülmesinde ve ilerideki gelişmesi hususunda benzer mevzilerde yer almaktadır. Milli burjuvazinin yüksek tabakaları herşeyden önce sosyal gelişmelerin artmasına, işçi sınıfının ve onun partilerinin, emekçi kitlelerin, demokratik ve ilerici güçlerin, yeni sömürgeciliğin sızması aleyhinde, milli bağımsızlığın ve memleketin kapitalist olmanın bir yoldan gelişmesinin kuvvetlenmesi lehinde yürüttükleri savaşın kızışmasına sebep olmuş olan ve olmakta devam eden köklü sosyal-ekonomik değişikliklere karşı çıkmaktadır.

Emperyalizme, kapitalizme karşı savaş

Son zamanlarda bazı yoldaşlar, ulusal kurtuluş hareketinin — henüz kendi içindeki proletaryanın hâkimiyeti gerçekleşmeden — sadece sömürgeciliğe, feodalizme karşı değil, aynı zamanda emperyalizme, kapitalizme karşı da güçlendiğini ve savaşa başladığını iddia etmenin doğru olacağına ileri sürmektedirler. Acaba bu görüş Arap halklarının ulusal kurtuluş hareketini ne ölçüde kapayabilir?

Gerçekten de Arap halklarının ulusal kurtuluş hareketi her yerde aynı hız ve ölçüde gelişmiyor. Umman ve Aden gibi bazı Arap ülkelerinde ulusal kurtuluş hareketi hâlâ sömürge rejiminden kurtulma, milli bağımsızlığı elde etme savaşını yürütmektedirler. Ürdün, Fas ve Libya gibi diğer bazı ülkeler ise siyasi bağımsızlıklarını elde ettikleri halde, bu bağımsızlık tam ve sağlam değildir. Bu ülkeler sadece siyasi ve iktisadi bakımdan değil, bilhassa Libya örneğinde olduğu gibi, askeri bakımdan da, geniş ölçüde emperyalizmin hakimiyeti altında bulunmaya devam etmektedirler. Ve şimdi de yeni sömürgeciliğin sızması için bir hedeftirler. Bu ülkelerdeki ulusal kurtuluş hareketi, tam siyasi bağımsızlık elde etmek, milli ekonomiyi kurtarmak ve sosyal ilerleme yolunda gelişmek uğrunda savaş yürütmektedir. Nihayet Birleşik Arap Cumhuriyeti ve Suriye Arap Cumhuriyeti gibi ülkeler de vardır ki, bunlar sadece siyasi bağımsızlığa sahip olmakla kalmayarak, milli ekonomilerini kurtarmak uğrunda önemli ilerlemelere ulaşmışlardır. Bugün bu ülkeler ekonomik ve sosyal ilerleme yolunda gelişmektedirler. Bu ülkelerde siyasi, iktisadi ve askeri bağımsızlığın kuvvetlenmesi; yeni, ilerici bir toplumun kurulması, dünya kapitalist sistemi çerçevesinin kesin olarak dışına çıkılması uğrunda savaş yürütülmektedir.

Fakat Arap ülkelerinde ve Asya-Afrika memleketlerinde, ulusal kurtuluş hareketinin gelişmesinde bugün mevcut olan bu farkların çağımızda, kapitalizmden sosyalizme geçiş çağında değişmeden sosyalizme geçiş çağında değişmeden kalacağı düşünülemez. Asya-Afrika ölçüsünde olduğu gibi, her ülke çerçevesi dahilinde de bugünkü ulusal kurtuluş hareketi geçiş devresinde bulunmaktadır. Bu sebepten de bu harekete, sadece şimdiki durumu gözönünde bulundurarak değil, durmaksızın geliştiğini ve bu gelişmenin perspektiflerini de hesaba katarak bakmak lâzımdır. Dolayısıyla bu devrimci hareketin, dünya çapındaki emperyalizmin yıkılması uğrundaki topyekûn savaşla elde ettiği genel sonucu görmek gereklidir. Her ne kadar ulusal kurtuluş hareketi emperyalizmin sosyal ve ekonomik düzenini tek başına tasfiye edecek durumda değilse de, dünya ölçüsündeki sosyalist devrim çağında katılmak, dünya çapındaki sosyalist cepheyle ve kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfıyla sağlam bir ittifak kurmak suretiyle emperyalizmin yıkılması ve ortadan kaldırılması savaşına katılmıştır ve bugün daha aktif olarak katılmaktadır. Lenin'in bir zamanlar belirttiği gibi: «Bütün ülkelerde sömürülen ve baskı altında bulundurulanan

işçilerin devrimci baskısı . . . bugüne kadar tarihin dışında kolon ve sadece onun bir objesi sayılan yüz milyonlarca insanın devrimci baskısıyla birleştiği zaman dünya emperyalizminin çökmesi gerekecektir.»

Marksizm-Leninizm sömürgecilğe karşı savaşı emperyalizm aleyhtarı savaştan ayırmayı hiçbir vakit aklından geçirmemiştir, çünkü sömürgecilği, mali kapitalin, kendi milli hudutları dışında hakimiyetinin bir devamı ve onun desteklerinden biri saymaktadır. Şu veya bu memleketteki ulusal kurtuluş savaşında proletarya hakimiyetinin mevcut olmaması onun emperyalizme karşı savaştaki rolünü küçültmez. Küçültmez, çünkü proletarya, sömürge düzeninin yıkılmasından, Asya ve Afrikadaki birçok ülkelerin siyasi bağımsızlığını elde etmelerinden ve henüz kurtulan ülkelerde ulusal kurtuluş savaşının yeni bir aşamaya girmesinden sonra savaşını durdurmamıştır. Şimdiki halde ulusal kurtuluş hareketi genel olarak sadece sömürgecilik ve feodalizm rejimlerine karşı değil, milli hudutları dışında yayılmış mali kapitalin iktisadi temellerine karşı da yönelmiştir. Bugün ulusal kurtuluş hareketi, devlet tekelci kapitalinin tek mil iktisadi, siyasi, askeri ve ideolojik cihazına doğrudan doğruya karşı koymaktadır. Sovyetler Birliği Komünist Partisinin programında «tekelleri zenginleştirmek, işçi hareketini ve ulusal kurtuluş savaşını boğmak, kapitalist düzeni kurtarmak ve saldıırı savaşıları çıkarmak amacıyla, tekellerin gücüyle devlet gücünü bir tek mekanizmada birleştiren» diye tarif edilen emperyalist devletlerin elindeki yırtıcı devlet tekeli kapitalizmine karşı savaşta, ulusal kurtuluş hareketiyle sosyalist sistem ve kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı arasındaki ittifakın gitgide kuvvetlenmesini etkileyen de işte budur.

Ulusal kurtuluş hareketini sosyalist devrimin yedek gücü veya desteği saymakta direnme büyük bir hata olur. Aslında bu hareket sosyalist devrime organik bağlarla bağlıdır ve onun esaslı kısımlarından biridir. Lenin «sosyalist devrim sadece ve herşeyden önce her memleketteki devrimci proletaryanın kande burjuvazisine karşı savaşı değildir, hayır, bu, emperyalizm baskısı altındaki bütün sömürgelerin ve ülkelerin, bütün bağımlı memleketlerin uluslararası emperyalizme karşı savaşı olacaktır» (Eserler cilt 30, sayfa 149) demekle bunu tam manasıyla açıkça göstermiştir. Emperyalizmin yıkılışında ve sosyalizmin zaferinde ulusal kurtuluş hareketinin rolünü küçümsemek uğrındaki her çaba, bu hareketin yalnız zararına olabilir, onun dünya sosyalist sistemiyle ve kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfıyla olan ittifakını zayıflatır ve dolayısıyla, henüz bağımsızlığını elde etmiş ülkelerdeki genç işçi sınıfının savaşına engel olabilir, bu sınıfının ulusal kurtuluş hareketinin ön saflarına çıkmasını güçleştirebilir.

Arap halklarının ulusal kurtuluş hareketinin bugünkü aşamasında, kendi içindeki proletaryanın hakimiyeti ele olmasından evvel kapitalizme yönelip yönetilemeyeceği sorusuna cevap vermek için bu hareketin dünya sosyalist sistemiyle bağlarının tespiti, bu harekette oluşan köklü değişikliklerin aslının aydınlatılması, gelişmesinin perspektiflerinin gösterilmesi lazımdır. Bu ise, kısaca aşağıdaki temel hatlar dahilinde belirtilebilir:

1. Arap halklarının bugünkü ulusal kurtuluş hareketi, sosyalist sistemin insanlık toplumunun gelişmesinde karar verici bir etken haline geldiği devrede ortaya çıkmış ve dünya sosyalist devrimine organik bağlarla bağlamıştır. Bu sebepten dolayı Arap memleketlerindeki ve diğer ülkelerdeki ulusal kurtuluş hareketinin kaçınılmaz surette muhtevası kapitalizmden sosyalizme geçiş olan devrimizin karakterinin damgasını taşımaktadır.

2. Arap dünyasındaki emekçi kitleleri, çeşitli demokratik ve ilerici güçler kendi devrimlerinin uygulanması tecrübesi ve kişisel tecrübeleri sayesinde şu kanıya varmışlardır ki, milli burjuvazinin yönetimi ve kapitalist gelişme yolu ile, emperyalizme, sömürgeciliğe ve yeni sömürgeciliğe karşı kesin savaş yürütülemez, feodalizm ve geri kalmış artadan kaldırılamaz, sosyal ilerleyiş ve demokrasi gerçekleşemez. Bu sebepten de bakışlarını Sovyetler Birliğine ve diğer sosyalist ülkelere çevirmekte, onları kendileri için örnek saymakta, sosyalist ülkelerden çok taraflı yardım ve yeni bir hayat kurmak yolundaki savaşta destek sağlamak çabası sarfetmektedirler.

3. Arap ülkeleri arasında siyasi ve sosyal-ekonomik farklar bulunmasına rağmen, bu ülkelerden çoğunda ulusal kurtuluş hareketi yeni bir aşamaya – sosyal devrim aşamasına girmiştir. Bunun açık ispatını ayrı ayrı Arap memleketlerinde aldığı kadar, tek mil Arap dünyası ölçüsünde, sosyal çelişmelerin keskinleşmesi teşkil etmektedir. Bunu en fazla, hangi yoldan – kapitalist gelişme yolundan mı, yoksa kapitalist olmıyan yoldan mı yürümek gerektiği sorununun çözülmesi konusundaki savaşın keskinleşmesinde görmekteyiz.

4. Arap ulusal kurtuluş hareketi güçlerinin geniş çevrelerinin sola meylettikleri, sosyalizm ilkelerini benimsedikleri ve amaç olarak ilân ettikleri bugünkü uluslararası kaşullarda, bu hareket, kendi içindeki proletaryanın hâkimiyeti ele almasından önce de kapitalizme karşı savaşa katılabilir ve şu veya bu ülkenin kapitalist olmıyan gelişme yoluna yönelmesini sağlayabilir. Birleşik Arap Cumhuriyetinde, Cezayirde ve Suriyede durum budur.

5. Çeşitli sömürgeci rejimlerin Arap halklarının milyonluk kitlelerinin darbesi altında çökmesi, Arap ülkelerinden çoğunun siyasi bağımsızlığı elde etmesi ve bu ülkelerde milli devletlerin meydana gelmesi gibi etkenler, milyonluk Arap kitlelerinin devrimci ve yaratıcı enerjilerine geniş ufuklar açtı. Halk kitleleri bu kudretli hamlede, canlı devrimci uygulamada, yeni bir hayat ve ileri bir toplum meydana getirme savaşında, milli geleneklerine, milli miraslarına, memleketlerinin ekonomik ve sosyal-palitik seviyelerinin gelişmesine cevap veren yeni, orijinal yollar bulmaktadırlar. Böylelikle geçmişte insan düşüncesinin hazinesini zenginleştiren bu halklar, bugün, diğer halklarla birlikte, Marksizm-Leninizm hazinesinin zenginleşmesine yardım etmektedirler.

Aydınlatılması ve belirtilmesi gereken önemli ve esaslı bir mesele; sosyalist cephenin ve bu cephenin öncüsü olan Sovyetler Birliğinin oynadığı rol, bu cephenin ulusal kurtuluş hareketinin tek mil gidişi, Arap ülkelerinde

veya bu Arap ülkesinde gelişmenin proletaryanın yönetmenliği altında gerçekleşmesinin mümkün olabileceğini de söyleyebiliriz.

Arap ülkelerinde işçi sınıfı ile onun partileri emperyalizm sömürgecilik ve yeni sömürgecilik aleyhinde, milli bağımsızlık, sosyal ilerleme, demokrasi ve sosyalizm lehinde en kararlı savaşırlardır. Onlar Arap dünyasında yapılan ve yapılmakta olan ilerici değişikliklerde büyük bir rol oynamaktadırlar. Onların rolünün büyümesiyle bu değişiklikler gitgide daha sağlam ve derin bir hale gelmektedir.

Bununla beraber, bazı yoldaşlar, henüz bağımsızlığına kavuşmuş olan şu veya bu memlekette ulusal kurtuluş hareketinin, proletaryanın bu harekette başlıca güç haline gelmesinden önce kapitalizme karşı savaşa yönetilemilleveğini iddia etmektedirler ve bu iddia ulusal kurtuluş hareketi ile, proletar olmiyan devrimvi güçlerin savaşının işçi sınıfının hakimiyeti ve diktatörlüğü ile karşı karşıya getirilmesine yol açmaktadır ki, dolayısıyla işçi sınıfının tarihi ve öncü rolünü oynamasını engellemekte, bütün devrimci güçlerin birleşmesini ve ortak savaşlarını önlemektedir.

Geçiş devri: Bu devrin karakteri ve perspektifleri

Birleşik Arap Cumhuriyetinde, Suriyede ve Cezayirde sosyal-ekonomik değişikliklerin proletaryanın yönetimi altında gerçekleşmemesi, bu değişikliklerin aslını bizden gizlememelidir. Biz bu değişikliklere sınırlı ve tek taraflı olarak bakmamalı, onların kalite bakımından karakteristik taraflarını görmemezlik etmemeliyiz. Sosyalist devrimin zafere ulaşma koşulları, burjuva devriminin zafere ulaşma koşullarından farklıdır. Burjuvazi siyasi hakimiyeti ele geçirmeden evvel feodal toplumun ekonomisinde güçlü ve etkili mevzilerde sahiptir. Halbuki proletarya kapitalist toplumda böyle bir durumda değildir. Ve ancak proletarya devriminin tam zaferinden sonra üretim araçlarına sahip olmakta, onları toplumun malı haline getirmekte ve sosyalizmi kurmaya başlamaktadır. Fakat zamanımızda devrimci demokrasinin yönetimi altında gelişmekte olan birçok ülkelerde kapitalist olmiyan gelişme yolundan yürümek mümkün olduğu için, yeni bir belirti ortaya çıkmaktadır ki, onun incelenmesinden sonra söz konusu ülkelerdeki sosyal-ekonomik düzenin aslı, gelişmesi ve sosyalizmle olan ilgileri saptanabilmektedir.

Bu gibi ülkelerde feodal ve yarı feodal ilişkiler tasfiye edilmekte, toprak reformu yapılmakta; maliye, endüstri ve ticaret müesseseleri, yabancı ve yerli tekilllerle milli burjuvazinin yüksek ve bir dereceye kadar orta tabakalarına ait ulaştırma araçları millileştirilmektedir. Bütün bu mülkler, memleketin iktisadi ve mali hayatında yönetici, tayin edici bir rol oynayan devlet sektörüne geçmektedir. Endüstri de dahil olmak üzere milli ekonominin çeşitli kollarının gelişmesini yöneten devlet, dış ticareti tamamen,

iç ticareti ise kısmen kontrolü altında bulundurmakta, halk ekonomisinin planlı yönetimi prensibini benimsemektedir. Memleket ekonomisinin idaresi ve daha da gelişmesi uğrunda devletin oynadığı bu özel yönetici rol, kapitalizmdeki devlet sektöründe olduğu gibi işçi sınıfına, emekçi kitlelere karşı değildir. Bunun başlıca hedefi, yabancı tekeller ve yerli kapitalistlerdir. Devletin bu tutumu kapitalizmi zayıflatmakta ve eylem çerçevesini sınırlandırarak darlaştırmaktadır.

Böylelikle işçi sınıfı ile en geniş köylü kitleleri, küçük burjuvazi, aydınlar, yüksek öğretim öğrencileri, askerler, ilerici ve demokratik görüşlü subaylar ve orta burjuvazinin belirli kısımları arasındaki ittifakın kuvvetlenmesi için sağlam bir temel ortaya çıkmaktadır. Söz konusu durumda bu ittifak siyasi ve sosyal-ekonomik alanlarda elde edilmiş başarıların temelleri üzerinde kurulmaktadır. Bu ittifakın gelişmesi milli demokrasi devletin meydana getirilmesine yol açmaktadır. Bu, şüphesiz, söz konusu sınıf ve sosyal tabakalar arasında siyasi ve ideolojik çelişmeler, anlaşmazlıklar varolmadığı anlamına gelmez. Bütün mesele bunların barışçı yolla çözümlenmesine elverişli gerekli çarelerin bulunmasıdır. Bu yaşamada esas ve en önemli sorun, demokratik ilerici güçleri birleştiren ortak çıkarlar, onların emperyalizm ve yeni sömürgecilik, hakimiyetini kaybetmiş çeşitli gerici ve sağcı toplum zümreleri aleyhindeki; gerçekleşmiş değişikliklerin ve başarıların korunması, bunların gelişmesi ve derinleşmesi, Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerle iktisadi ve kültürel ilişkilerinin kuvvetlendirilmesi, bu ülkelerle kapitalist memleketlerdeki işçi sınıfı ve ilerici güçlerle ve ulusal kurtuluş hareketiyle ittifakın sağlamlaştırılması lehindeki ortak savaştır.

Siyasi bağımsızlığın kuvvetlendirilmesi, tam ekonomik kurtuluşun sağlanması, endüstrinin ve tarımın gelişmesi, demokrasinin güçlenmesi ve derinleşmesi uğrunda iç ve dış düşmanlara karşı yürütülen ortak savaşta proletaryanın memleketin siyasi, sosyal, ekonomik ve ideolojik hayatta safları ve itibarı kuvvetlenmektedir. Dünya sosyalist sisteminin ve onun ekonomik başarılarının durmadan artan etkileri, sosyalist devletlerin çeşitli ve cömertçe yardımları, ilmi sosyalizm ilkelerinin etki ve cazibe gücünün gitgide artması koşulları içindedir ki, ittifaktaki güçler dengesi yavaş yavaş proletarya lehine değişmekte, bu ittifakta proletarya hakimiyetinin gerçekleşmesiyle ilgili objektif veya subjektif koşullar – veya her ikisi birden – olgunlaşmaktadır.

Bazı Arap ülkelerinde devrimci demokratik güçlerle komünistler arasındaki ittifak, belirli koşullar altında birleşmiş ilerici parti şeklini alabilir. Böyle bir birleşme, her aşamada, ittifaka dahil güçlerin tam rızası ile demokratik temellere, karşılıklı güven temellerine dayanılarak gerçekleştirilmelidir. Bunun dışında her türlü tutumun – gerçekleşme sebep ve metodları ne olursa olsun – bütün devrimci güçlerin çıkarlarına zarar vermemesi imkânsızdır. Ve mutlaka ittifakın, ittifaktaki güçlerin yürüttüğü

savaşın zayıflamasına, dolayısıyla bütün başarıların tehlikeye girmesine yol açar.

Bu gibi ülkeler emperyalistlerin ve gericilerin ağır hücumları, içeride her ilerici hareketin gerçekleşmesi halinde artan şiddetli sınıf mücadelesi koşulları altında gelişmektedir. Böyle hallerde sınıf mücadelesinin şekil ve metodları gayet çeşitli ve kanlıdır, siyasi, iktisadi ve ideolojik olmak üzere bütün alanlara yayılmaktadır. Bu durumda komplolar, askeri darbeler, karşı devrimler, cinayetler, iktisadi kundakçılık, baltalamalar, gayri kanuni sermaye ithali, karaborsa, dolandırıcılık, mal kaçırma, fiyatların artması veya düşmesiyle ilgili ihtikâr v.s. birbirini kovalar. Köylerdeki (büyük toprak sahipleri ile ağalar) ve şehirlerdeki (ticaret ve endüstri burjuvazisinin orta tabakaları ile yüksek burjuvaziden sayılabilenlerin kalıntıları) kapitalist elemanlar, gerici ve sağcı güçlerin guruplaşmasına elverişli merkezler haline gelmektedirler. Emperyalist ve gerici güçler, başta komünizm aleyhtarlığı, din ve milliyetçilik olmak üzere her türlü araçlardan yararlanarak kabileler ve milli gruplar arasında düşmanlığı körüklemekte, hudutlarda çatışmalar tahrik etmektedirler.

Bu ülkelerde, ordu ve iç güvenlik kuvvetleri başta olmak üzere, devlet cihazının yeniden düzenlenmesine muazzam bir dikkat ayrılmaktadır. Bu yeniden düzenlenme işi demokratik esaslara dayanmalı, düşman ve şüpheli elemanların temizlenmesi yoluna gidilmelidir.

Genel demokratik başarıların gelişmesi ve sosyalist aşamaya geçilmesi uğrunda atılan her adımda gericilerin karşı koyması şiddetlenmekte, orta burjuvazi ile küçük burjuvazinin üst tabakalarının tereddütü ve devrimden uzaklaşmak, demokratik ittifakı yıkmak niyetleri artmaktadır. Diğer taraftan iktisadi makamlar dahil, devlet cihazının çeşitli kollarındaki eski ve yeni bürokratik elemanların teşkil ettiği tehlike de büyümektedir. İşte, küçük burjuvazinin ürkmemesi için ilerici değişikliklerin ölçüyle gerçekleştirilmesini becerebilmenin, aşırıılıktan ve maceracılıktan kaçınabilmenin muazzam önemi bundan ileri gelmektedir. Bunun yanı sıra söz konusu ittifakın işçi sınıfına ve fakir köylülere gitgide daha fazla dayanabilecek şekilde sağlamlaşması, işçiler, köylüler ve devrimci aydınlar arasından yeni teknik kadrolar yetiştirme prosesinin hızlandırılması şarttır. Emekçi kitlelerin desteği gitgide daha fazla aranmalı, teşebbüs ve yaratıcılıklarının gelişmesi için koşullar hazırlanmalı, siyasi bilinçleri durmadan yükseltilmeli, kitlevi demokratik örgütlerin aracı ile çeşitli devlet müesseselerini kontrol edebilmeleri olanakları sağlanmalıdır.

İç ve dış düşmanlara karşı zafer elde edilmesi, devrimci güçler ittifakının pekleşmesi, milli demokrasi devletinin kuvvetlenmesi ve gelişmesi, sosyalizme geçiş için gerekli iktisadi, sosyal ve siyasi koşulların yaratılmasıyla ilgili bilinçli ve daimi ilerleyişin sağlanması için lüzumlu koşulların bunlardır.

Geçici sosyal-ekonomik oluşumun aslı bu manada anlaşılmalıdır. Bu geçici aşamayı sosyalist aşama ile karıştırmak hata olur. Fakat ikisi ara-

sına bir zaman ölçüsü koymak daha küçük bir hata sayılmaz. Bu yeni oluşum çağımızın ürünüdür. Çağımızın karakteristik damgasını taşıyan bu oluşum sosyalizme yönelmiştir. Ona başka açıdan bakmamak gerekir. Şurada veya burada bu oluşumdan geçici olarak geriye doğru adımlar atılsa bile, çağın karakteri değişmez. Biz şu veya bu olay, birbirinden kopmuş olarak katıyen gözönüne alamayız. Bütün olaylar dünyadaki gelişmelerin genel meyline bağlı olarak dikkate alınmalıdır. Bu genel meyil ise, sosyalizmin mevzilerinin kuvvetlendiğine, işçi ve ulusal kurtuluş hareketlerinin yükseliş halinde olduklarına açıkça tanıklık etmektedir.

Wilson'un sosyalizmi: Kemerleri sıkma ve sendikaları baskı altında tutma siyaseti

John Gibbons

Sendikalizmin beşiği sayılan İngilterede bugün sendikalar, İşçi hükümetinin başbakanı Wilson'un saldırılarına uğramaktadır.

1966 yılının ikinci yarısı içinde bütün ücret ve maaşları donduran, 1967 yılının ilk altı ayı içinde de «çok sıkı kısıtlayıcı» tedbirler öngören Fiatlar ve Gelirler Kanunu, Milli Fiat ve Gelirler Müdürlüğüne, greve başvuran, veya çalışma şartlarını düzeltmek üzere herhangi bir grevi destekleyen işçilere karşı kanuni tedbir almak yetkisini tanımaktadır. Bu kanunun hükümlerine göre, bir greve katılan veya başkalarını greve teşvik eden işçiler ağır bir para cezası ödeyecektir.

Devletin intikam ve baskı isteğini dile getiren bu kanun, işçileri grev haklarının büyük bir kısmından yoksun bırakıyor, pratikte sendikaları işverenlerle anlaşmalar aktetmelerini imkânsızlaştırıyor. Bu durum gerçekten hayret vericidir. Çünkü sosyalist amaçlar güttüğünü iddia eden İşçi Hükümeti, varlığını bile, sendikalaşmış işçilerin para yardımlarına ve oylarına borçludur.

Öyleyse, Bay Wilson'la bakan arkadaşları, şu anda Whitehall sarayında bulunmayı bile borçlu oldukları unsurlara neden acaba bu kadar sert darbeler indiriyorlar?

Daha genç ve daha güçlü rakiplerle savaşmak zorunda kalan İngiliz kapitalizmi, yıllardan beri süregelen bir buhran geçirmektedir. Teknoloji bakımından, endüstrisi ve neticede üretimi, Amerikanın, hattâ Ortak Pazar ülkelerinin endüstri ve üretimine nispetle geri kalmıştır. Buhranın ikinci bir nedeni de, yönetici sınıfın tıpkı geçmişte olduğu gibi yaşamaya devam etmesi, modası geçmiş, anlamı kalmamış imparatorluk anılarına dört elle sarılmasıdır.

«Süveyş doğusunda» üsler, silâhlı kuvvetler bulundurmamak, NATO ile pahalıya mal olan bağlarını devam ettirmek üzere İngiltere muazzam paralar harcıyor. Sermaye, ülkenin teknolojik gelişimine ayrılacağı yerde, eski sömürgelere veya verimin daha hızlı, daha yüksek olduğu ülkelere ihraç ediliyor.

Büyük-Britanyanın dünyanın bankerliğini yaptığı parlak günler tarihe karıştı. Eski alıcı, bugün artık borçlu durumuna düştü. Mütemediyen des-

teklelmeye muhtaç kalan İngiliz lirasının dengesini, milletlerarası bankalar sağlıyor. Ve tabii, bu bankalar diledikleri şartları ileri sürebiliyor.

İşçi hükümetinin iddiası, Büyük-Britanyayı bütün borçlarından kurtarmak, dünyadaki mevkiini koruyabileceği bir duruma getirmektedir. Hiç şüphesiz, İngiliz işçisi da bunu ister; fiatların ve kârların da dondurulduğunu, NATO ve «Süveyş doğusu» politikasının yol açtığı masraflara son verildiğini görse, bu mücadeleye kendisi de katılır. Ama aksine, bu şartların yerine getirilmediğini, sendika haklarından da yoksun bırakıldığını görüyor. Bu şartlar içinde, haklı olarak, hükümet politikasını şüphe ile karşılıyor.

Eylül başlarında düzenlenen Sendika Kongresinin yıllık toplantısında, Bay Wilson sendikaları – paralarını çarçur eden eden günahkârlara hitap eden bir peygamber edasıyla – 1930 yıllarındaki kadar korkunç bir buhranla tehdit etti. Başbakanın deyimiyle: «Ülke bu kuşakların görmediği kadar korkunç bir durgunluğa düşebilir, işsiz oranı % 1,5, % 2 kalmaz, işsiz sayısı birbuçuk veya iki milyona yükselebilir.»

Başbakanın bütün tehdit ve öğütlerinden sonra, İngiliz Sendikaları Kongresinin Genel Kurulu, gelirlerin dondurulması projesini istemiye istemiye kabul etti. Oylama sonuçları Başbakan için pek parlak olmadı: 4.567.000 lehte, 4.223.000 aleyhte. Maden İşçileri Milli Birliğinin, sendikalarla işverenler arasındaki müzakereleri köstekleyen kanunlara karşı kabul ettiği karar, 474.000 oyluk ufak bir farkla reddedildi; 4.683.000 aleyhte, 4.209.000 lehte.

Morning Star gazetesinin belirttiği gibi, oylama gerçekten özgürlük içinde yapılsaydı, Başbakan bu başarıyı da elde edemezdi. Başbakan görüşleri kurtarmaya çalıştı sadece, çünkü *Morning Star*'ın dediği gibi, «her çeşit hile kullanılmıştı, her çeşit baskı yapılmıştı, delegelere boyun eğdirmek için, onları aldatmak, korkutmak, yıldırma için her çeşit kurnazlığa, her çeşit oyuna başvurulmuştu.»

Dahası var: Delegelere, mesele olduğu gibi açıklanmamıştı. Gelirler dondurulsun dondurulmasın, yakın bir gelecekte, İngilterede işsizliğin artacağını, kemerleri sıkma politikasının Fiatlar ve Gelirler Kanununda öngörülen 6 ay değil, 1 Ocak 1967 den itibaren 12 ay süreğini, ücretleri kontrol altında tutan kanunundaki cezai müeyyidelerin de daha uzun bir süre yürürlükte kalabileceğini Sendikacılar Kongreden ancak, basından öğrendiler.

Öte yandan, Wilson hükümetinin en önemli bakanların-dan biri olan Bay Crossman'ın bir açıklamasından anlaşıldığına göre, sendikalar aleyhine kabul edilen kanunlar, Sendikalar Kongresine katılan delegelerin sandığı gibi geçici bir tedbir teşkil etmiyor. İddiaya göre, bakan Crossman, ücretlerin dondurulmasından önceki şartların bir daha meydana gelmiyeceğini söylemiştir.

Bakan Crossman'ı «haddini bilmezlik»le suçlayan solcu bir işçi millet-

vekili, Bay Russel Kerre'nin belirttiği gibi: «Wilson hükümetinin teşkilâtlanmış işçilere saygısızlık etmeden önce biraz düşünmesi gerekirdi.»

1930 yılları iktisadi buhranından – yani Ramsey Mac Donald'ın, Milli hükümette başbakan olabilmek için İşçi Partisinden ayrılıp, bay Wilson'un deyiimiyle «işçi sınıfına ihanet ettiği» günden bu yana, hiç bir siyasi topluluk, seçim programında yeni, çağdaş bir İngiltere kurmayı, Muhafazakâr iktidar yılları içinde işlenmiş bütün hataları düzeltmeyi resmen vaadettikten sonra, politikasını böylesine, baştan aşağı değiştirmemişti.

Daha beş yıl önce, Muhafazakâr hükümetin Maliye Bakanı bay Selwin Lloyd, bugünkü İşçi hükümetinin kararlaştırdığı tedbirlere benzeyen kararlar almıştı. O zamanki muhalefet lideri, bay Harold Wilson, Muhafazakâr Bakana şu hakarete bulunmuştu: «Lloyd, yaşama seviyesine zarar verecek mantıksız, anormal tedbirler alarak, milletlerarası banka çevrelerinin çıkarlarına hizmet etmek zorundadır... iktisadi ve toplumsal karışıklığı bir kat daha arttıran bu saçma sapan tedbirlerden başka hiçbir şey teklif edemiyorlar...»

İşçi sınıfının aleyhine alınan tedbirlere karışmaktansa, İşçi hükümetinden ayrılmayı tercih eden bay Frank Cousins, durumu büyük bir şiddetle yorumlarken şöyle demiştir: «Sosyalist düşmanı Selwyn Lloydla sosyalist bay Wilson arasındaki tek fark, Bay Lloyd'un bir milyon işsizden lâf ettiği halde, bay Wilson'un iki milyondan bahsetmesidir.» Sendika liderlerinden bay Clive Jenkins ise, şöyle konuştu: «Yabancı ülkelerde silâhlı kuvvetler bulundurabilmek, denizasıırı askeri seferler düzenliyerek kaynaklarımızı çarçur edebilmek için, emekçilerden fedakârlıklarda bulunmaları, işsizliğe razı olmaları istenilmektedir.»

Selwyn Lloyd'un ve Wilson'un vaatleri, bugünkü başbakanın hayat seviyesine karşı giriştiği saldırılar, bize Tavrattaki hikâyeyi hatırlatıyor: Bir ülkenin halkı, ölmüş kralın memlekete yüklediği vergilerden bıkmış usanmış, yeni kraldan bu yükü hafifletmesini istemiş. Tahta yeni çıkan kral, halkın durumunu düzeltereğine, milleti daha da büyük belâlarla tehdit eder: «Babam sizleri kırbaçla cezalandırırdı, ben sizi akreplerle cezalandıracağım. Babamın boyunduruğu ağırdı, benimki bir kat daha ağır olmaktadır.» der.

Bugün Wilson'un sendikalara karşı takındığı tutumdan cesaret bulan büyük tekeller, işsizliği arttıran hükümet politikasında yardım ediyorlar. Dev İngiliz tekellerinden biri olan Imperial Chemicals, 1.000 işçinin işine hemen son verdi, bu yolda devam edeceğini de açıkladı. Son yıllarda işverenlerle emekçiler arasındaki danışmalar konusunda yürütülen bütün tartışmalara rağmen, Imperial Chemicals şirketi, bu işçilerin işine son verirken, sendikaların fikrini sormağa ihtiyaç görmedi. Wilson'un fiat ve gelir politikası döneminde, gazetelerde hergün, yüksek sayıda işçinin işine yakında son verileceği ve çalışma süresinin kısaltılacağı özelliklerle otomobil endüstrisinde – haberlerine rastlanmaktadır.

Fiatlar dondurulmadığı, aile zamları kaldırıldığı, vergilerle fiatlar arttırıldığı için, gerçek ücretler çok indi.

Kırk yıl önce, bugünkü halefinden daha tecrübesiz olan Muhafazakâr başbakan bay Baldwin, sözünü esirgmeden: «İngiltereyi iktisadi buhrandan kurtarabilmek için, tek çare bütün işçilerin ücretlerini indirmektir» demişti. Bu politikasıyla da Muhafazakâr başbakan 1926 büyük genel grevine yol açmıştı.

Bu greve şiddet kullanılarak son verilmişti, ama Muhafazakâr Parti, bu grevin o zaman yönetici sınıfta uyandırdığı korkuyu bugüne dek unutmamıştır. Bugüne kadar kimse sendikalara açıkca meydan okumamıştı, çünkü sendika üyeleri Muhafazakâr Partinin büyük tekellerin partisi olduğunu biliyorlardı.

Ama sendikalar için, İşçi partisi, sendikalar içinde teşkilatlanmış emekçi kuşaklarının, iktisadi ve siyasi haklarını korumak üzere kurmuş olduğu bir partidir. Oysa bugün emekçiler, seçtikleri hükümetin, tekelleri kontrol altında tutmaya çalışacağına, aksine, sendikaları baskı altında tutmak üzere harekete geçtiğini, Muhafazakârları sevindirdiğini fark ediyorlar; Fiatlar, kârlar dondurulacağına, ücretlerin dondurulduğunu görüyorlar; bu tedbirlerin tamamıyla keyfi, kanunsuz, haksız olduğunu, sadece büyük tekellerin çıkarlarına hizmet ettiğini anlıyorlar.

Observer dergisinin son günlerde belirttiği gibi: «İktisadi durgunluk dönemleri, bankerlerin ekmeğine yağ sürer... Bütün İngiliz bankaları, sıra ile, kasalarını doldurmakla meşgul...»

Büyük tekellerin kârları arttıkça, ücretlere ayrılan kesim azalıyor; işçi sınıfının büyük bir işsizlik tehlikesi karşısında bulunması ihtimali ise, sendikaları felce uğratiyor. İşte başbakan Wilson'un iki yıllık iktidarı, İngiliz emekçilerine bunları kazandırdı.

Bütün sol güçlerle işbirliği yapan Komünist Partisi, İşçi hükümetinin kemerleri sıkma politikasına bir alternatif teşkil edebilecek bir program teklif etmektedir. Bu programda belirtildiği gibi, iktisadi durgunluk ve işsizlik tehlikesi ortadan kaldırılabilir: Ücretlerin dondurulmasından vazgeçmek, daha yüksek ücretler, emekli maaşları ve aile zamları sağlamak, hiçbir işçinin işine son vermemek şartıyla. Hükümet fiatları dondurmali, askeri masrafları yarı yarıya indirmelidir. Böylece tasarruf edilen para konutlara, eğitime ve sağlık hizmetlerine ayrılmalıdır. Yine programda ileri sürülen tekliflere göre, hükümet ithalatı kontrol altına olmalı; büyük tekelleri baskı altında tutacak, sendika aleyhtarı kanunları kaldıracak milli bir plânlama kabul etmelidir.

Muhafazakâr hükümetin en kötü günlerini hatırlatan; kapitalist emek sistemini o dönemden daha da etkili hale sokmağa çalışan Wilson'un başarısızlıklarını belirten Komünist partisi, şu sonuca varıyor: «Gelecek için olumlu perspektifler sağlayabilecek sistem, kapitalizm değil, sosyalizmden.»

Lâtin Amerikada reformist görüşlerin Beyannamesi

Diego Montana Guellar

1966 yılının Ağustos ayında Kolambiya, Şili, Venezuela devlet başkanlarıyla, Ekvator ve Peru devlet başkanlarının temsilcileri Kolambyanın başşehri Bogota'da toplandılar. Toplantıdan sonra yayınlanan Bogota Bildirisi «bu ülkelerin kaderi ve Lâtin Amerikanın geleceği ile ilgili önemli sorunları incelemek», «bölgesel birleşmenin sorunu ile ilgili bir raporu hazırlamak», «Batı yarımküresi devletlerini bir araya getirecek konferansın başarısına, Birinci Milletlerarası Ticaret ve Gelişme Konferansında tespit edilen mali işbirliğini ve milletlerarası ticareti geliştirme politikasına yardım etmek» amaçlarını güttüğünü açıklamıştır.

Bogota Konferansını çok önemli bir belgede inceleyen Kolombiya Komünist Partisi, bu toplantının, iktisadi bakımdan az gelişmiş, pazar sıkıntısı çeken ülkeler arasında bir blok kurma; «büyük Küba devrimiyle dile gelen yurtsever ve sosyalist halkçı kararlara karşı, bu ülkeler için kapitalist bir yolda gelişme olanakları hazırlayacak» bir teşebbüs niteliğinde olduğunu belirtiyor. Kolombiya Komünist partisinin yayınladığı belgede belirtildiği gibi: «Bogota Bildirisi, uzlaştırıcı burjuvazinin, bugün Lâtin Amerika halklarının başlıca tarihsel sorunlarından birini teşkil eden milli kurtuluş hareketi yerine kabul ettirmek istediği, gösterişli bir program mahiyetindedir . . .»

Burjuva basınının Bogota Bildirisini göklere çıkarmasının nedeni, bu bildirinin bu özelliğidir. Bu şartlar içinde, devrimciler bu belgeyi büyük bir dikkatle incelemek zorundadır.

Şili devlet başkanı Eduardo Freu, Venezuela Devlet başkanı Raul Leoni, Kolambiya devlet başkanı Carlos Llera Restrepo, ve müttefikleri, bu ülkelerin Lâtin Amerika Serbest Ticaret Birliği (ALALC) pazarı çerçevesi içinde birleşmelerini tavsiye etmekte; bu Birliği de Lâtin Amerika İktisadî Birliği haline getirmeyi teklif etmektedirler.

ALALC Birliği, 18 Şubat 1960 tarihinde, Meksiko, Arjantin, Brezilya, Şili, Uruguay, Paraguay ve Peru arasında imzalanan Montevideo Anlaşmasının hükümlerine göre kuruldu. Bu ülkelere daha sonra Kolombiya, Ekvator ve Venezuela da katıldı. Ortak bir pazarın kurulmasını önleyen engeller karşısında – bu engellerden biri de Amerika Birleşik Devletlerinin muhalefeti – Montevideo Anlaşmasını imzalayan devletler «serbest ticaret bölgesi» kurmakla yetindiler. Bu belgede, Lâtin Amerika ticaret şartları içinde

bu ülkelerin ürünlerine konulmuş gümrük resimleri ve kısıtlayıcı tedbirler tedricen kaldırılacaktır. Lâtin Amerika Serbest Ticaret Birliğine üye devletler arasında yürütülen özel görüşmelerden sonra, her ülkede, bugün gümrük vergilerinden ve diğer tahditlerden muaf bulunan ürünlerle; gelecek on iki yıl içinde, üye devletlerin milletlerarası ticaret alanında her çeşit vergi ve tahditten muaf tutacağı bütün malların listeleri tespit edildi.

Lâtin Amerika Serbest Ticaret Birliğinin sağladığı sonuçlar, bütün üye ülkeleri hayal kırıklığına uğrattı. ALALC'nin içindeki bütün ülkeler için – Meksika ve Arjantin dahil – ticaret dengesinde açık var. Bölge – içi ticareti, genel dış ticaretin % 8,5'ini ancak teşkil ediyor. Oysa ALALC kurulmadan önce, % 10,3'ünü buluyordu. ALALC zirve konferansı şu sonuca varmıştır: «Bu ilk döneminde Birlik, ancak tarım ürünleri ticaretini kuvvetlendirebilmiştir.»

«Serbest Bölge Ticareti»nin bu fiyaskosundan sonra, «Küçük Lâtin Amerika» devlet başkanları, iktisaden daha az gelişmiş, pazarları yetersiz ülkeler arasında kurulacak blokun temelinde, yeni bir iktisadi birlik projesi teklif ediyorlar. Bu ülkeler arasında ek-ticaret anlaşmalar aktedilecek, bazı belirli mallar için kolektif bir tercih sistemi kurulacak, gümrük vergilerinin indirilmesi prensipi kabul edilecektir. Projenin diğer teklifleri şunlardır:

Lâtin Amerikanın bütün ülkeleri arasında bir gümrük birliği kurmak, en az gelişmiş ülkelerin lehine, bu ülkelerin ürünlerini vergiden muaf tutarak, etkili bir kolektif hareket yürütmek.

Üretimde yeni sektörler geliştirmek, milli endüstriyi kuvvetlendirmek; yatırımları daha çok yeni faaliyet sektörlerine ayırmak.

Sınır-bölgelerde iktisadi birlik programlarını gerçekleştirmek; birkaç ülke arasında, iktisadi gelişmeyi konkre olarak yönetecek millileştirilmiş kuruluşlar kurmak; taşıtlar, ulaştırma, enerjetik, iktisadi gereçleri sağlama alanlarında işbirliği yürütmek; çeşitli ülkelerin sermayelerini birleştirmek; endüstrilerde ihtisaslaşmayı sağlamak; birikmiş sermayeyi adil bir şekilde dağıtmak; bölgeler arasında sermaye transferini sağlamak.

Teknik ve mali bir yardım sağlamak; bölgeler arasında bir tediye birimi kurmak; kısa vadeli kredileri ve ödemeleri kolaylaştıracak ortak bir fon kurmak.

Bu alanlarda alınacak kararları vermek üzere, sınırlı yetkileri bulunan bir Bakanlar Kurulu, Birliğin üyeleri arasında çıkacak anlaşmazlıkları çözebilecek bir kuruluş meydana getirmek.

Görüldüğü gibi, «nispeten az gelişmiş ülkeler» blokunun devlet başkanları tarafından hazırlanan birleşme programı, Lâtin Amerika iktisadi birliğinin kurulmasını engelleyen temel sorunlara hiçbir çözümü yolu teklif etmiyor.

Lâtin Amerika ülkelerinin iktisadında en önemli sorun, emperyalizmin sonucu olan milletlerarası işbölümünden ileri gelen sorundur.

Hiç şüphesiz, bütün Lâtin Amerika ülkelerinin iktisadında ve ticaretinde, en hayati menfaatler bu bölgeye bağlı değil; yün, bal, kolay, pamuk, et, kahve, muz, şeker ve petrole bulunacak dış pazarlara bağlıdır.

Avrupa ve Kuzey Amerika mallarının rekabeti karşısında, Lâtin Amerikanın her ülkesi, varolan veya gelişmekte olan endüstrisini şiddetle savunmak zorunda kalacaktır. Amerika Birleşik Devletleri bu projelerin gerçekleşmesine imkân vermiyecektir. Amerika, Lâtin Amerika birlik projesine karşı takındığı tutumu, şu şekilde dile getirmiştir: «Amerika Birleşik Devletleri, bu projenin gerçekleşmesine taraftardır; bugün mevcut gümrük tarifelerinden daha yüksek tarifeler, mevcut tahditlerden daha sıkı engeller kabul edilmemesi şartıyla, gümrük birliklerinin ve serbest alış-veriş bölgelerinin kurulmasını iyi karşılar.»

Lâtin Amerika ülkeleri arasındaki ilişkileri tayin eden farklı gelişme kanununun sonucu olarak, iktisadi birliğin çerçevesi içinde, durum, nispeten az veya çok az gelişmiş ülkelere nispetle, kitanın iktisaden en gelişmiş devletleri lehine işler. Hiç bir ülke, daha gelişmiş ülkelere lâzım olan iptidai maddeleri veya tropikal ürünleri sağlamakla yetinmeye; sanayileşmeyi reddederek, gerikalmışlığını sürdürmeye razı olmaz. Lâtin Amerikanın bütün ülkeleri için, gerikalmışlığa son verilmesi, iktisadi entegrasyonun gerçekleşmesinden daha ivedili bir sorundur. Bu da rekabet plânları, programlarıyla dile geliyor.

İktisadi siyaset alanında koordinasyonsuzluk, birbirini tamamlayacak gelişme anlayışlarını köstekliyor. Bütün Lâtin Amerika ülkelerinde bazı gıda maddeleri ve tekstil üretiminin nispeten yüksek oluşu, çeşitli güçlüklerle yol açıyor. İhtisaslaşabilmek için, varolan işletmeler sökülmesi, yenileri kurulmalı, yahut da en gelişmiş ülkelerde, varolan işletmeler büyütülmelidir. Uzlaştırıcı burjuvazinin ajanları, Lâtin Amerika için reformist çözüm yollarına taraftar olan Frei, Leoni ve Lleras Restrepo gibi devlet başkanları, eğitim alanında yeni imkânlar yaratmak üzere, gelecekteki yapıda bazı değişiklikler yapmak, toprak reformunu kabuletmek, halk kitleleri için ucuz konutlar kurmak, ve milli geliri daha adil bir şekilde dağıtmak gibi, tekliflerde bulunuyorlar. Bu değişikliklerin de «Kalkınma Birliği» yoluyla yapılmasını teklif ediyorlar. «Geniş bir milletlerarası işbirliği programı gerçekleştirmek üzere bu birliğe ittifak anlamını ve şeklini iade etmek, kuruluşunda tespit edilen amaçların gerçekleşmesinde kaybolan vakti telâfi etmek üzere yapısını kuvvetlendirmek» zorunluluğunu belirten bu devlet adamları, bu sözleriyle Kalkınma Birliğinin şimdiye kadar hiç bir başarıya ulaşamadığını kabuletmüş oluyorlar.

Reformist görüşleri savunan bu devlet başkanları, bu yolla yabancı bir malî yardım sağlayabileceklerini umuyorlar. Örneğin, toprak reformunun finansmanı, Amerikan sermayesiyle sağlanmalıdır, çünkü: «Bu reformun gerektirdiği muazzam çabalar, milletlerarası işbirliğinin kuvvetlenmesini gerektiriyor; bu işbirliği ancak, kısa veya orta vadeli kredilerin sağlana-

bilmesi için gereken sermayenin liberasyonunu kolaylaştırabilecektir.» Bu amaçla da, «reformun gerçekleşmesini hızlandırmak üzere piyasaya çıkarılacak bonoları garanti edecek milletlerarası bir sistem» in kurulmasını istiyorlar.

Kolombiya Komünist Partisinin yayınladığı belgede belirtildiği gibi, «tarihte ilk defa, yönetici bir sınıf kapitalizm çerçevesi içinde toprak mülkiyeti sisteminde değişiklikler yapmak üzere milletlerarası bir finansman yoluna gitmektedir». Bu şartlar içinde, yeni kurulan veya kurulacak olan tarım işletmeleri ve hayvan üretme çiftlikleri de aynı yolla finanse edilecektir.

Öte yandan, Bogota Bildirisi uzlaştıracı burjuvazinin çelişmelerini ve isteklerini dile getiriyor. Lâtin Amerikada bu burjuvazi doğrudan doğruya emperyalizme bağlı değildir, hattâ zaman zaman onunla çatışır, ama milli bağımsızlık ve milli kurtuluş hareketi lehine devamlı ve bilinçli bir faaliyet yürütemez.

Uzlaştıracı burjuvazi, eşit olmayan alış-veriş şartları kabul ettiren, Lâtin Amerika ülkelerinin ihraç mallarının fiyatlarını durmadan indiren, bu mallara karşı ithal ettiği tüketim mallarının fiyatlarını ise gittikçe yükselten emperyalistlerin bu tutumundan şikâyetçidir. Bu şartlar içinde, bu burjuvazi «üretim masrafını kapatacak adil fiyatlar sağlamak üzere temel ürünlerle ilgili anlaşmalar; bazı iptidai maddeler için devamlı pazarlar; iktisadi ve toplumsal kalkınma programının gerçekleştirilmesi için gereken finansmanı sağlamak üzere gelirlerin artırılması»nı istiyor.

Bu istekler, Cenevre'de toplanan Dünya Ticaret ve Gelişme Konferansında da ileri sürüldü. Uzlaştıracı burjuvazinin görüşüne göre, gerikalmışlık sorunu alış-veriş ilişkileri düzeninde incelenmelidir; oysa, bu sorunun asıl kökleri üretim güçleri düzenine bağlıdır. Gerçekte, iktisadi gelişmeyi köstekleyen başlıca engel, emperyalist milletlerarası ticaret ilişkilerinin eşitsiz ve keyfi olması değil; asıl engel, iktisadi artıkların tüketim şeklidir. Bu artık mallar, üst sınıfların üretici olmayan tüketicilerine, asalak bir bürokrasiye, ülkenin içinde olduğu gibi dışında da günden güne artan bir birikime, fazla geniş bir askeri mekanizmaya gitmektedir. Nihayet, bu artıkların en büyük kısmı, yabancı sermayeyi arttıran veya muazzam ölçüler alan dış borçların amortismanına ayrılıyor.

İhraç mallarının fiyatlarını arttırmakla elde edilen dövizler ülkeye girmezse, üretim araçlarını ve el emeğini genişletmek için kullanılmazsa, bu artış hiçbir işe yaramaz. Milletlerarası tekellerin Venezuela ile Kolombiya topraklarından çıkarttığı petrol fiyatları artırıldı. Ama bu artış bu ülkelere pek az fayda sağlamaktadır. Orta Amerika ülkelerinde durum aynıdır: United Fruit şirketinin çiftliklerinde üretilen muz fiyatlarındaki artış, bu ülkelere pek önemsiz bir kazanç sağlamaktadır. Kahve, yün ve et fiyatlarının artması da, bu ürünlerin satışından elde edilen kârlar, faaliyet alanının genişletilmesine, milli üretimde yeni sektörlerin kurulmasına

aynılabildiği nispette ancak, üretici ülkelerin gelişmesine hizmet etmektedir.

Amerikan tekellerinden alınan muazzam borçlara gelince, Bogota Konferansı bu konuda da yeni şartlar ileri sürüyor: «İzledikleri kredi politikasında milletlerarası mali teşkilâtlar – borç alan ülkenin gelişme programının gerçekleşmesini köstekleyecek veya bu ülkelerde bir enflasyona yol açabilecek fazla büyük amortismanlar istememelidir . . .»

Yabancı yatırımlara gelince, Bogota Bildirisi çekine çekine bazı isteklerde bulunuyor: Yabancı sermayenin yatırıldığı ülkelerde tekrar yatırılmasını teşvik edecek; milli sermayenin de yabancı sermayenin teşebbüslerine katılmasını sağlayacak; bölgesel entegrasyona engel olmayacak; bilimsel ve teknik icatlarının kullanılmasını kolaylaştıracak; gümrüklerin kalkmasına yol açacak; pazarlar yaratacak; uzun veya orta vadeli kredilerin açılmasına, böylelikle sermaye birikimine imkân verecek şartların yaratılması zorunluluğunu belirtiyor.

Bu gibi istekler ise emperyalist ilişkilerin niteliği ile uzlaşmaz. Oysa reformist hükümetler, bu ilişkileri hiç değiştiremez.

Bu durumun tipik bir örneğini verelim: Frei hükümeti Şili'nin bütün ihracat bakımını çıkaran Amerikan şirketlerine vaktiyle verilmiş imtiyazlara hiç dokunamıyor. Lleras hükümeti de Kolombiya'da petrol çıkaran ve hükümete herhangi bir kontrol hakkı tanımayan tekelere boyun eğiyor. Standart Oil şirketinin baskısı karşısında, Belaunde Terry hükümeti de Brea ve Parinas petrol yatakları meselesinde milliyetçi bir politika izlemekten vazgeçmek zorunda kaldı.

«Temsilci demokrasi» şıyasî şıarını benimseyen uzlaştırıcı burjuvazinin manifestosunu teşkil eden Bogota Bildirisini hazırlayanlar, sosyalist kampta ve demokratik harekette ileri sürülen birçok istekleri benimsemeye kadar gitmişlerdir. Örneğin: Barışın garanti altına alınması, silâhlanma yarışının durdurulması, atom silâhlarının üretilmesine, kullanılmasına ve denenmesine son verilmesi; nükleer harp hazırlıklarına ayrılan kredilerin, halkların yaşama düzeyini yükseltmek için sarfedilmesi vb. Bogota Bildirisi, insan haklarına tecavüz eden siyâsî rejimlere; yabancıların diğer ülkelerin iç işlerine müdahale etmesine; dolaylı veya dolaysız saldırılara karşı cephe alıyor; halkların kendi kaderlerini tayin etme hakkını savunuyor; ülkelerin kalkınması için savaşılan halkların bu savaşını desteklediğini söylüyor.

Bu iddialar, Lâtin Amerika ülkeleriyle Johnson'un saldırgan ve müdahaleci politikası arasındaki çelişmeleri dile getiriyor. Bu çelişmeler, Kübaya karşı silâhlı saldırılarda kullanılacak, bütün kıtada kurtuluş hareketlerine karşı koyacak, Amerika kıtası ortak silâhlı kuvvetlerin kurulmasına şimdiye kadar engel olmuştur.

Ama reformist hükümetler, mantıklı bir demokratik tutum benimsemekle ancak bu çelişmeleri çözebilir. Oysa bu hükümetler daha ilk günden yeni-sömürgeci bir gelişme yoluna saptılar.

Vietnamda barışçı bir çözümlünün zorunlu olduğunu ilânetmek, yetersiz kalır. Barışçı ve hukuki tek çözüm yolunun, Demokratik Viyetnam Cumhuriyetinin, Güney-Viyetnam Milli Kurtuluş Cephesinin teklif ettiği çözümlü olduğunu de kabul etmek zorunludur. Başka bir deyimle, Amerikan saldırısına bir an önce son verilmesi; Amerikan ve bütün yabancı silâhlı kuvvetlerin geri çekilmesi; böylelikle Viyetnam halkının birlik ve özgürlük içinde 1954 Cenevre Anlaşmaları hükümlerine göre kendi kaderini tayin edebilmesi şartlarını; Güney-Viyetnam Milli Kurtuluş Cephesinin, Güney-Viyetnam halkının tek gerçek temsilcisi olduğunu kabul etmek zorunludur.

Reformist devlet başkanlarının Bogota Bildirisinde yaptığı gibi, insan haklarına yapılan tecavüzleri kınamak da yetersizdir; bütün Lâtin Amerikada askeri ve sivil diktatörlerin yürüttüğü komünist aleyhtarı propagandalarına bir an önce son vermek şarttır. İnsan hakları prensibini ileri sürerek, Kolombiyalı, Venezuelalı, Perulu köylülere karşı girişilen silâhlı saldırılara devam edilemez. Venezuelada, Kolombiyada, Peruda, Ekvatorda, Şilide, emperyalizme karşı ayaklanan işçilerin ve talebelerin kırımını haklı göstermeye kalkışamaz.

Halkların kendi kaderini diledikleri gibi tayin etme hakkına saygı göstermek; bağımsız bir gelişme uğrunda savaşan halklarla dayanışma halinde olmak demektir. Her halka istediği siyasi ve sosyal sistemi – sosyalist sistem de olsa – seçme hakkını tanımak demektir. Bu hak tanılınca da, Küba Cumhuriyetine karşı yürütülen iktisadi saldırılara; Amerikan kıtasının gerçekten özgür tek ülkesine karşı düzenlenen silâhlı saldırı hazırlıklarına bir an önce son verilmesini istemek şarttır.

Lâtin Amerikada, devrimci ve yurtsever güçler, bu kıtadaki ülkelerin entegrasyonuna karşı değildir. Ama bu güçler, bu birleşmenin, bütün gerikalmışlık ve bağımlılık nedenlerini yok edebilecek etkili bir işbirliği ve dayanışma çerçevesi içinde, gerçekleşmesi için savaşıyorlar. Kanaatlarına göre: bu entegrasyon, yeni-sömürgecilik şartları içinde ve uzlaştırıcı burjuvazinin yönetimi altında gerçekleşemez. Çünkü Amerikan emperyalizminin baskısı veya parası bu burjuvazinin, milli menfaatleri savunan bir politika izlemesine imkân bırakmıyor.

Bütün bu ülkelerin gerçek durumu şudur: Lâtin Amerikada, Kübadan başka küçük, büyük, bütün ülkeler, burjuvazisi çok gelişmiş olsun veya olmasın, Amerika Birleşik Devletlerin nüfuz bölgesine dahildir. Bu bölgede gerçek bir demokratik hayat yoktur; bütün halklar az veya çok, baskı altında tutuluyor. Amerikan tekelleri çıkarlarını korumak için, bu ülkeleri soyuyor ve ezgi altında tutuyor. Halklar iktisadi ve toplumsal kalkınma sorunlarını diledikleri gibi çözemiyorlar.

Lâtin Amerika halklarının özgürlük içinde gelişebilmek, kaynaklarını istedikleri gibi kullanabilmek üzere yürüttükleri savaş, milli kurtuluş savaşına sıkı sıkıya bağlıdır. Ama gerçek bir kurtuluşun başlıca şartı, varolan

toplumsal ilişkileri değiştirecek bir devrimdir. Milli kurtuluş için yürütülen savaş, köylülerin toprak istekleri, işçi sınıfının büyük tarihsel amaçlar uğrunda yürüttüğü savaş, çürümeye yüz tutmuş bir toplumda karşılaştıkları haksızlıklara, çektikleri yoksunluklara son vermek üzere gençlerin ve talebelerin düzenlediği etkili hareketler, aydınların ve sanatkrların ileri sürdüğü istekler, ırk ayırımına, baskı rejimlerine karşı yürütülen savaşlar, sosyalizme doğru giden devrimci bir akım meydana getirmektedir. Devrimci savaş ve devrimci dönüşümler akımı olan bu hareket, Lâtin Amerika halklarının sorunlarını zmlayebilecek tek yoldur.

TSTAN

Arap ülkelerinde ilerici güçler arasında birlik ve işbirliği olanakları

Lütfi El-Holi

Bu son yıllarda Arap ülkelerinin siyasi hayatında – kanaatımıza göre, dikkatle incelenmesi gereken – yeni eğilimler belirmiştir. Bu eğilimlerin her halde en önemlisi, çeşitli ilerici güçlerin, emperyalizme, yeni-sömürgeciliğe ve Arap gerici güçlere karşı yürütülen savaşta, hareket ve iş birliği isteğidir.

Arap ülkelerindeki ilerici güçlerde beliren işbirliği eğilimi, emperyalist aleyhtarı çeşitli akımlar, çeşitli parti ve teşkilâtlar arasında kurulan ilişkilerle; Arap devrimci hareketinin bugünkü sorunlarla ilgili görüş değişikliğiyle dile geliyor. Örneğin geçenlerde, Kahirede, 23 Temmuz tarihli Mısır devriminin 14-ncü yıldönümünü kutlamaya gelen, Arap dünyasının çeşitli ilerici teşkilâtlarını temsil eden delegeleri bir araya getiren toplantı, büyük bir önem taşımaktadır. Bu toplantı, Arap devrimci hareketinin en önemli sorunları, özellikle başkan Nasır'ın geçen yıl içinde üzerinde birkaç defa ısrarla durduğu ileri güçlerin hareket birliği sorunu konusunda, yapıcı ve samimi tartışmalara yol açtı. Bu tartışmalar bize şu gerçeği ispatladı: Bugün Arap ülkelerindeki bütün devrimci hareket, örgüt ve partilerin başlıca amacı, hareket birliğini gerçekleştirmektir.

İlerici güçlerin, saflarını birleştirme isteği, Arap milli kurtuluş hareketinin bu son yıllarda ulaştığı önemli başarılarından ve bu son dönem içinde elde ettiği tecrübelerden ileri gelmektedir.

Emperyalistlerle yeni-sömürgecilerin, iktisadi alanda kaybettikleri üstünlüğü tekrar ele geçirmek için harcadıkları çabalar karşısında, Arap dünyasındaki devrimci hareketin bugünkü döneminde ve düzeyinde, milli kurtu-

luş sorunları, iktisadi ve toplumsal kurtuluş sorunlarına, siyasi bağımsızlığı koruma ve milli iktisadi geliştirme sorunlarına sıkı sıkıya bağlıdır. Bugünkü şartlar içinde, toplumsal ve iktisadi yapılarda, geniş emekçi kitlelerinin menfaatlerine hizmet edecek köklü dönüşümler, şart haline geldi.

İktisadi kurtuluş uğrunda yürütülen savaşın, iktisadi ve toplumsal dönüşümlerin kaçınılmaz sonucu – Birleşik Arap Cumhuriyetinde geçirilen tecrübelerden anlaşıldığı gibi – eski toplumsal yapının alt üst edilmesi, iktisadi ve toplumsal kalkınmayı engellemeye çabalayan derbeyleriyle, diğer sömürücü sınıf ve tabakaların egemenliğine keınlikle son verilmesidir. Bu savaş ise, kapitalist kalkınma yolundan vazgeçmekle, sosyalist yolu kabuletmekle sonuçlanır. Milli devrimin değişmez gelişimi bugünkü dünya şartları içinde bu devrime sosyalist bir öz kazandırabilmektedir.

Hiç şüphesiz bu olanak da devrimci güçlerin karşısına yni sorunlar çıkartıyor. Özellikle sosyalizm yolundaki ilerlemeyi sağlayacak olan işçi sınıfının, çeşitli nedenler yüzünden, siyasi alanda yönetici sınıf haline gelecek kadar gelişmemiş olunca, bu yolda atılabilecek adımlar sorunu fevkâlâde büyük bir önem kazanıyor. Bu sorunu incelemek üzere Mısır toplumunun 23 Temmuz 1953 devriminden bu yana geçirdiği somut gelişimi ele alırsak, şu sonuca varırız: Mısırdaki sosyalist eğilimli gelişim, işçi sınıfının yönetici sınıf haline gelmesine değil de, milli başarıları kuvvetlendirmek, emperyalizme ve yenisömürgeciliğe karşı korumak ve savunmak zorunluluğuna bağlıydı.

Hiç şüphesiz, sanayileşmenin ve genel iktisadi kalkınmanın etkisiyle, proletarya, milletin kaderini tâyin eden, önemi günden güne artan bir etken haline gelecektir. Ama bu arada şu noktayı belirtmek istiyoruz: Bugün Birleşik Arap Cumhuriyetinde, veya ilerici rejimli daha başka Arap ülkelerinde, yönetici rol daha çok devrimci milli yönetime düşmektedir. Milli ve devrimci menfaatleri şu veya bu toplumsal sınıfın menfaatlerinden üstün tutan, iktisadi ve toplumsal dönüşümleri genişletmek, büyük halk kitlelerinin çabalarını savunmak politikasını izliyen, bu devrimci yöneticilerdir. Bugünkü karmaşık ve çok-yönlü siyasi şartlar içinde, işçi sınıfının ve diğer toplumsal sınıf ve tabakaların oynayacağı rol konusunda, çeşitli devrimci parti ve örgütlerin birbirinden çok ayrı görüşler savunması, kanımızca, başdüşmana – yani emperyalizme – karşı yürütülen savaşta, ilerici güçlerin iş ve hareket birliğine engel olmamalıdır.

Emperyalist ve gerici güçlerin saldırısı karşısında, devrimci hareketin içinde işgal ettikleri yerler, toplumsal yapıları farklı olmakla beraber, ilerici prensiplerle hareket eden bütün siyasal ve toplumsal güçler seferber edilebilmelidir, Çeşitli Arap ülkelerindeki konke şartlar ve sınıf güçleri dengesi etkisiyle, bu seferberlik ayrı ayrı şekiller alabilir. Özellikle, Birleşik Arap Cumhuriyetinin şartları içinde, bu seferberlik, Arap Sosyalist Birliği adını taşıyan siyasi kitle örgütü çerçevesi içinde, her biri milli kalkınma kanusunda kendine özgü tutumuyla tanımlanan bütün toplumsal sınıf ve tabakaların birliğiyle gerçekleşiyor.

Arap Sosyalist Birliğinde yer alan işçiler, köylüler, aydınlar, ve milli burjuvazinin bazı tabakalarıdır. Ama Birlikteki yönetici görevlerin yüzde ellisi, devrimci hareketin başlıca gücünü teşkil eden işçilerle köylülerin elindedir. Öte yandan, Arap Birliğinin içinde devrimci öncü güçlerin Partisi bulunuyor. Bu partiyi teşkil edenler, Milli Beyannamayı destekleyen, bilimsel sosyalizmin görüşlerini gerçekten benimsemiş sosyalist unsurlardır. Bu öncü partinin ödevi, sosyalizm yolunda, Arap Sosyalist Birliğine ve bütün Mısır halkına rehberlik etmektir. Böylelikle, Mısırdaki, öncü partinin yönetimi altında gerçekleşen milli birlik, her şeyden önce işçi ve fellahların birliğine, yani toplumsal üretim sisteminde başlıca yeri işgal eden, iktisadi kalkınmada ve toplumsal dönüşümlerin gerçekleşmesinde en büyük sorumluluğu taşıyan toplumsal sınıf ve tabakalara dayanmaktadır.

Son yıllarda, Arap milli kurtuluş hareketinin gelişimindeki başlıca özellik, sınıf güçlerinde ve siyasi güçlerde gittikçe keskinleşen kutuplaşmadır. Devrimin ilk dönemlerinde, büyük burjuvazinin, imtiyaz sahibi toplumsal sınıf ve tabakaların menfaatleri korunmuş veya kayırılmıştı. Devrim geliştikçe ve derinleştikçe, bu sınıf ve tabakalar devrimci yoldan gittikçe uzaklaştılar; çünkü bu unsurların tabii eğilimi, kendi çıkarlarını milli çıkarlardan üstün tutmaktır. Öte yandan, geniş halk tabakaları devrimci sürece katılmaktadır. Şehir ve köy emekçileri toplumsal ve iktisadi dönüşümlerin zorunluluğunu daha bilinçle anlamaya başlıyor. Milli kalkınma uğrunda toplumsal sınıf ve tabakaların menfaatleri korunmuş veya kayırılmıştı. Devrim sahiplerinin ve eski imtiyazlı sınıfların kararlı muhalefetiyle karşılaşılıyor, keskin sınıf çatışmalarına yol açılıyor.

Mayıs ayında Gamşih köyünde cereyan elen olaylar (bilindiği gibi, büyük toprak sahiplerinin para ile tuttuğu katiller, köylülerin menfaatlerini savunan ve Arap Sosyalist Birliğinde üye olan bir köylüyü öldürmüştü) bu çatışmalara bir örnek teşkil eder. Şu noktayı da hatırlatmalıyız: Bu olaylardan biraz önce hükümet 100 feddan'ı (yaklaşık olarak 40 hektarı) aşan toprakların istimlak edilmesi ve bu istimlaklerde herhangi bir tazminat ödenmemesi konusunda yeni tedbirler almıştı. Gamşih olaylarından sonra, hükümet 1952 ve 1964 toprak reformlarıyla ortadan kaldırılmayan derebeylerine ve tüfevli kapitalist unsurlara karşı bazı yeni tedbirler almak zorunda kaldı. Bu yeni tedbirler, feodal ve kapitalist tüfevli unsurların – büyük tüccarlar ve işletme sahipleri dahil – etkisini azaltmak amacını gütmektedir. Köylerde kooperatif hareketi genişletilmekte ve kuvvetlendirilmektedir. Birleşik Arap Cumhuriyetinde, tarım işçileri sendikaları da kuruldu. Sendika hareketi kuvvetlendiriliyor, devlet işletmelerinde çalışan işçiler, işletmenin yönetimine büyük ölçüde katılıyor. Her işletmede, 9 üyelik yönetim komitelerine 4 işçi seçilmektedir.

Siyasal ve toplumsal güçlerdeki kutuplaşmanın sonucu olarak, toplumsal çelişmeler keskinleşiyor, ve bir bakıma, öncü güçlerin birliğine ve siyasi örgütlenmesine zarar veriyor. Ama öte yandan bu kutuplaşma, en geniş toplumsal tabakaların kuvvetlenmesine ve sosyal dönüşümlere katıl-

masını da sağlamaktadır. Bugün devrimin tabanı gittikçe genişlemekte, aralarında Arap Marksistleri olduğu gibi, yurtsever aydınların ve proleter olmayan tabakaların da temsilcileri bulunan, çok geniş yurtsever ve devrimci çevreler sosyal dönüşümleri ve sosyalist amaçları benimsemektedir. Çağımızın başlıca özelliği – yeni milletlerarası alanda olduğu gibi, Arap dünyası çerçevesi içinde de, siyasi güçler dengesinde meydana gelen değişiklik – kanaatımıza göre, toplumsal ve iktisadi dönüşümleri sosyalizme yöneltme imkânını sağlıyor. Bu dönemde, bu dönüşümlerin gerçekleşmesi sadece proletaryaya düşen bir ödev değildir; milli kalkınma ve toplumsal ilerlemeden yana olan sınıfların da isteklerine uygun düşüyor.

Birleşik Arap Cumhuriyetinin – ve sosyalist amaçlar benimseyen diğer bağımsız Arap devletlerinin – milli ve tarihsel özellikleri, bu ülkelerle, sosyalist kampı ülkeleri arasında büyük farklar meydana getiriyor. Bununla beraber, bu farklar Arap ülkeleriyle sosyalist ülkeler arasında dostane münasebetlerin ve sıkı işbirliğinin kurulmasına ve genişlemesine engel değildir. Bu münasebetler, bu işbirliği, karşılıklı menfaatlere, iç işlere karışmama, ve milli egemenliğe saygı gösterme prensiplerine dayanmaktadır. Arap ülkelerindeki gelişim dünya komünist hareketine dahil olmamakla beraber, komünist aleyhtarı bir politikaya da bağlı değildir. Çünkü Arap ülkelerini tehdit eden tehlike komünizmden değil, emperyalizmden ve yeni-sömürgecilikte geliyor.

Arap devrimci hareketinin bazı başarıları emperyalistleri ve Arap dünyasının gerici güçlerini endişeye düşürdü. Devrimci hareketin gelişmesini frenlemek veya durdurmak için, emperyalistler son zamanlarda Arap ülkelerinin iç işlerine müdahalelerini arttırdılar. Emperyalist güçlerin Arap ülkelerine karşı giriştiği saldırılar, bugün emperyalistlerin Üçüncü dünyanın her tarafında izlediği saldırgan, müdahaleci politikanın bir parçasıdır. Bu politika, Viyetnamdaki Amerikan saldırısı, Endonezya olayları, Dominika Cumhuriyetinde müdahale, Ghanadaki gerici hükümet darbesiyle dile gelmektedir.

Son günlerde, İslâm Paktı adı altında yeni bir emperyalist blakun kurulmasıyla ilgili teşebbüsler, Arap ülkelerinde, emperyalist ve gerici faaliyetlerin ne kadar şiddetlendiğini göstermektedir.

Emperyalistlerin, ve Arap ülkelerindeki kuklalarının asıl amacı, Arap devrimci hareketinin öncülüğünü yapan Birleşik Arap Cumhuriyetine, Suriye Arap Cumhuriyetine, ve ilerici rejimli diğer Arap ülkelerine darbe indirmektir. İslâm Paktını kurmaya çalışanlar – yani Suudi Arabistan ve İran gerici çevrelerinin, bu çevreleri destekleyen Amerikan, İngiliz ve Batı Alman emperyalistlerinin maksadı, saldırılara ve hükümet darbelerine başvurarak bağımsızlığa ulaşmış ilerici rejimleri devirmek, sosyal ilerleme ve sosyalizmle ilgili görüşlerin yayılmasını önlemek, ve nihayet, Birleşik Arap Cumhuriyetine ve bütün devrimci Arap hareketine kesin bir darbe indirmektir.

Bu şartlar içinde, Arap devrimci hareketinin gelişiminde, emperyalist

aleyhtarı devrimin ve milli kurtuluş hareketinin, toplumsal devrim niteliğini kazanması eğiliminden meydana gelen zorunluluklar olduğu kadar; günden güne şiddetlenen emperyalist faaliyetlerden doğan dış şartlar da, bütün ilerici güçlere ivedili ve fevkalâde önemli bir ödev yüklemektedir: emperyalist saldırılara karşılık vermek ve Arap ülkelerinin tarihsel kazançlarını savunmak üzere, bu güçler, saflarını birleştirmek, hareket birliğine varmak zorundadır. Sosyalist kurtuluş amaçlarını benimseyen dünyanın bu bölgesinden bütün emperyalist ve gerici güçleri defetmeyi kendine hedef edinen çağdaş Arap devriminin geleceği, bu birliğin gerçekleşmesine bağlıdır.

İlerici güçler arasında hareket birliğinin ilerleyebilmesi, siyaset ve teşkilât alanlarında ortak bir plâtförmün tesbitine bağlıdır. İlerici güçler arasında kurulacak işbirliği hangi temele dayanacaktır? Bütün devrimci güçler arasında sıkı bir birliğin yaratılabilmesi için hangi şekillere, hangi metotlara başvurulmalıdır?

Son yıllarda elde edilen tecrübeler, Arap devrimci parti ve teşkilâtların yeni bir olgunluğa vardığını gösteriyor. Bazı Arap ülkelerinde, devrimci yöneticilerin komünist aleyhtarlığından vazgeçmesi, Arap marksistlerine karşı belirttikleri tereddütleri, duydukları güvensizliği yenebilmiş olmaları, bu gelişimi dile getirmektedir. Öte yandan, Arap Marksistleri de, Birleşik Arap Cumhuriyetinde gerçekleşen iktisadi ve toplumsal dönüşümleri; bu devletin, devrimci Arap hareketinde oynadığı rolü değerlendirirken; bütün ilerici güçlerin birliği sorununu ele alırken, yepyeni bir tutum takınmaktadır.

Milletlerarası durumu ve Arap dünyasının durumu sorunu; ortak bir plâtförmün kurulması sorunu; emperyalizme, yeni-sömürgeciliğe ve iç gerici güçlere karşı cephe alan, Arap ülkelerinin ilerici bir gelişme yoluna girmesini isteyen bütün ilerici güçler arasında kurulacak birlik şekli sorunu konularında, çeşitli devrimci parti ve teşkilâtların görüşleri, birbirine yaklaşmaktadır. Arap ülkelerinin devrimci parti ve teşkilâtlarını temsil eden delegeleri bir araya getiren, Arap Marksistlerinin de katıldığı Kahire toplantısında tespit edilen ortak plâtförmde aşağıdaki temel prensipler kabul edilmiştir:

1. Devrimci Arap güçleri arasında, istisnasız bütün devrimci parti ve teşkilâtların birliği ve işbirliği temeline dayanacak birlik şeklinden başka birlik kurulamaz.

2. Bu birlik, bugün Arap dünyasında varolan devrimci parti ve teşkilâtların yerini tutacak tek bir teşkilât şeklini almayacaktır. Bu birlik, amaçları kesinlikle tanımlanmış bir siyasi programla tespit edilmiş, bir mücadele birliği demektir. Amaçları şunlardır: Arap ülkelerini emperyalistlerin ve tekellerin etkisinden olduğu gibi, bütün askeri üslerden kurtarmak; Arap

dünyasının çeşitli bölgelerinde faaliyet yürüten devrimci rejimlerin ve milli kurtuluş hareketinin savunulması ve güçlendirilmesi; emperyalist eğilimli İslâm Paktının tasfiye edilmesi; büyük toprak sahiplerinin ve büyük kapitalistlerin tesirine son verilmesi; bütün Arap ülkelerinde yerli kaynakları kullanarak, eksiksiz planlama ve sosyalizm prensiplerine göre, iktisadi ve toplumsal alanlardaki gerikalmışlık sorunlarına somut çözüm-yollarının bulunması.

3. Hiç şüphesiz bu birlik, temelde, her ülkedeki devrimci parti ve örgüt-lerin birliğine (ki bu birlik her ülkeye özgü şartlara göre, devrimci tek bir örgüt veya ilerici bir milli cephe şeklini alacaktır) bağlı olmakla beraber, Arap dünyası çapında devrimci bir birliğin kurulmasına girişmek için, bu birliğin her ülkede ayrı ayrı kurulması beklenmemelidir. Arap ülkelerinin her birinde her devrimci parti, her devrimci teşkilât, bütün Arap dünyası çapında devrimci güçler arasındaki birliğin kurulmasına hemen, hiç bek-lemmeden katılabilmelidir; her ülkede işbirliğinin kurulması için yürütülen harekete de katılacağı gibi. Çünkü düşman, faaliyetlerini yürütmek için, birliğin her ülkede ayrı ayrı kurulmasını beklemeyecektir.

3. Bu birlik, idareler ve hükümetler düzeyinde gerçekleşen «yukarıdan aşağı» bir birlik olmamalıdır. Kitleler düzeyinde gerçekleşecek; Arap dün-yasında, menfaatleri emperyalist ezgisine – bütün şekilleriyle – son veril-mesine, sosyalizm yolunda gerçekleşecek iktisadi ve sosyal kalkınmaya bağlı olan, bütün toplumsal sınıf ve tabakaları içine alacak, «tabanda bir birlik» şeklini almalıdır.

5. Bu birlik, bütün Arap ülkelerine önceden, belirli bir siyasi ve toplum-sal gelişim tipini empoze etmemelidir; sosyalizme varmak için izlenecek olan yolu kesinlikle tanımlamamalıdır. Bu seçme ve tanımlama işi, çeşitli Arap ülkelerinde mücadele yürüten ilerici güçlerin yetkisine bırakılmalıdır. Bu güçler, kendilerine özgü şartlara ve hareket olanaklarına göre, gerek Arap, gerek milletlerarası alanlarda elde ettikleri tecrübelere dayanarak, bu ödevi yerine getirecektir. Ortak, birleşmiş hareketin amacı, halklardaki ilerici eğilimleri güçlendirmek, her yola başvurarak, bu eğilimleri emper-yalistlerin bozguncu hareketlerine karşı korumaktır.

6. Bu birlik sadece ideolojik sorunların tartışmasından ibaret olmama-lıdır. Bugün Arap dünyasında yukarıda saydığımız en hayati milli amaç-ları gerçekleştirmek için yürütülen savaşta siyasal ve toplumsal seçmeler şeklini almalıdır.

Bu temeller üzerinde kurulacak bir birlik konkre bir şekil alabilir; kendi-sine, iç çatışmaların, ideolojik anlaşmazlıkların gölgelemeyeceği, açık, somut amaçlar tâyin edebilir. Bu teklifler, ideolojik bir anlaşma temelinin tespitini sağlayabilecektir. Ortak program çerçevesi içinde yürütülen ortak hareket ve devrimci pratik bu anlaşmayı güçlendirecektir.

7. Bugün çeşitli Arap ülkelerinde, devrimci güçler; son yıllarda yepyeni ve karmaşık bir durumun zorluklarından doğan görüş ayrılıkları, hareket

farklılarıyla beslenen düşmanlıkları, güvensizlikleri bir yana bırakıp mücadele birliği isteklerini önemle belirtiyorlar. Bu devrimci güçler, artık şu gerçeği anlamışlardır: Bundan önce işlenmiş hataların sorumluluğu, kolektif bir sorumluluktur; bugünkü sorun, bu sorumluluğun kimlere ve ne ölçüde yükleneceğini tespit etmek değildir. Asıl sorun, bugün, bu hataların özünü dikkatle incelemek, gereken sonuçları çıkartmak, birlik halinde hareket edecek güçlerin aynı hatalara düşmesine engel olmak, bunu yaparken de şu veya bu parti veya teşkilâta karşı herhangi bir ayrıcalık gözetmemektir.

8. Bugünkü siyasi hava, bu mücadele birliğinin çok kısa bir süre içinde kurulmasına elverişlidir. Bu birliğin kurulmasını kolaylaştırabilecek çeşitli objektif etken ve şartlar şunlardır:

Birleşik Arap Cumhuriyeti, Cezayir ve Suriye hükümetleri ve yöneticileri arasında düzenlenen, çok faydalı sonuçlar veren toplantılar.

Mısır devriminin 14-üncü yıldönümü arifesinde, Başkan Nasır'ın Mısırın benimsediği milli Arap politikasını açıklamış olması; özellikle Birleşik Arap Cumhuriyeti hükümetinin Cezayirdeki IV-ncü Arap Zirve Toplantısına katılmıyacağını bildirmesi; gerici güçlerin, Arap halkının gerçek menfaatlerine aykırı politikalarını yürütmek üzere bu toplantıdan faydalanmasını önlemek üzere, konferansın belirsiz bir tarihe bırakılmasını istemesi.

Arap devrimci hareketinin kıymetli tecrübeler geçirmesi; siyasi, askeri, iktisadi ve toplumsal alanlarda devrimci Arap hareketinin temeli olarak, önemli maddi ve manevi kazançlar sağlamış olması: İsrail saldırısına son verilmesinde, toplumsal kalkınmayı sağlamak üzere sosyalist gelişme yolunun seçilmesinde önemli bir rol oynayabilmesi.

Arap halkının İslâm Paktına, bu Paktın kurulmasını isteyen emperyalist ve gerici güçlere karşı; düşmanlık duyması; dinin, devrim aleyhtarı ve bozguncu amaçlara hizmet etmek üzere kullanılmasına cephe alması.

Bütün Arap ülkelerinde devrimci güçlerin birleşmesini kolaylaştırabilecek elverişli şartlar konkr bir şekil aldı, çünkü Kahire toplantısında şu iki önemli soruya konkr cevaplar verildi:

Bu birliğin alacağı konkr şekil ne olmalıdır? Bu birlik, bütün ilerici ve milli parti ve teşkilâtları içine alacak tek bir örgüt şeklini mi – yoksa bütün bu parti ve teşkilâtların yürüttüğü mücadeleyi belirli bir hat etrafında, belirli amaçlara doğru birleştirecek yeni tipte bir devrimci cephe şeklini mi almalı?

Varılan sonuca göre: Bugünkü şartlar içinde devrimci cephe yolundan başka bir yolla, daha büyük bir birliğe varmanın imkânı yoktur. Ama tartışmalara katılanlar şu olanağı da belirttiler: Ortak mücadele çerçevesi içinde birlik kuvvetlendikçe, bu cephe gelişebilmektedir, ileride tek bir teşkilât haline getirilebilecektir.

Mısırdaki komünistler ve bütün ilerici milli teşkilâtlar muhtariyetten vazgeçti; bu örgütlerin üyeleri Arap Sosyalist Birliğine girdiler. Mısırın bu

tecrübesi, hareket birliğini garanti altına almak üzere bütün Arap ülkelerinde aynen uygulanmalı mıdır?

Tartışmalara katılanlar şu sonuca vardılar: Mısır'daki devrimci tecrübenin özelliği, toplumsal gelişim konusundaki bilimsel anlayışıdır; çeşitli Arap ülkelerindeki devrimci hareketin konke şartlarını hesaba katmamak imkânsızdır; bunun da sonucu olarak, Mısır devrimi tecrübesini genelleştirmek; kendilerine özgü toplumsal, siyasal ve iktisadi şartları bulunan diğer Arap ülkelerinde aynen uygulamak imkânsızdır.

Hiç şüphesiz, Arap ülkelerindeki ilerici güçlerin birlik plâtfomu; çeşitli devrimci parti ve teşkilâtlar arasında kurulacak işbirliğinin bütün şekil ve metotlarını, hattâ hareket birliği sorununun bütün yönlerini tespit edemez. Bu yazımızda birkaç yönünü ancak inceliyebildiğimiz bu karmaşık sorun, bundan sonra, çeşitli Arap ülkelerindeki devrimci parti ve teşkilâtların geçirdiği tecrübeler ışığında incelenmeli ve tespit edilmelidir. Özellikle bütün ilerici güçler arasında kurulacak konke birlik şekillerinin tayini ve emperyalist-aleyhtarı güçlerin tek cephe taktığının tesbiti; çeşitli Arap ülkelerine özgü konke şartlara, her ülkede meydana gelen olayların gelişimine bağlıdır. Kanaatımıza göre, çeşitli devrimci parti ve teşkilâtların; iktisadi ve toplumsal gelişme programının tespitine ve devlet idaresine katılma meselesi; Arap ülkelerindeki devrimci rejimleri desteklemek üzere halk kitlelerini seferber etme şekilleri sorunu da, büyük bir dikkatle incelenmelidir.

Arap ülkelerindeki çeşitli devrimci güçler arasında kurulacak birlik sorununun çok ivedili olması, devrimci Arap parti ve teşkilâtların temsilcilerini, milli kurtuluş hareketinin militanlarını bir araya getiren Kahire toplantısında tespit edilen hareket birliği plâtfomunun önemini azaltmıyor; aksine bu önemi daha da kuvvetle belirtiyor. Kanaatımızca, bu plâtfom, devrimci güçler arasında kurulacak hareket birliğinin temelini teşkil edebilir. Hiç şüphesiz, bu hareket birliği plâtfomu; «devrimci Arap güçlerinin birliği» parolasını, Arap militanların yürüttüğü harekete, savaşırlara yeni bir güç sağlayabilecek, elle tutulur bir gerçek haline gelmesi yolunda, atılmış önemli bir adım teşkil ediyor.

Deliller suçluyor

Viyetnamla ilgili Cenevre Anlaşmalarının XII. yıldönümü münasebetiyle, Güney-Viyetnam Milli Kurtuluş Cephesi «Çağımızın Büyük Harp Suçluları» başlıklı bir broşür yayınladı. Amerikan emperyalistlerinin ve yerli uşaklarının Güney-Viyetnamda işlediği cinayetleri Açıklama Komitesinin yayınladığı bu vesikanın başlığı çok yerinde kullanılmıştır. Çeşitli olayları sıralayan bu ufak broşür müthiş bir belge, en ufak şüpheye yer bırakmayan bir iddianamedir. Genel hükümlere az yer veren, sadece olayları bildiren bu belgenin her satırı, çağdaş barbarları tarih önünde teşhir ediyor. Her cümlesi, verdiği her sayı, tarihte eşi görülmemiş bu cinayete son verilmesi için bütün insanlığa hitap eden birer çağrıdır.

Bu belge, şu inkâr edilmez gerçeği ispatlamaktadır: Amerikan emperyalistleri ve suç ortakları faşizmin en azgın dönemini, en meşum anlarını hatırlatan, Nazilerin en korkunç cinayetlerine benzeyen suçlar işlemekte, bazan da bu yolda ustalarını geçmektedirler. Kullanılan metotlar arasında fark yok, ama Hitlerin çıraqları, doha modern, daha mükemmel bir teknikten faydalanabiliyorlar.

Bu belgeyi incelerken, şu noktayı da unutmıyalım: Burada söz konusu sadece Güney-Viyetnamdır. Amerikan emperyalistlerinin Demokratik Viyetnam halkına karşı işlediği cinayetlere burada yer verilmemiştir.

Bin bir ızdırıp çeken Güney Viyetnam halkının Amerikan harp suçlularının karşısına çıkarttığı hesap gerçekten korkunçtur. 1954–1965 yılları arasında yani onbir yıllık bir dönemde, saldırgan Amerikan emperyalistleri ve suç ortakları 160.000 taarruz ve «temizleme hareketi»nde bulunmuşlardır. Bu saldırılarda 140.000 kişi ölmüş, yaklaşık olarak 800.000 kişi yaralanmıştır. Yaralıların büyük bir kısmı de ömrü boyunca sakat kalacaktır. 400.000 den fazla kişi hapse atılmıştır. 5 milyondan fazla insan da, çeşitli «tarafsız» adlar altında gerçek niteliği gizlenmek istenilen toplama kamplarında, dikenli teller arkasında hapsedilmiştir.

Amerikan saldırganlarının korkunç cinayetlerini açığa vuran, Viyetnam halkının haklarını savunan bu bildiride, devrimci heyecan, büyük bir şiddet ve titiz bir hukuk anlayışı göze çarpmaktadır. Bu belge, Amerikanın milletlerarası hukuk ilkelerini, ve bu hukukun temelini teşkil eden milletlerarası anlaşmaları açıktan açığa ihlâl ettiğini, çürütülmesine imkân olmayan delillerle, ispat etmektedir, Birleşik Milletler Beyannamesinin 1. faslında, ikinci maddenin – herhangi bir ülkenin siyasi bağımsızlığına veya toprak bütünlüğüne karşı şiddet yoluna başvurulmasını yasaklayan – 4. fıkrasını; ve Milletlerarası Yüksek Mahkemenin Beyannamesinin VI. maddesindeki – saldırı savaşları yöneltmeyi, hazırlamayı, açmayı yasaklayan – A fıkrasını ihlâl eden Amerikan hükümet çevreleri barışa karşı suç işlemiş oluyorlar. Bu çevreler, Viyetnamla ilgili Cenevre Anlaşmalarının temel ilkelerini, ve bu arada askeri hükümlerini – özellikle 16, 17, 18, 19 numaralı maddelerini ihlâl ettiler: Bu maddeler, Viyetnama asker, askeri personel, silâh ve mühimmat sokulmasını; Viyetnamda yabancı askeri üslerin kurulmasını; Viyetnamın herhangi bir askeri ittifığa katılmasını yasaklamaktadır.

Bütün bu suçlar, bildiride varılan sonucun su götürmez gerçekliğini ispatlamaktadır. Bu sonuca göre: «Güney-Viyetnama silâhla müdahale etmekle, Amerika Birleşik Devletleri, Viyetnamın egemenliğine ve bağımsızlığına, Güney-Viyetnam halkının kendi kaderini tâyin etme hakkına, en kaba şekilde tecavüz etmiştir; Çin Hindinde ve Asyanın bütün Güney-Doğusunda, barışı tehlikeye atmıştır. Bu davranışla, Amerika bütün dünya halklarına ve milli kurtuluş hareketine meydan okumaktadır.

Viyetnam meselesinin, bütün ilerici insanları endişeye düşüren bir yönü de şudur: Atıldıkları kıyıcı maceranın çıkmazlığına rağmen, Amerikan emperyalistleri saldırılarını artsız arasız genişletiyorlar. Haziran 1966 sonlarında Güney Viyetnamda 270.000 Amerikalı er ve subay bulunuyordu. Ama Amerikan hükümeti, bu yılın sonuna kadar, bu sayıyı 400.000'e kadar yükseltmek niyetindedir.

Viyetnamda utanç verici savaşlarını geliştiren üniformalı Amerikan man-yakları, insanın vicdanına ve ahlâkın bütün prensiplerine tecavüz eden en pis savaş yollarına başvuruyorlar: Yaşlılar, kadınlar, çocuklar öldürülüyor, sivil halk kitle halinde katlediliyor, geniş bölgeler harap ediliyor. Amerika-lılar, bütün tarım ürünlerini yok etmek üzere, «toprak yakma» taktiğine başvuruyorlar, esirlere ve sivillere işkence ediyorlar, Amerikan deniz piyadelerine, kendilerine bir köyden bir tek kurşun atıldığı takdirde, bu köyü yakmak emri verilmiştir. Tarihin en karanlık dönemlerinde bile, Pentagon'da yetiştirilen sadıkların işlediği cinayetlere az rastlanmıştır. Amerikalı caniler, insanları «dereceli» yani kollarını, bacaklarını birer birer keserek öldürüyorlar, diri diri toprağa gömüyorlar veya ateşe atıyorlar, çocuklara, annelerinin gözleri önünde işkence ediyorlar, kadınların ırzına

geçip öldürüyorlar, karınlarını deşiyorlar, gözlerini çıkarıyorlar, insanları tonkların arkasına bağlayıp yerlerde parçalatıyorlar, sivil halkı sığınaklara doldurup zehirli gazlarla bığuyorlar.

Viyetnam topraklarında nazilerin Lidice veya Oradour'da yaptıkları gibi bütün halkın katledildiği, yerle bir edilen köylerin sayısı artık bilinmiyor. Güney-Viyetnam Kurtuluş ordularının ülkenin her tarafında karşılaştığı manzaralar, nazilerin en korkunç cinayetlerini gölgöde bırakıyor. Örneğin, Tien phuse ilçesinde, Quang Nam bölgesinde, Phuse Com nahiyesindeki 2 numaralı köyde, bir tepenin eteğinde siper kazılırken, 22 iskelet bulunmuştur... Yine bir tepenin eteğinde, daha büyük bir çukurda, 82 iskelet bulundu: aralarında çocuk iskeletleri de vardı. Phunoc Son nahiyesinin küçük bir köyünde, Go Vang'da, bir çukura diri gömülmüş 55 ceset bulundu. Bunlar, boyunlarına geçirilmiş bir iple birbirlerine bağlıydı.

Amerikan saldırganları ve suç ortakları, kahraman Viyetnam halkının, kurtuluşu uğrunda yürüttüğü savaşı durdurmak üzere açlığı kullanıyor, bu amaçla fevkalâde vahşi ve sinsî metotlara başvuruyorlar. Askeri alanda uğradıkları başarısızlığa hiddetlenen müdahaleciler, topa tutarak, bambalılarak, kimyasal ve tutuşturucu maddeler kullanarak, pirinç tarlalarındaki ürünleri mahvediyor, sulama arklarını yıkıyor, hayvan sürülerini yok ediyor. Amerikan emperyalistlerinin iğrenç amacı, bir türlü boyun eğmiyen Viyetnam halkını evsiz barksız, ve aç bırakmaktır. İnsanları, hayvanları, ürünleri yok etmek için, kimyasal savaş yollarına başvuran Amerikan saldırganları, insanlığa karşı en iğrenç cinayeti işlemiş oluyorlar. Amerikan propogandası, Viyetnamda kullanılan kimyasal maddelerin sadece «otları yok eden» ilâçlar olduğunu iddia ediyor, ama gerçekler bütün bu iddiaları kesinlikle yalanlıyor. Viyetnam bilim adamlarının ve örgütlerinin yaptığı tahliller, yetkili Amerikan kaynaklarının bulunduğu bazı itiraflar, Amerikan müdahalecilerinin bitkilere karşı kullanılan ilâçlardan başka, Güney-Viyetnam insanlarını zehirlemek için de, kimyasal savaş yollarına başvurduklarını ispatlamıştır. Adamsit, klorasetofenon, fosjen, fiyofosjen, alfakoraktofenen gibi, bütün dünyada bilinen boğucu veya tahriş edici zehirli maddeler tespit edilmiştir. Bu gazların atıldığı bölgelere iki üç saat sonra giren ve gaz maskesi kullanan işgal askerleri arasında da zehirlenme olaylarına rastlanması bir tesadüf değildir.

Amerikanın Viyetnam politikasını savunmaya çabalayanların işi çetindir: «Medeniyet savunucuları»nın işlediği cinayetler artık gizlenemez. Belgede belirtildiği gibi, 1963 yılının ilk aylarında Güney Viyetnamın bütün eyaletlerinde 20.000 kişi bu kimyasal maddelerle zehirlenmiştir. Kimyasal savaş yolları kullanılan bazı bölgelerde, halkın yarısından çoğu, zehirli besin maddeleri yedikleri için mide ve barsak hastalıkları çekmektedir.

Belgede verilen aşağıdaki sayılar Amerikan saldırganlarının Güney-Viyetnamda yürüttüğü kimyasal savaşın sonuçlarını belirtmektedir.

Yıl	Zehirli gaz ve madde solma sayısı	Kimyasal savaş yolları kullanılan eyalet sayısı	Zehirlenen insan sayısı	Ölen hayvan sayısı	hektar olarak mahvedilen toprak miktarı
1961	11	6	182	120	560
1962	40	13	1.120	448	11.030
1963	112	16	9.000	4.500	320.000
1964		19	11.000	7.511	500.230
1965		26	146.247		700.000

Amerikan müdahalecileri, savaşta zehirli gaz kullanmaya ve sivil halkı sistemli bir şekilde imha etmeye resmen karar verdiler, ve bu metotları Güney-Viyetnam kukla hükümetinin ordusuna da uygulattılar. Amerikalı yöneticiler, Amerikalı askerler, kimyasal silâhları yasaklayan bütün milletlerarası anlaşmaları ve adetleri ihlâl ediyorlar. Kimyasal silâhları kullanmalarını haklı göstermeye kalkışmaları ise, tarihte, eşi görülmemiş bir hayâsızlıktır. Gerçekler bu iddialarını yalanlıyor. Amerikan emperyalizmin savunular da, onun suç ortaklarıdır.

Amerikan emperyalistleri, Güney-Viyetnamı yeni silâhları deneme alanı haline getirdiler. Askeri harekât alanında, harp suçluları silâhsız insanlara karşı yeni tip savaş uçakları, helikopterler, yüzen-tanklar, füzeler, zehirli gazlar, napalm ve fosfor bombaları, otomatik tüfekler vb. kullanıyor. Bu denemelerin bilânçosu ise: Yüz binlerce ölü, yaralı, sakat, işkenceye uğramış insanlar ve bütün halk için muazzam kayıplardır...

Toptan savaşı genişleten, bütün harp kanunlarını ihlâl eden Amerikan saldırganları, onların Güney-Viyetnamlı kuklaları, peyk ordularının ücretli askerleri – bunların arasında en çok vahşet saçanlar hiç şüphesiz Güney-Korelilerdir – en korkunç yollara başvuruyorlar. Okulları, hastaneleri yıkmıyorlar, çocukları, öğretmenleri, hastaları, yaralıları öldürüyorlar, taşıtları, kliseleri, tapınakları bombalıyorlar. Şubat 1964'te, Tay Ninh eyaletinde Ben Cau tapınogı, bombardımandan sonra ateşe verildi: 300 den fazla ölü ve yaralı. 1965 de, Ben Tre eyaletinde 30 budist tapınağı bombalandı: 100 den fazla yaralı ve ölü. Belge, Amerikan emperyalistlerinin uyguladığı kanlı şiddet metotlarının bir başka yönünü de belirtmektedir: Bütün Güney-Viyetnam bölgesini kontrol altına alabilmek için çeşitli yollara başvuran saldırganlar, ölümden kurtulanları, kelimenin tam anlamıyla köle haline getirmek istiyorlar. Her Viyetnamlı yurtseverden korktukları için, insanlık dışı bir plân uygulamaya çalışıyorlar: Bütün halkı, «stratejik köyler» veya «yeni hayat köyleri» adı verilen toplama kamplarına göndermek istiyorlar. 17.000 stratejik köyün kurulmasını öngören 1961

plânı, başarısızlığa uğradı. Şubat 1966 Honolulu Konferansında «yatıştırma programı» adını taşıyan yeni bir plân kabul edildi. Bu program da toplama kamplarının kurulmasını öngörmektedir.

Belgede belirtildiği gibi, her iki Viyetnamlıdan biri, Amerikan barbarlarının vanşetini çekmektedir. Asker uniforması veya diplomat frakı giymiş katiller, Viyetnam halkını fevkalâde büyük kayıplara, zararlara uğrattı. Ama ne Güney-Viyetnamlı yurtseverlerin katliamı, ne de müdahalecilerin kanlı cinayetleri Viyetnam yurtseverlerini ve özgürlüksever dünya halklarını korkutabilir. Hazırlanan iddianame, dünyadaki bütün namuslu insanların büyük bir infial uyandırmaktadır. Bu iddianame sadece hukuk adamlarını ilgilendirmiyor; bütün dünyada barışsever halklar, bu iddianameye dayanarak, çağımızın en barbar harp suçlularını, Amerikan emperyalistlerini, bir gün muhakeme edecektir.

Güney Afrika Başkenti Pretoria'da Abraham Fişer'in yargılanması

«Biz, Bulgarlar, mahkeme önündeki tutumunuzla gösterdiğiniz kahramanlığa hayranız. Tutumunuz, bize, Bulgar halkının ölümsüz önder ve öğretmeni Georgi Dimitrof'un 1933 yılında Lâypsig'deki yargılamada gösterdiği sarsılmaz azim ve metaneti hatırlatmıştır.»

Bu satırları, Bulgaristan Komünist Partisi Merkez Komitesinin, Güney Afrikalı komünist yurtsever Abraham Fişer'e gönderdiği mektuptan alıyoruz. Abraham Fişer, Güney Afrika Yüksek Mahkemesi tarafından, «Komünizmi ezme» kanununa göre itham edildiği 15 «suç»tan ötürü yargılanmış ve ömre bedel ağır hapis cezasına çarptırılmıştır.

Bulgar komünistleri Abraham Fişer'in kahramanlığına bu satırlardan daha üstün bir değer veremezlerdi. Ve başka hiçbir değerlendirme bizzat Brım Fişer'i bunun kadar duygulandıramazdı. Zira Dimitrof'un Nazi Mahkemesi karşısında gösterdiği metanet, o baskı, terör ve yargılamalar döneminde yalnız Brım Fişer için değil, Güney Afrikanın daha nice devrimcileri için esinleyici bir örnek olmuştu. Netekim, Brım Fişer'in sanık sandalyesine oturtulduğu güne kadarki hayatı ve savaş yolu gözden geçirilirse, onun bu kadar yüksek bir takdiri haketmediği söylenemez.

Büyük başarılarıyla ünlü ve değerli bir hukukçu olan Brım Fişer, «Afrika Bürgerleri» denilen ailelerden birine mensuptur. Dedesi, halen Güney Afrika Cumhuriyetinin bir taşra bölgesi olan Oranj Cumhuriyetinin başbakanlarından, babası ise bu eyaletin Yüksek Mahkeme başkanlarındandır.

Rods Bursu ile okuduğu Oxford Üniversitesini parlak bir başarıyla bitiren genç Brım Fişer'in üstün kabiliyeti, ona gerek mesleğinde, gerekse toplum hayatında imrenilir bir mevki sağlayabilirdi. Ancak, kendisinden, Güney Afrikada kâğıtta-kitapta yazılı olmayan kurallara uyması, yani ortodoksal nasyonalizme, beyaz azınlığın egemenliğine ve ırk ayırımına (aparteyd) bağlı olması isteniyordu. Ama onun söz götürmez kabiliyetini

tamamlayan karakteri böyle «kurallar»ı kabul etmesine engeldi. Ve kendisini bütün varlığıyla büyük adam yapan da bu idi.

Böyle bir karaktere sahip ve adalet sezgisi bütün duygularına sinmiş olan Brım Fişer'i, daima ırkçı veya siyasi gerekçeli kovuşturmalar sonunda açılmış dâvalarda sanıkların savunucusu olarak görüyoruz. Netekim, 1956–61 yılları arasında, «devlete ihanet»le suçlanarak yargılanan lider Litula ile 156 yönetici arkadaşının savunulmasında dört yıl boyunca ellerinden geleni esirgemeyen ve beraetlerini sağlayan yurtsever avukatlar grubunun bir üyesi de Brım Fişer idi. Kurtuluş hareketinin Sisulu, Mandela ve diğerleri gibi önderlerini «Rivonia Dâvası»nda savunan da odur. Onun savunmalarında savaşçı, ve sanık sandalyesini itham kürsüsüne çeviren bir atılganlık vardı. Ve Brım Fişer, bu niteliği sayesinde, ırk ayrımının menfur yüzünü bütün Güney Afrika ve dünya kamuoyuna gösterebildi. «Rivonia Dâvası»nın hemen hemen bütün sanıkları, hem kendi metanetleri, hem de savunma avukatının dirayeti sayesinde, aynı zamanda bütün dünya kamuoyunun güçlü protestolarının etkisiyle ölüm cezasına çarptırılmaktan kurtuldular, ömre bedel hapse mahkûm edildiler. Bu örnekler, Brım Fişer'in savunucu olarak büyük bir rol oynadığı sayısız siyasi dâvaların sadece birkaçıdır.

Ne var ki, Brım Fişer'in Güney Afrika kurtuluşu dâvasına hizmeti sadece mahkeme salonlarındaki savunma konuşmalarından ibaret değildir. Karakteri ve üstün kabiliyeti, onu toplumsal hayatın birçok alanlarında eylemlere doğru itiyordu. Fişer, Demokratlar Kongresi'nin ilk başkanıydı. Halen kanun dışı ilân edilmiş bulunan Demokratlar Kongresi, programında «Hürriyet Belgesi» olarak nitelediği tam hak eşitliğinde ısrar eden biricik beyazlar örgütüdür. Güney Afrika Barış Konseyi'nin kurucu ve yöneticilerinden biri yine Brım Fişer idi. Bu da, Güney Afrikanın, emperyalizme karşı ve Cezayir'in, Kongo'nun, Güney Kore'nin, Güney Viyetnam'ın milli kurtuluşlarından yana cesur ve kesin tutumuyla tanınmış biricik barış örgütüdür.

B. Fişer 1940 yıllarında Güney Afrika Komünist Partisi'ne üye oldu. Kendisini bu partiye girmeye sevkeden sebepleri, yargılanması sırasında, 28 Mart 1966 günü sanık sandalyesinden yaptığı şu konuşmayla açıkladı: «Komünist partisine girişimin belleğimde capcanlı koruduğum iki sebebi var. Birincisi, Güney Afrika toplumunda uzun zamandır mevcut olan ve bugün de devam eden korkunç adaletsizliktir. İkincisi, o yıllarda, Kongre hareketine, herkes için hürriyet ve hak eşitliği mücadelesine girdiğim ve derinleştiğim ölçüde kafamda tedricen şekillenen ve olgunlaşan bir kanaattir; yani sefalet ve ırk ayırımına karşı savaşta hiçbir fedakârlıktan çekinmeyen, canlarını dahi esirgemeyen ve gözlerini kırpmadan en büyük tehlikelere göğüs geren asıl mücahitlerin komünistler olduğunu inanmış olmamdır.»

1950 yıllarına kadar Güney Afrika Komünist Partisinin şeklen gizlilikte bulunmasına ve hattâ parlâmentoda, Kap Bölgesi Konseyi'nde ve Yoha-

nesburg Şehir Konseyi'nde temsil edilmesine rağmen, partinin üyeleri o zamanlarda da sürekli olarak kovuşturuluyor ve tehdit ediliyordu. 1946 yılında Fişer de Yohanesburg Bölge Komitesi'nin diğer üyeleri ve Afrika Madenciler Sendikası'nın yöneticileriyle birlikte tutuklanmıştı. Onları aynı yıl içinde yapılan büyük madenciler grevine katılmakla suçlamışlardı. Bu grevde, düşük ücretlerin arttırılmasını isteyen yüzbin Afrika işçisi ancak silâh zoruyla tekrar işe başlatılmıştı. Sendikanın başkanı C. B. Marks, Abraham Fişer ve öteki sanıkların hemen hepsi de «suçlu» görülerek çeşitli cezalara çarptırılmışlardı.

Baskı ve terör bu işçi önderlerini yıldıramadı. 1950 yılında «Komünizmi ezme» kanunu gereğince komünist partisinin kanun dışı ilân edilmesinden sonra, partiyi gizli olarak örgütlemeye girişenler arasında Brım Fişer de vardı. Ve nihayet tutuklandığı zaman, Merkez Komitesi'nin başkanı olarak çalışmakta idi. 1964 sonunda, Fişer ve aralarında E. Vaynberg ile İ. Şerm-brüker'in de bulunduğu 13 kişi, gizli komünist partisine üye olmakla itham ediliyorlardı. Böylelikle, «Komünizmi ezme» kanununun çıkarılmasından sonra ilk defa olarak, bazı kişiler partiye üye olmakla suçlanıyor ve cezalandırılıyor.

Bu yargılama boyunca Brım Fişer bir ara kefaletle serbest bırakıldı. Hattâ Güney Afrika mahkemelerinin yaz tatili sırasında, Rodezya meselesi hakkında İngiliz Lordlar Kamarası'nda açılan aleni ilmi tartışmaya katılması ve bir konuşma yapması için Londra'ya gitmesine de izin verildi. Tatilden sonra yargılama yeniden başlayınca, Fişer yine sanık sandalyelerinde oturanlar arasındaydı. Fakat daha sonra, partinin direktifi gereğince, beşbin İngiliz lirası kefalet akçasını feda edip gizlenmeye karar verdi.

Mahkeme Başkanlığına gönderdiği mektupta, Fişer açıkça şöyle di-yordu: «Son otuz yılın metodlarıyla artık adaletle hizmet edemeyeceğimi anladım. Hizmetine ancak şimdi seçtiğim yolda, yani gizli siyasi faaliyetle devam edebilirim. Eğer bu mücadelele, hiç olmazsa birkaç kişinin körükörüne nasıl bir politika güttüklerini anlamalarına ve bundan vazgeçmelerine yardım edebilirsem, cezam ne olursa olsun, her hangi bir esef duygusuna kapılmıyacağım.»

Daha sonra yakalanıp tekrar yargılanması sırasında, kefalet akçasını güya hüküm ve ceza giymekten kaçmak için feda ettiği yolunda Savcı tarafından ileri sürülen mutâlâyı, Brım Fişer şu sözlerle reddetti: «Eğer sadece kendimi kurtarmak isteseydim, bu gayet kolaydı. Yani memleketi terkedebilir veya 1964 yılında gittiğim İngilterede kalıverirdim. Böyle hareket etmedim, zira memleketimde kalmayı ve işime devam etmeyi ödev saydım ve saymaktayım.»

Gerçekten de, Brım Fişer, yakalandığı takdirde – ki bu muhakkak gibiydi – çarptırılacağı cezanın, arkadaşlarıyla birlikte yargılandığı bir yıl öncekinden çok daha ağır olacağını bile bile böyle hareket etmişti. Ve zaten kendisi Afrikalı olduğu, yani «aparteyd'in bütün hışımına» uğrayan,

suçlamanın ana yükünü taşıyan grubun temsilcisi olduğu için, kararlaştırdığı gibi hareket etmeyi bir borç, bir ödev sayıyordu. Bu duygusunu da mahkemede şöyle ifade etmişti: «Evet, aparteyd'in bütün haklardan yoksun ettiği herkese sadakatimi korumak için kefalet akçasını feda ettim, ailemden ayrıldım, hüviyet değiştirdim ve bir kaçak hayatı yaşamaya katlandım. Siyasi mahkûmların, sürgünlerin durumu karşısında, bütün susturulanlar karşısında, göz hapsine alınan ve izlenenler karşısında artık seyirci kalmamayı, eylemlere geçmeyi ödev bildim. Benden ne beklediklerini biliyordum ve beklediklerini yaptım.»

Brım Fişer gizli çalıştığı on ay boyunca, çehresini ve kılığını tanınmıyacak kadar değiştirmişti. Kırarmış saçlarını üç numarayla kestirmiş ve siyaha boyamıştı. Sakal da bırakmıştı. O dolgun yanaklı eski avukat, artık süzgün yüzlü kara-kuru bir adamdı. Sirtına geçirdiği işçi elbisesiyle Yohanesburg sokaklarında serbestçe dolaşıyordu. Oysa polis onu bulmak için bütün memlekette yoklamadık çalı dibi bırakmamıştı. Güney Afrikanın bu «en çok aranan» adamını bulup teslim edene üçbin İngiliz lirası ödül verileceği ilân edilmişti.

Yakalanması ne bu ödül yüzünden, ne de polisin kurnazlığı sayesinde oldu. Forster gizli polisinin özel şube cellâtları, şüphelendikleri ve ele geçirdikleri kişilerden birini, «heykelleştirme» dedikleri Portekiz usulü bir işkenceye tabi tuttular, yani bir yere dikerek günlerce uykusuz bırakarak bir sorgu sağanağı altında bunalttılar ve nihayet direnme gücünü yitiren o adamdan istedikleri bilgiyi alarak, avlarını yakaladılar. Ama Brım Fişer kendisini böylece ele verene kem gözle bakmadı. Hattâ yargılama sırasında kendisine karşı ifade verenlere de diş bilemedi. O bütün hismiyle, ağızlarından birşeyler kaçırarlara değil, onları söyletenlere, cellâtlara yüklendi. Ve düşüncelerini şu sözlerle açıkladı: «Aleyhime konuşan bu tanıklardan bazıları iyi ve sadık insanlardı. Ama şimdi dâvaya ve memlekete ihanet eder duruma geçtiler. Neden? Elbette devletin onlara uyguladığı iğrenç ve insanlık-dışı metodlar yüzünden...»

Duruşmaya 50 kadar polisin himayesinde götürülen Brım Fişer, «Komünizmi ezme» kanununa ve diğer faşist madde ve hükümlere göre «yıkıcı ve zararlı eylem» sayılan 15 suçla itham ediliyordu. Dâvaya, büyük bir sanayi merkezi olduğu için yöneticilerin işçi gösterilerinden korktukları Yohanesburg'da değil, başkent Pretoria'da bakılıyordu. Polisteki sorgulamada yapılan işkencelere dayanamıyan tanıklar, bu arada Komünist Partisi Merkez Komitesinin iki eski üyesi Beyleveld ile Hlapane ve ayrıca provokatör Lüdi, duruşmada, Brım Fişer'in gizli komünist partisinin Merkez Komitesi Başkanı sıfatıyla faaliyet gösterdiği yolunda ifade vermeye zorlandılar. Kocasını komünist partisine üye olmakla suçlanarak beş yıl hapis yatmış olan Leslie Şermbrüker de Savcılık tarafından tanık gösterilerek aynı şekilde ifade vermeye zorlandıysa da, kendisi bunu reddetti ve on ay hapis cezasına çarptırıldı.

Fişer kendisine yüklenen «suçu» kabul etmedi. Bunu, suçlamanın dayan-

dığı bütün delilleri (hepsinin işkence zoruyla alınmış ifadeler olduğunu belirtmesine rağmen) sadece reddetmiş olmak için değil, fakat adalete ve ahlâka aykırı nitelikteki kanunlara uymamaktan ötürü her hangi bir suçluluk duygusu taşımadığı için yaptı. O kanunlar ki, Fişer'in deyimiyle «memleket nüfusunun dörtte üçünün iradesini temsil etmeyen» bir organ, yani Güney Afrika Parlamentosu tarafından, çoğunluğun direnişini kırmak amacıyla ve onu – derisinin rengi yüzünden – en ilkel insanlık haklarından yoksun etmek için çıkarılmıştır. Ve Fişer duruşmada açıkça şöyle dedi: «Benim vicdanım böyle kanunlara itaat etmeme elvermiyor. Bu kanunlara itaat etmemekle doğru hareket ettiğimi ve haklı olduğumu zaman gösterecektir kanısındayım.»

Brım Fişer mahkemedeki bütün tutumuyla yargıçlardan beraet dilediğini gösterdi. Sanık sandalyesini kendisini suçlayanları itham kürsüsüne çeviren bu güçlü hukukçu, yalnız kendi görüşünü ve faaliyetini değil, Güney Afrika Komünist Partisinin politikasını ve programını da açıkça ve esaslı şekilde savundu. İnsan toplumunun, subjektif etkenlere göre değil, üretim güçleri ile üretim ilişkilerinin gelişmesine bağlı değişme kanunlarını mahkeme heyeti önünde açıkladı. Bu kanunların tartışılmıyacağını söyledi. Marksizmin, sosyal değişmelerin ve devrimin ilmi şekilde izahını yapan öğreti olduğunu da belirterek, «Marksizm asla kötücüllük, zorbalık veya yıkıcılık değildir.» dedi. Ve şunları ekledi: «Tarihe ilmi açıdan yönelmeyi değiştirmek amacı güden kanunlar çıkarmak boşuna çabadır. Ve hiçbir kanun . . . Sovyet devletinin . . . uygarlık ile Nazi orduları arasında ana kalelerden biri olarak dikildiği o dört yılı da tarihten silemeyecektir.»

Brım Fişer, böylece, Güney Afrika'da son 16 yıl boyunca suç sayılan ve amansızca kovuşturulan fikirleri sükûnetle ve sistemli olarak ileri sürdü, açıkladı ve bunlar elbette mahkemenin dört duvarı arasında kalmadı. Fişer mahkemede komünizmi açık ve inandırıcı şekilde savundu. Güney Afrika problemlerinin çözümünde Marksist fikirlerin uygulanması gereğini ileri sürdü. Ve kapitalizmin, onu tekelliliğe, emperyalizme ve harbe doğru iten niteliklerini de belirtti.

«İrkçılığın doğurduğu korku da halen bu sistemin ortaya çıkıp yerleşmesine elverişli bir ortam yaratmaktadır.» diyen Fişer şöyle devam ediyordu: «Avrupada bu korkudur ki, Hitler'e ırk üstünlüğü iddiasındaki o canavarlık teorisini yayma imkânını vermiş ve Almanyada beş milyon Yahudi imha edilmiştir. Yine bu korkudur ki, Güney Afrika'da beyazlar tarafından nice yanlış ve temelsiz fikirlerin çabucak benimsenmesine yol açmıştır. Netekim bu yanlış ve temelsiz fikirlerin sahibi beyazlara göre, Afrikalılar uygar değillerdir; daha nesiller boyunca da uygar olamayacaklardır; onlar vatandaş değil, beyazların gerçek düşmanlarıdır; bundan ötürü ancak polis metodlarıyla yönetilmeleri gerekir; kendi öz teşkilâtlarını kurmalarına asla imkân verilmemelidir; kendileriyle sadece tamamen beyazlardan kurulu hükümetin seçeceği temsilcilerin aracılığı ile konuşulmalıdır; önderleri de daima Roben adasında sürgünde tutulmalıdır v.s.»

Brım Fişer, Güney Afrika Komünist Partisinin, programında da belirtildiği gibi, milli kurtuluş hareketinde tekcephe birliği sağlama mücadelesini başa almasının nedenlerine de işaret ederek, bu tekcephe nin kapsamını şu sözlerle belirtti: «... Öyle bir cephe ki, ezilenlerin ve demokrasisiden yana olanların bütün sınıf ve tabakalarını, bu memlekette beyazların egemenliğine son verecek, toprağı ve toprağın altındaki servetlerimizi halka maledecek, herkes için demokrasiyi, hürriyeti, hak ve imkân eşitliğini garantileyecek olan milli-demokratik devrim mücadelesinde birleştirecektir.»

Brım Fişer'in, bu yazıda sadece birkaç yönünü yansıtabildiğimiz konuşması, şimdiye kadar sanık sıfatıyla mahkemede yapılan savunma konuşmalarının en parlak, en güçlü ve esinleyici örneklerinden biridir. Gerçekte, bu bir savunmadan ziyade, keyfiliği, adaletsizliği ve kötülüğü bütün içyüzüyle açıklıyan bir itham konuşmasıdır. Bu konuşmanın muhtevo dolgunluğu ve bağılı olduğu dramatik şartlar Güney Afrika'da asla unutulmıyacak geniş yankılar uyandırmıştır. Hattâ, onun sözleri bütün dünyada yankılanmış, komünist olan ve olmıyan bütün iyiniyet sahibi dürüst insanlar tarafından tasviple karşılanmıştır.

Brım Fişer'in yargılanması bütün dünya ilerici halkoyunda geniş tepkiler uyandırdı. Bu tepkiler ve protestolar, bu Güney Afrika devrimcisinin ağır cezaya çarptırılarak hapse atılmasıyla daha da genişliyerek, onu ve arkadaşlarını kovuşturanlara karşı bir öfke sağanağı halini aldı. Böylece, bir yandan Fişer ve arkadaşlarıyla dayanışma gösterenler arasında, yazımızın en başındaki mektuplarıyla Fişer'e hayranlık ve takdirlerini belirten Bulgar komünistlerinden başka, gerek sosyalist memleketlerde, gerekse kapitalist memleketlerdeki kardeş partiler yöneticileri bu Güney Afrika yurtseverini desteklediklerini açıkladılar. Mahkemede hakkındaki kararın okunmasından önce, bütün dünyadan mektuplar aldığı günlerde, İngiliz Komünist Partisi bütün Merkez Komitesi üyelerinin imzaladığı sıcak bir mektupla Brım Fişer'i selâmladı ve kutladı. Diğer birçok Marksist-Leninist partiler de ona böyle mesajlar gönderdiler.

Bu yılın Şubatında yapılan ve sonuçlandırılan yargılamada Brım Fişer'in onurlu ve yılmaz tutumu, yalnız komünistlere değil, komünist olmıyan sağduyu sahiplerine de heyecan ve kıvanç verdi. İngiliz Hristiyan dergisinde Başrohip D-r. Grey şunları yazdı: «Bu Fişer gibi adamlardan Allah razı olsun. Komünist olması onu takdir etmemize engel değildir. Biz onun gibi niceleriyle Hristiyan kilisesinde de pekâlâ anlaşabiliriz.» Fişer'in yargılandığı günlerde Kanada'da mutad toplantılarını yapan ruhaniler, Pretoria'daki dâvayı oybirliği ile protesto etmeyi kararlaştırdılar ve Fişer'i destekliyen görüşlerini Güney Afrika hükümetine bildirdiler. Bu cümleden olarak, Doğu ve Batı Berlin Hristiyan kiliselerinin ünlü kişileri, Avrupa protestanlarının Hristiyan-Katolik Birliği Konferansı Bürosu, Batı Berlin Teoloji Fakültesi Dekanı Prof. Yensen de Güney Afrika hükümetini protesto ettiler.

Asya ve Afrika Halklarıyla Dayanışma Komitesi'nin Sekreteri, Kahire'den Pretoria'ya bir mesaj göndererek, Fişer'in ve Güney Afrikadaki bütün diğer siyasi tutuklu ve hükümlülerin serbest bırakılmasını istedi. Bu istek Seylân'da, Demokratik Alman Cumhuriyetinde ve daha birçok memleketlerdeki Afrika-Asya Dayanışma Komiteleri tarafından hararetle desteklendi.

Birçok memleketler hukukçuları da, bu Güney Afrikalı kahraman meslekdaşlarını yürekten destekliyen çıkışlar yaptılar. Milletlerarası Demokrat-Hukukçular Birliği, Fişer'in ve bütün öteki siyasi mahkûmların serbest bırakılması için Güney Afrika hükûmetine başvurdu. Norveç Yüksek Mahkeme Başkanı Terie Vold başta olmak üzere, bu memleketin birçok ünlü hukukçusu protestolarını şu açıklama ile belirttiler: «Fişer aleyhindeki dâva, Aparteyd adliyesine hâs adaletsizlikleri bütün açıklığı ile bir kere daha ortaya koymuştur.» İsveç'in, başlarında ünlü avukat H. Frenk'in bulunduğu 21 hukukçusu da şu açıklamayı yaptılar: «Meslekdaşımız Abraham Fişer, insanlık haklarına sahip çıktığı, bunları gerektiği gibi kullandığı ve bir hukukçu olarak ödevini yaptığı için cezalandırılmıştır.»

Abraham Fişer aleyhinde açılan dâvayı birçok memleketler parlâmento üyeleri de şiddetle protesto ettiler. Bu cümleden olarak, İsviçre'de, geçen yıla kadar Devlet Konseyi Başkanlığı yapmış bulunan Jan Treyne başta olmak üzere, parlâmento üyelerinden, bilginlerden, sendika önderlerinden, gazetecilerden ve din adamlarından kurulu bir heyet Cenevre'den Bern'e gitti, Brım Fişer dâvası konusunda bir görüşme için Güney Afrika Elçisi'nden randevu istediler. Ama Elçi böyle bir görüşmeye yanaşmadı, bu isteği reddetti. Bahası var: Fransanın bütün siyasi partilerinin parlâmento temsilcilerinden kurularak Paris'ten Bern'e giden bir heyet, Güney Afrika Elçiliği'nin binasına bile alınmadı, başvurma mektupları ise açılmadan geri gönderildi. İtalyan Temsilciler Meclisi Başkanvekillerinden M. Rodano ve S. Pertini de aralarında olmak üzere birçok komünist, sosyalist ve sosyal-demokrat parlâmento üyeleri, Pretoria Yüksek Mahkemesine bir protesto telgrafı gönderdiler.

Birçok memleketler üniversitelerinin ünlü öğretim üyeleri ve öğrencileri de bu olayı oybirliği ile protesto ettiler. İngiltere'de Oksford ve Kembriç üniversiteleri öğretmen ve öğrencilerinin ortak protestolarından başka, hemen hemen diğer bütün üniversiteler de Brım Fişer'i desteklediklerini şu veya bu biçimde belirttiler. Lids Üniversitesi öğrencileri ise, Güney Afrika'nın bu kahraman evlâdı ile dayanışma duygularını, onu kendi derneklerine onursal başkan seçmekle dile getirdiler. Prag'daki Milletlerarası Üniversiteler Birliği de Güney Afrikaya bir mesaj göndererek, B. Fişer'e yapılan baskıyı şiddetle yermi.

Bütün bu protestolara ve diğer birçok dayanışma hareketlerine Güney Afrika hükûmeti önem vermedi, kulağının üstüne yattı. Hattâ, Fyörvurd'un öldürülmesinden sonra Başbakan olan ozamanki Adalet Bakanı Fostr Güney Afrika basın muhabirlerine, bütün dünyadan yağırdılan bu

protesto mektuplarından çoğunu kâğıt sepetine attığını söylemekten çekinmedi.

Ne var ki, Güney Afrika'yı yönetmekte olan taşlaşmış faşistlerin dahi, eni-sonu, bütün dünyadan kabaran öfke karşısında omuz silkemiyecekleri şüphesizdir. Abraham Fişer, Nelsın Mandela, Voltır Sisulu, Govan Mbeki, Ahmet Katrada ve bunlar gibi kanunsuz olarak zindanlara atılan, ırkçıların pençesinde sürgünlerde inletilen on bin Güney Afrika yurtseveri serbest bırakılmadıkça, insanlığın vicdanı rahat etmeyecektir.

A. LERUMO

Ürdün'de gericilik azıtıyor

Bundan bir yıl kadar önce Ürdün'de bir af kanunu çıkarılmış, bütün siyasi hükümlüler serbest bırakılmış, kentlerde ve köylerde azçok bir huzur havası esmeğe başlamıştı.

Ama aradan bir yıl geçmeden, memleketin cezaevleri ve toplama kamp-ları yeniden toplumcu, sendikacı, doktor, hukukçu, mühendis gibi nice yurtseverlerle dolduruldu. Bunlar arasında Rüşdi Şahin, Arabi Abad, Haldun Abdülhak gibi tanınmış komünistler de var. Bu siyasi mahkûmlara, Amerikan ve Batı Alman «uzman»larının gözetimi altında en insanlık dışı ve barbarca işkenceler yapılıyor.

Bu memlekette baskı ve terör dalgasının böyle yeniden kabarmasının sebebi nedir?

Yakın-Doğu'da, emperyalist basının deyimiyle «Süveyş doğusundaki ülkeler» de geçen yılın olaylarını dikkatle izlemiş olanlar, bu yeni baskı ve terörün nedenlerini kolayca kestirebilirler.

En büyük Arap ülkeleri bölgesinin Yakın-Doğu kesiminde artık yeni bir hayat doğmakta, insanlar arasında yeni ilişkiler belirmektedir. Birleşik Arap Cumhuriyeti'nde, Cezayir'de, Suriye'de sosyal-ekonomik dönüşümler gerçekleştiriliyor ve bu dönüşümler süreci içinde feodal ve yarı-feodal ilişkilere son veriliyor. Sağcı sınıf ve tabakalar alaşağı ediliyor, gerici unsurlar politika alanından çıkarılıyor. Bu radikal değişimler Ürdün'ün yakınında, daha doğrusu onun sınırları dolayında oluyor ve geliyor. Örneğin, Suriye'de topraklar köylüye dağıtılıyor. Bu dağıtılan toprakların sınırboyunda Ürdün'de kalan parçaları ise, hâlâ derebeylerinin elinde bulunuyor. Bu durum Ürdün'tü topraksız köylüşünü de etkiliyor. Mısır'da, Cezayir'de, Suriye'de yaşama koşullarının iyileştirilmesi, sosyal, politik ve ekonomik alanlarda işçi sınıfının rolünün artırılması Ürdün halkı tarafından heyecanla karşılanıyor.

Bu durum, Ürdün yönetici çevrelerini, yani büyük burjuvazi ve derebeylerini elbette korkudan korkuya düşürüyor. Halk efkârını etkilemek için, radyo, basın v.s. gibi bütün resmi propaganda araçlarını elleri altında bulunduran yöneticiler, birçok Arap ülkelerinde gerçekleştirilmekte olan sosyal-ekonomik dönüşümlere karşı başlangıçta geniş bir kampanya açtılar. Bu dönüşümlerin Arapların menfaatlerine güya uygun olmadığı ve yakışmadığı iddiasını yaymağa giriştiler. Araplar için biricik yolun kaitalist gelişme yolu olduğunu ileri sürdüler. Yabancı sermayeye memleket kapılarını ardına kadar açtılar. İçeride bankaların ve yabancı kumpanyaların ajanlarının egemenliğini pekiştirmek için de hükümette ona göre değişiklik yaptılar. Emperyalistlerin teşvik ettikleri ve plânlarının hazırlanmasına katıldıkları böyle bir politikanın, halk yığınlarının çıkarlarına ve haklarına karşı yöneltilmiş olduğu açıktır. Yönetici çevreler, yürüttükleri bu gerici ve emperyalistlerden yana politikaya karşı sesini yükselten halkın mücadelesini baskı ve terörle boğma çabasındadırlar.

Demek oluyor ki, memlekette alıp yürüyen azgın baskı ve terör kampanyası, hükümetin Suriye ve Mısır'a karşı çeşitli entrika ve komplolar hazırlama eylemlerinin artmasıyla beraber başlamıştır ve atbaşı gitmektedir. Bir yandan siyasi ajanların Ürdün yurtseverlerinin evlerine dalmaları, öte yandan Suriye'nin ilerici hükümetini tehdit etmek için sınıra askeri birlikler yığılması hiç de bir raslantı değildir, bu iki olay arasında sıkı bir bağ vardır.

Ürdün hükümeti bir yandan da Arap âleminde gericiliğin dayanağı olan Suudi Arabistan'la ilişkilerini pekiştirmekte ve geliştirmektedir. İki taraf arasında yüksek seviyede ziyaretler ve askeri heyetler temasları alabildiğine sıklaşmıştır. Ayrıca Kral Hüseyin birkaç ay önce İngiltere ve Fas'ı da resmen ziyaret etmiştir. Bütün bunlar, emperyalistlerin koltuğunda «İslâm Paktı» dedikleri bir örgüt kurma ve buna mümkün olduğu kadar çok sayıda Arap memleketini bağlama yolundaki ciddi hazırlıkların kıpırtılarıdır.

Ürdün hükümeti, bu gerici dış politika hattına parçlel olarak, memleket içinde ilerici siyasi partiler ve toplulukların üyelerine ve taraftarlarına karşı terörü de arttırmaktadır. Ordu mensupları arasında da tevkifata grişilmiş ve birçok subaylar yakalanarak hapse atılmıştır. Tutuklulara, elektrotlarla vücutlarından cereyan geçirmek, bütün gece çırpıplak ve başaşağı asmak, sığır çavı ile döğmek ve kızgın demirle dağlamak gibi korkunç işkenceler yapılmaktadır. Tutukluları haspettikleri ve bu işkenceleri yaptıkları yerleri titizlikle gizlemektedirler. Kale duvarlarını ve telörgüleri aşarak halk arasında yayılan haberlere göre, Rüşdi Şahin ve daha birçokları gibi tanınmış komünistlerin hayatları tehlikededir. Bunlardan birçoğu, Askeri Mahkeme tarafından, kendilerine savunma hakkı da verilmeden yargılanmış ve beş yıldan on yıla kadar ağır hapis cezalarına çarptırılmışlardır.

Ne var ki, bütün bu barbarca ezgi metodları da umdukları sonucu ver-

memiş, Ürdün halkının yöneticiler tarafından izlenen ve büyük tehlikeler gizliyen dış politikasına karşı mücadele azmini kıramamışlardır.

Ürdün Hukukçular Birliği, bütün bu baskı ve trörü protesto eden bir bildiri yayınlamış, buna karşı işçilerin, doktorların ve mühendislerin meslek birliklerini de ortak bir protesto hareketine çağırmıştır.

Nablus'ta büyük bir protesto mitingi yapılmış ve şu şiarlar haykırılmıştır: «Demokratik hürriyetler istiyoruz!», «Siyasi mahkûmlara hürriyet!», «Kahrolsun Amerikan emperyalizmi!», «Kahrolsun İslâm Paktı!»

Bugün Ürdün'de bütün ilericiler, komünistler, sosyalistler, milliyetçiler, işçi sınıfının ve köylülerin ana menfaatlerini belirtme ve savunma mücadelesini genişletmekte, ilerici ülkeler ve Arap dünyasındaki ilerici akımlarla, milli kurtuluş hareketiyle, sosyalist memleketlerle dayanışmalarını belirtmektedirler.

Memlekette bütün ilerici partiler ve akımlar, bütün gerçek yurtseverler, Ürdün'ü askeri bloklara bağlamak isteyen emperyalist manevralarına karşı koyacak, yığınların iradesine uygun sosyal-ekonomik dönüşümleri gerçekleştirecek demokratik bir hükümet kurma yoluna girmenin ancak aralarında birlik sağlamakla mümkün olacağını her zamankinden daha iyi anlamaktadırlar.

SALEM AMIN

Panama halkı direniyor

Bugün Panama'da egemen olan emperyalizm ve gerici çevreler Panama Halk Partisi'ni yıkmak için her vasıtaya başvuruyorlar. Son zamanlarda gürtlü bir iftira kampanyası açtılar. Maksatları, kendi elleriyle tertipledikleri kanlı bir cinayeti, yani dâva arkadaşlarımızdan birinin, değerli yoldaşımız Huan Antonio Navas Paharo'nun hunharca öldürülmesi işini komünistlere yıkmak ve failin bir komünist olduğu hakkındaki iğrenç yalana yığınları inandırmaktır. Bu kaba iftirayı yayarken «kanıt» olarak ileri sürdükleri de, korkunç psikolojik işkencelerle aklını özürledikleri bir üniversite gencinin ağzından aldıkları düzme ifadelerdir.

Bu genç komünisti, ömrünün baharında, çiçeğe durmuş bir ağaç devirir gibi canavarca öldürten gericiliğin çok yönlü tasanları vardır. Amerikan emperyalizminin, memleketimizi bir sömürme ve soygun alanı bellediği herkesçe bilinmektedir. Ve emperyalizme, bu sömürme ve soygunda, Panama'nın milli çıkarlarını en utanmazcasına satan bir avuç yönetici aracılık ve ortaklık etmektedir. İşte bu bir avuç yönetici aristokrat-zengin takımı 1903 yılında memleketimizin bir kesimini Birleşik Amerikaya peşkeş

çekmiştir. Ve oğün bugün, Panama halkı bu işgal zincirlerini kırmak için savaşmaktadır.

Densizliğe, ikiyüzlülüğü, yalancılığa karşı yıllar yılı süren mücadelesinde ulusal bilince erişen halkımızın genç evlâtları, nihayet 1964 yılı Ocak ayında, Amerikan sömürgecilerinin Panama milli bayrağına hakaret etmeleri üzerine sokaklara çıktılar ve memleketin yabancı silâhlı kuvvetler tarafından işgalini protesto hareketine giriştiler. Daha ilk karşılaşmada Amerikan askerleri nümayişçilere ateş açınca, işçiler, köylüler ve bütün halk genç yurtseverleri destekliyerek harekete katıldılar. Bu genç yurtseverler, memleketin işgal edilmiş kesimini ve halkı savunmak için Milli Muhafızları harekete geçirmeyi reddeden Panama yöneticilerinin ihaneti yüzünden, Yankiler emperyalizme nice kurbanlar verdiler. Nihayet, memleket ölçüsünde geniş yığınların baskısı karşısında Başkan Çiari hükümeti gerilemek ve «onurunu» kurtarmak için Birleşik Amerika ile diplomatik ilişkilerini kesmek zorunda kaldı.

Bu dönemde eylemlerini arttıran ilerici halk örgütleri, Panama'nın artık ve ebediyen tam egemenliğinin ve toprak bütünlüğünün sağlanması için, işgalcilerin ülkeden çıkarılması ve 1903 yılında bağlanmış olan yüzkıztarıcı anlaşmanın gözden geçirilerek bozulması gereğini kesinlikle ileri sürdüler.

Olayların bu istek yönünde gelişmesi, kendi memleketlerinin milli çıkarlarına ihanet eden yeminli halk düşmanlarını büyük bir telâş ve korkuya düşürdü. Bu defa, yurda karşı, halkın sömürgecilikten kurtuluş çabalarına karşı çeşitli komplolar tertiplemeğe ve entrikalar çevirmeğe giriştiler. Yönetimde kilit noktalarını tutanlar sık sık Vaşingtona gidip gelmeğe başladılar. Yaklaşan seçimlere hile katmanın plân ve tertiplerini elbirliği ile hazırladılar.

Netekim, 1964 Mayısında baskı ve hileyle yapılan seçimler sonucunda kurulan yeni hükümet eskisini aratmadı. Birleşik Amerika ekonomik yardım vaadi karşılığında bu hükümete korkunç şartlar dayattı. Amerikan emperyalizminin etkisi altında yeni yöneticilerin icraatı apaçık gösterdi ki, kendi memleketini satmanın ehli olan hainler sadece bir gruptan ibaret değildir, bu hazin rolü oynamağa hevesli başka gruplar da vardır. Nete-kim, Birleşik Amerika, Panama'da hayat şartlarının iyileştirilmesi mücadelesine girişen halkın gittikçe artan hoşnutsuzluğuna karşı izlenmesi gereken politikayı yeni hükümete de dikte etti. Hükümet de buna körükörüne bayun eğdi. Ve adli makamlar, işçilere, köylülere, üniversite gençliğine ve öğretim üyelerine karşı alabildiğine şiddetlenen bir baskı uygulamaya koyuldular.

Ne var ki, halkın direnmesi, emekçi yığınların savaşçı çıkışları da artıkça, Panama yönetici çevrelerini saran korku da büyüdü, kendilerine güvenleri sarsıldı, sınırları lâçka oldu. O kadar ki, en basit problemleri bile kendi başlarına çözemez hale geldiler. Memlekette bir sürü spekü-

lâtör ticaret müessesesi türedi. Devlet parasını zimmetine geçirmeler, rüşvetçilik, yolsuzluk ve israf aldı yürüdü. Resmi dairelerdeki keyfilik başıbozuk gidiş tam bir keşmekeş halimi aldı.

Ve işte, Panama Cumhuriyeti tarihinin halka en uzak olan bu hükümeti, halktan gizli ve memleketin milli çıkarları zararına olarak Vaşingtonlu efendileriyle yeni bir anlaşma bağlama plânlarında ayak diremektedir. Bizler, ardında bu husustaki pazarlıkları yürüttükleri perdeyi zaman zaman aralamayı başardıkça, yöneticilerin işledikleri yeni hıyanet de peyderpey ortaya çıkmaktadır. Örneğin, yeni askeri üsler kurulmasında varılan mutabakat, halkımızın gerçek çıkarları feda edilerek geçit havuzları olmıyan yeni bir kanal açılması kararı, Birleşik Amerikanın kanalı ebediyen kullanmasıyla ilgili paragrafların onaylanması ve Panama Berzahi'nin elverişli coğrafi durumundan faydalanan Amerikan emperyalizminin bütün imtiyazlarının korunması gibi hususlar bu ihanetin memleket halkoyu tarafından öğrenilen yeni yeni yönleridir.

Bu şartlar altında durmadan artan halk direnişi karşısında, hükümetin içinde ve dışındaki gericiler vatana ihanet entrikalarını mazur göstermek için en rezilce bir bahanenin ardına saklanıyor, yani Panama'nın Yanki emperyalizmi egemenlik alanı içinde kaldığını ve bundan ötürü «tarihsel kader»i değiştirmenin hayal dahi edilemeyeceğini ileri sürüyorlar. Milli çıkarlara aykırı olan bu kölelik politikasını gözlerden saklamanın gerekçesi olarak da, Kanal'ın ne pahasına olursa olsun Panama topraklarında kalması gerektiği tezine dört elle sarılıyorlar. Gericilere göre, Amerikan emperyalistleriyle yaptıkları görüşmelerin başlıca sonucu, halkın elde edeceği ekonomik kazançlar olacaktır. Ama bunları söyleyen ve görüşmelerde hükümeti temsil eden Diohenes de la Rosa ve Dışişleri Bakanı Fernando Eleta, düşünülen yeni kanalın bizzat bu hain bakanın ailesinin elindeki topraklarda açılıp kurulacağı, görüşmelerin «başarı» ile sonuçlanması halinde bizim artık tamamen Amerikan sömürgesine döneceğimiz, zira Panama'nın tıpatıp Porto-Riko gibi «özgür olarak katılmış devlet» haline getirilmesinin sözkonusu olduğu gerçeklerini sükûtle geçiştiriyorlar. Böylelikle, yaklaşan devrimci çözümü mümkün olduğu kadar geciktirmek, halkın memleket kaderine hâkim olmasına ve bütün emekçilere lâayık bir hayat kurmasına engel olmak istiyorlar.

Merkezi İstihbarat Servisi dedikleri katil ve casus Yankiler örgütü, Panama halkı arasına sürüyle ajanlar sokuyor ve memleketimize dayatılan yeni sömürgeci anlaşmasına karşı her türlü muhalefeti ezmek için hesapsız paralar harcıyor. Emperyalistler ve yerli uşakları, halk hareketini parçalamak amacıyla, baskıya, adam satınalmak ve adam yoketmek gibi çeşitli provokasyonlara başvuruyor, kendi çıkarları için her vasıtayı mubah sayıyorlar. Son yıllarda, Panama'da devrimci hareketin öncü örgütü ve gücü olan Panama Halk Partisi'ne sahte-devrimcilik mevzilerinden hücum etmek üzere, daha ziyade «solcu», «devrimci» ve «gerçek Marksist» geçinen küçük burjuva unsurlarını kullandıkları göze çarpıyor. Ama bu hücumlar

her defasında suya düşürülüyor. Partimiz her darbeye darbeye karşılık vererek, bütün hücumları Marksçı-Leninci görüş mevzilerinden hareketle püskürtüyor, «ültra-sollar»ın iğrenç provokasyonlarını etkisiz bırakıyor, en menfur bir anti-komünizmi gizlemek için partimize yapılan hücumlardan faydalanan her boydan ve soydan kışkırtıcıların maskelerini düşürerek bütün içyüzlerini meydana çıkarıyor. Bu savaşta Panama Halk Partisi nite-lik ve nicelik bakımından günden güne sağlamlaşıyor. Panama komü-nistlerinin partisi, bütün diğer ilerici güçlerle birlikte sürekli çabalarıyla, halkın dikkatini, Amerika ile ikili görüşmelerin kulisi ardında saklanmak istenen ve milli çıkarlara kasteden tertipler üzerinde yoğunlaştırmaya çalışıyor.

Panama'nın yurtsever güçleri, ihanetin eskisine karşıydılar, yeni biçi-mine de karşıydılar ve yarın da karşı olacaklardır. Emperyalizm ve yerli gericilik bunu pekâlâ bilmektedir.

İşte bundan ötürü, Panama Üniversiteliler Federasyonu Genel Sekreteri Luis Navas'ın kardeşi ve gençlik hareketinin tanınmış öncülerinden olan, 1964 Ocak ayında emperyalist işgal kuvvetleriyle kanlı çarpışmalarda yararlıklar gösteren Huan Navas Paharo'nun uzun süre tedavi edildiği Sovyetler Birliğinden annesiyle beraber evine dönerken canavarca öldü-rülmesi, komünistlerin, üniversite öğrencileri ve gençlik hareketinin ve bütün halkın şiddetli tepkileriyle karşılanmıştır.

Gel gör ki, yönetici çevreler sadece partimizin bu üyesini öldürmekle kalmadılar. Yazımızın başında işkence ettiklerinden bahsettiğimiz üniver-site öğrencisi Moises Granados'un ağzından aldıkları ifadeleri «kanıt» diye ileri süren yönetici çevreler, güya Panama Milli Emniyet Teşkilâtı'nın ve hükümetin itibarını kırmak ve Birleşik Amerikayla ilişkileri bozmak amacını güden «yıkıcı faaliyet» plânlarımız gereğince bir kargaşalık yarat-mak üzere, partimizin üyesi Paharo'yu bizzat komünistlerin öldürdüğünü iddia etmekten de utanmadılar. Fakat bu çabaları boşunadır. Zira her sağduyu sahibi bilmektedir ki, hükümetin halkça tutulmamasından ve halkımızın sürüklendiği kargaşalıklardan sorumlu olanlar komünistler değil, bir ihanet ve intihar politikası güden, emekçilerin çıkarlarını da, memleketin milli çıkarlarını da çiğniyen ve çiğneten yönetici sınıflardır. Bölücüler ve hainler ne kadar çabalarsa çabalasın, halkımız Panama'nın bir Amerikan sömürgesi haline getirilmesine yol vermiyecektir. Ve halkımız memleketi kurtarmak, yeni ve mutlu bir toplum kurmak üzere yönetimi kendi eline almağa hazırdır.

Şimdiki anti-komünist kampanya ve buna paralel baskılarla güttükleri amacın, sadece partimizi yıkmak değil, genel olarak bütün halk hareketini ezmek olduğunu gayet iyi bilmekteyiz.

Bugün Panama cezaevlerinde birçok komünist ve yığın örgütleri önder-leri çürütülmektedir. Bunlardan çoğu terör ve kargaşalık yaratmakla itham edilerek hüküm giymişlerdir. Öteki tutukluları da beş yıldan on yıla kadar ağır hapis cezaları beklemektedir. Euhenio Barera, Luis A. Mendosa ve

daha birçokları bunlar arasındadır. Feliks Diksin, Sterling ve diğer birkaç komünist, polisin arkadaşımız Paharo'yu öldürmekle işlediği korkunç cinayetin sanıkları olarak Milli Emniyet'in zindanlarındadır. Milli Emniyet'in ajanları, Panama Halk Partisi Milli İcra Komitesi üyeleri olan MK. Genel Sekreteri Ruben D. Sous'u, Viktor Avila'yı, Kleto Sous'u, Migel Porsel'i ve yığın örgütlerinin diğer bazı önderlerini ele geçirmek için çırpınmaktadır.

Görüldüğü gibi, gericilik esas darbesini partimize yöneltmiştir. Fakat partimizi yıkmak amacını güden daha önceki bütün yeltenişler gibi bu aksiyon da başarısızlığa mahkûmdur. Yığınlar canlı bir direnişle oligarşiye karşı çıkmakta ve partimizi desteklemektedir. Memleketimizin bütün halkçı yurtsever örgütleri, gericiliğin baskısına saflarını daha da sıkılaştırmakla cevap vermekte, Huan Paharo'yu canavarca öldüren Milli Emniyet ajanlarının cinayetlerine karşı, teröre karşı, demokratik hürriyetleri elde etme ve daha iyi bir hayat kurma mücadelesine daha büyük bir azimle atılmaktadırlar.

RUBEN KASTELYANOS

Dünyada komünistlerin sesi

(Komünist ve işçi partilerinin açıklamalarına bir bakış)

Bu yılın Ağustos ayında Mao Çe Tung'un başkanlığında Çin Komünist Partisi Merkez Komitesinin XI. Plenumu yapıldı.

Bu plenum çalışmaları ve sonuçları hakkındaki Bildiri'ye göre, «Plenum, Mao Çe Tung tarafından son dört yıldır bilgece ileri sürülen birçok ana fikirleri ve hükümleri tamamen tasvip etti.»

Bildiri'nin milletlerarası sorunlar bölümünde, plenum, ÇKP MK-nin. 14 Haziran 1963 tarihli mektubunda belirtilen «Milletlerarası komünist hareketinde izlenecek genel hat teklifleri»ni program dokümanı olarak ilân etti; Çin basınında yayınlanan ve bu «teklifleri»in ayrı ayrı hükümlerini geliştiren yazıları onayladı.

Plenum, ÇKP-nin teklif ettiği «genel hattı» benimsemiyeen herkesi «çağdaş revizyonistler» olarak niteledi, onlardan «kesinlikle ayrılma»yı öğütledi ve böyleleriyle hiçbir suretle işbirliği yapılamıyacağını ileri sürdü.

Bununla ilgili olarak, Bildiri'de, Sovyetler Birliğine ve SBKP-ye karşı baştanbaşa iftira olan birçok kaba hücumlar vardır.

ÇKP Merkez Komitesinin kararında, bütün Çin ölçüsünde bir «büyük proleter kültür devrimi» yapılması lüzumu kabul ve ilân edilmiştir. Bu kararda, toplumun mânevi çehresini değiştirme, bütün sömürücü sınıflar ideolojisini şiddetle ve ayrıntıları ile eleştirme, eğitimi, edebiyatı ve sanatı ıslah etme ve sosyalist ekonomik temele uygun düşmiyen üst yapıyı yenisinden kurma ödevi ortaya konmuştur.

Bu cümleden olarak, kararda şöyle denmektedir: «Zira sözkonusu kültür devrimi, bir devrim olduğundan ötürü elbette direnmeyle karşılaşacaktır. Bu direnme, her şeyden önce iktidardakilerden, partiye sokulmuş olan ve kapitalizm yoluna koyulanlardan gelmektedir. Bir yandan da eski toplumdan kalma alışkanlıklardan gelmektedir. Halen bu direnme hayli güçlü ve çetindir.»

Ve kadar, ödev verdiği güçlere şöyle yön göstermektedir: «Bu kültür devrimi hareketinde esas darbe, partiye sokulmuş olup iktidarda bulunan, fakat kapitalist gelişme yolundan yürüyenlere indirilmelidir.»

Bu ödevin gerçekleştirilmesi yolunda güvenilen vurucu güç üniversiteliler, orta ve ilk öğrenimdeki gençler ve yeniyetmelerdir. Bunlar «Hunveybin» («Kızıl Muhafız») birlikleri halinde örgütlenmişlerdir. Ve ÇKP-nin çeşitli kurum ve işletmelerde, okullarda, şehirlerde ve taşra bölgelerindeki komitelerine karşı harekete geçirilmişlerdir. «Kızıl Muhafızlar»ın yazıp dağıttıkları beyannamelerde, «bütün parti komiteleri çalkatura edilip temizlenmeli» gibi çağrılar vardır. «Çin Komünist Gençlik Birliği'nin artık devrimci bir örgüt olmaktan çıktığı» da «Hunveybinler»in iddiaları arasındadır. Komünist Gençlik Birliği Merkez Komitesinin yayın organı «Çjungo sinnan bao» gazetesi artık çıkmaz olmuştur.

Çin'de halen alıp yürüyen politik kampanyanın milletlerarası önemi tezi habire göklere çıkarılmakta ve şöyle denmektedir: «Biz, Kızıl Muhafızlar, yalnız Çin'de bu devrim fırtınasını yaratmakla kalmıyacak, bunu bütün yeryüzünü de yayacağız.»

Çin Halk Cumhuriyetinde girişilen «kültür devrimi» ve ÇKP Merkez Komitesi XI. Plenumu kararları diğer partilerin menfaatlerine kastettiği için, bunlara karşı artık 40 kadar parti görüş ve tutumlarını açıklamışlardır.

İsveç komünistlerinin gazetesi «Niyu dag» şunları yazıyor: «Kızıl Muhafızların politik hayata katılmalarının yalnız iç politika sorunlarıyla sınırlı olmadığı besbellidir. Onlar ülkenin dış politikasında da söz sahibi gibi hareket etmektedirler.»

Avustralya Komünist Partisi MK. Genel Sekreteri Lori Aaronz, «Tribün» gazetesine verdiği demeçte şöyle demiştir: «Bu olaylara Çin'in iç işi olarak bakılamaz; çünkü Çin yöneticileri bütün dünya önünde komünizm fikirlerini çamura batırmaktadırlar...»

Fransız Komünist Partisi Politbüro üyelerinden Etien Fajon L'Ümanite gazetesinde şunları yazıyor: «Bize, Çin Komünist Partisinin başınabuyruk olduğunu, hangi yolu tutacağını ve ne yapacağını kendi işi olduğunu söyleyebilirler. Ve biz, ÇKP öteki komünist partilerinin işlerine durmadan karışsa bile, onun başınabuyrukluğunu tartışacak değiliz. Fakat Çin'deki olaylar bütün dünyada öyle yankılar uyandırıyor ki, bizim artık susmaya hakkımız yoktur.»

Birleşik Amerika Komünist Partisi Milli Başkanı Henri Vinstin, yayınladığı açıklamada şöyle diyor: «Çin'de şimdi «proleter kültür devrimi» diye tutulan yol, Birleşik Amerika komünistleri ve diğer ilerici güçleri arasında derin bir endişe uyandırmıştır. Çin Halk Cumhuriyetinin iç politikasını

belirlemek elbette Çin halkının ve onun yöneticilerinin işidir. Ama Çin gibi büyük ve önemli bir ülkede sosyalizmi kurma adına uygulanan politikanın milletlerarası alanda derin etkiler yapacağı tabiidir. Netekim, sosyalizm hakkında bu kampanya ile ortaya attıkları karmakamışık fikirlerden başka, kampanyanın gerekçeleri ve karakteri ile ilgili olarak Çin dışındaki ülkeler komünistleri ve ilerici çevreleri arasında ileri sürülen ciddi sorunlar da bir yana, kampanyanın hedeflerinden biri olağanüstü bir milletlerarası önem taşımaktadır. Sözünü ettiğimiz bu hedef, emperyalist saldırıganlığa karşı milletlerarası birliğin temelini daha da oyarak çökertmektir.

Böyle bir politika, bütün dünyada anti-emperyalist güçleri, onların birliğine her zamankinden çok daha kesin bir ihtiyaç duyulduğu anda parçalamaktan başka bir şeye yaramaz. Bu politika Consan hükümetini harp merdivenine daha da tırmanmaya teşvik eder. Zire harpçi yöneticiler, aradıkları başarıya ulaşmak için, böyle bir parçalanmaya büyük ölçüde belbağlamaktadırlar.»

Iran Halk Partisi'nin (Tude) yayın organı «Mordam» gazetesinin bir başyazısında da aynı noktaya parmak basılmakta ve şöyle denmektedir: «ÇKP MK-nin XI. Plenumu kararlarını açıklıyan bildiri, bu partinin birkaç yıldır sistemli olarak uyguladığı parçalama politikasını somutlaştırmaktadır.»

Bulgaristan Komünist Partisi MK-nin aynı konuda yayınladığı açıklamada şunları okuyoruz: «Kanaatimizce, Çin parti ve devlet yönetiminin giriştiği bu hareket en ciddi tehlikeler gizlemektedir. Açtıkları kampanya, dünya sosyalist sisteminin birliğine, milletlerarası komünist ve milli devrim hareketinde topluluk ve dayanışmaya yeni bir darbe indirmekte, dünya ilerici güçlerinin aktivitesini baltalamakta ve emperyalizme yeni saldırılara geçme cesareti vermektedir.»

Sofyada yapılan bir mitingte, BKP MK. Birinci Sekreteri ve Bulgaristan Başbakanı Todor Jivkof şöyle demiştir: «Çin yöneticilerinin bu hareketleri, kahraman Viyetnam halkının hürriyet ve bağımsızlık uğrundaki haklı savaşına ihanet ile yanyanadır.»

Macoristan Sosyalist-İşçi Partisi MK. yayın organı «Nepsabadşağ» şunları yazdı: «ÇKP Merkez Komitesinin Ağustos başlarında yapılan ve «kültür devrimi» dedikleri hareketin daha da geliştirilmesini kararlaştıran XI. Plenumu, Çin yöneticilerinin, kardeş partiler tarafından 1957 ve 1960 Moskova danışma toplantılarında tesbit edilen Marksist-Leninist hareket hattına karşı ve aynı zamanda milletlerarası komünist hareketinin diğer partilerine karşı yönelttikleri parçalayıcılık politikasını tasdik etmiş ve pekleştirmiştir.»

Alman Sosyalist Birlik Partisi Merkez Komitesi'in «Basın Dairesi» tarafından yayınlanan bildiride şöyle deniyor: «ÇKP MK. XI. Plenumunun dokümanlarında, bu parti yönetiminin birkaç yıldır milletlerarası komünist

hareketine zarar verme amacını güden anti-marksist ve anti-leninist politikasında tamamen ısrar ettiği kesinlikle belirtilmiştir. Bu Plenum, Çin yöneticilerinin 1963 Haziranında yayınladıkları «milletlerarası komünist hareketinde izlenecek genel hatta dair teklifler»inde ileri sürülen parçalayıcı plâtförmünü resmen onaylamış, aynı zamanda Çin basınında yer alan «dokuz yazı» da Marksist-Leninist partilere, özellikle SBKP-ye yöneltilen ağır hücumları doğrulamıştır.»

SBKP Merkez Komitesinin 1 Eylül 1966 tarihli bildirisiyle açıklanan dokümanında önemle belirtilen husus şudur: «XI.Plenum kararları, Çin Komünist Partisi yönetiminin, kardeş partilerce 1957 ve 1960 danışma toplantılarında tesbit edilen Marksçı-Leninist hareket hattının karşısına koyduğu kandi garip genel hattını bundan böyle de izliyerek gerçekleştirmeye niyetini resmen onaylamıştır.»

İsviçre Emek Partisi Genel Sekreteri E. Boog bu konuda şunları yazıyor: «... ÇKP-nin, Moskova danışma toplantılarında çizilen genel hattan vazgeçilmesi hususundaki teklifleri SBKP ve diğer komünist ve işçi partilerinin büyük çoğunluğu tarafından desteklenmediği içindir ki, Çin yöneticileri SBKP ve diğer komünist ve işçi partileri yöneticilerine karşı açıkça cephe almaya ve onları revizyonculukla, işçi sınıfına ihanetle ve emperyalizme ajanlıkla nitelemek gibi iftiralar savurmaya başlamışlardır. Aynı zamanda birçok memleketlerdeki komünist ve işçi partilerine kendi genel hatlarını dayatmak, Çin tarafı, yani Çin'in hareket hattına yakın gruplar meydana getirmek için bu partilerin içinde ve dışında yoğun bir propaganda girişimleri vardır.»

Ekvador Komünist Partisi'nin yayın organı «Pueblo» gazetesinin bu meseleyi ele aldığı başyazısında şunları okuyoruz: «ÇKP yöneticileri milletlerarası komünist hareketindeki görüş ayrılığı problemini devlerarası ilişkiler zeminine aktarıyor ve bununla sosyalist devletlerin siyasi birliğine ve eylem beraberliğine zarar veriyorlar. Sosyalist devletler topluluğunun birlik ve bütünlüğüne kastediyorlar. Ardı arkası kesilmez provokasyonlara ve milletlerarası komünist hareketinin birlik temelini oyan hareketlere başvurarak, bazı komünist partilerindeki grupçuluklara yardım ediyor, her türlü maceracılar ve provokatörlere cesaret veriyorlar. Böyle hareketler komünist devrimin gelişmesi menfaatlerine, halkların milli kurtuluş mücadelesinin menfaatlerine ve başında Consonların bulunduğu emperyalistlerin tutuşturmaya çalıştıkları atomlu bir dünya harbine engel olma mücadelesinin çıkarına hiç de uygun değildir. Bu hareketler dünya devrim cephesini, milli kurtuluş ve demokrasi cephesini zayıflatarak, gerçekte emperyalizmin ekmeğine yağ sürmektedir.»

ÇKP Merkez Komitesi XI. Plenumu kararlarının anti-sovyet yönü ve «kültür devrimi» adı altında açılan kampanya boyunca alınan bütün tedbirler komünist partileri tarafından alabildiğine endişeyle karşılanmıştır.

Hindistan Komünist Partisinin haftalık gazetesi «Nyu Eyj» şunları yazı-

yor: «Adına «kültür devrimi» dedikleri bu kampanyada bütün sakar girişimler arasında özellikle göze çarpan şey kindar bir anti-sovyetizmdir. Öyle görünüyor ki, Sovyet düşmanlığı, Çin'de şimdi girilen ideolojik ve kültürel budama hareketinin esas noktası olmuştur. Çin halkını Sovyetler Birliğine karşı, büyük Sovyet halkına ve onun yüce partisine karşı, milletlerarası komünist hareketine karşı kıskırtmaları başka türlü izah edilemez. Paldımsızların kopardığı «çağdaş revizyonizme karşı savaş» yaygıraları, aslında dünya komünist hareketinin genel hattına ve proleter enternasyonalizmine karşı seferberlik çağrısıdır. Çin gençlerinin ve Çin halkının diğer tabakalarından nice insanların kafaları, artık birkaç yıldır, Sovyetler Birliği aleyhinde ve dünya komünist hareketinin genel tutumuna karşı türlü iftiralar, yalanlar ve ağır hakaretlerle tıkabasa doldurulmaktadır.»

İngiliz komünistlerinin gazetesi «Morning star», ÇKP yönetiminin görüş ve tutumundan duyulan endişeyi şöyle belirtiyor: «Çin'de şimdiki gidişatın feci yönü, Çin yöneticilerinin milletlerarası komünist hareketine kasteden ve anti-emperyalist mücadeleyi zayıflatan hareketlerini şiddetlendirmeleridir. Bu yöneticilerin Sovyetler Birliğine ve öteki sosyalist memleketlere yönelttikleri keskin hücumlar daha büyük ölçüler almıştır. Pekin'de Sovyet Elçiliği önünde gösteriler tertiplenmekte ve Sovyet hükümeti Viyetnam halkını satmak için Amerikan emperyalizmiyle uzlaşmaya girmiş gibi aslı astarı olmayan suçlamalar yapılmaktadır.»

Alman Komünist Partisi MK. Palitbürasunun bildirisinde şöyle deniyor: «Çin'de yeni bir anti-sovyetizm dalgası kabarıyor. ÇKP yönetimi artık Sovyet düşmanlığında çık aksiyanlar tertipleyip kıskırtacak kadar ileri gitmiş bulunuyor. Biz akla durgunluk veren bu olayı, sadece Sovyetler Birliğine ve onun hükümetine karşı bir provokasyon değil, aynı zamanda bütün milletlerarası komünist ve işçi hareketinin menfaatlerine ve tüm anti-emperyalist güçlere karşı yöneltilmiş bir çıkış saymaktayız.»

İspanyol komünistlerinin gazetesi «Mundo Obrero»nun bir başyazısında şunları okuyoruz: «Çin'de girilen ve «kültür devrimi» denilen hareket, sanat ve edebiyatın antik anıtlarına ve yazıtlarına karşı tecavüzlerin yanı sıra, Sovyetler Birliğine karşı skandal diyebileceğimiz düşmanca bir çıkış, densiz bir provokasyon ve Çin devrimci hareketinin – başka sebeplerle şanlı olan – tarihinde bir rezalet, bir lekedir. Zira, Amerika Viyetnamı bar-bara bombalayıp dururken ve «harp merdiveni»nde daha yukarı tırmanırken, sosyalist Çin'de iki gün boyunca Sovyetler Birliğine karşı gözü dönmüş gösteriler yapılması ne ile izah edilebilir?

Bu tutumun, emperyalizme sözle hücumlarda bulunulsa da, sosyalist cephenin zayıflamasının, parçalanmanın ve Sovyetler Birliğine hücumların bir gerçek olduğunu Amerikalılara anlatmak ve onların güvenliğini arttırmak gibi bir «iyi niyet» anlamına geldiği apaçık değildir? Belki bu düşüncelerimizin hayrete düşüreceği kimseler bulunacak ve bize soracaklardır: «Çin yöneticileri gibi devrimciler böyle şeyler yapabilecek kadar da

ileri gidebilirler mi?» Gerçekten, orada olup bitenler kolay anlaşılır şeyler değildir. Ne var ki, Çin yöneticilerinin, Sovyetler Birliğini «başında Amerikanın bulunduğu emperyalizmle ve bütün gericilerle birleşerek, komünizme karşı, halka karşı ters-devrimci ve Çin düşmanı mukaddes bir ittifak peşinde» gösterecek kadar kötücül bir yalana başvurduklarını gören insan, bundan yukarıdaki soruların ortaya koyduğu sonuçları çıkarmaz da ne yapar? Pekin sokaklarında, «Ey Sovyet revizyonistleri, biz sizden öç almak için fırsat kolluyoruz; sırası gelince derinizi yüzeceğiz, damarlarınızı koparacağız ve cesetlerinizi yakarak külünüzü havaya savuracağız!» diye yırtınırcasına bağırانlar, Amerikan emperyalistlerini ve dünyanın bütün gericilerini değil de kimleri memnun edebilirler? Hem kimdir böyle bağırانlar? «Kızıl Muhafızlar» mı, yoksa Nazi sürüleri mi? Ve nerede bağırılıyor böyle? Sosyalist Pekin'de mi, yoksa Hitler zamanındaki Berlin'de mi?

Komünist hareketinde ideolojik sorunlar üstüne bir polemik vardı. Bazı yoldaşlar, olumlu sebeplerle, partilerinde şu veya bu açıdan farklı kanaatlerin sahibi olabilir ve bir süre bu kanaatleriyle gerçek devrimci görüşleri savunduklarını düşünebilirlerdi. Fakat şimdi söz konusu olan başka şeydir. Bu artık ideolojik polemik değildir. Sovyetler Birliğine karşı böylesine dehşetli tehditler savuranların davranışı komünistlikle, devrimcilikle bağdaşmaz. Sokaklarda kitap yakanlar, anıtları yıkanlar asla devrim dâvasına hizmet etmiyorlar. Vaktiyle Raystag yıkıntıları altında ebediyen gömülmüş görünen sahneleri ve Hitlerciliğin tehditlerini diriltircesine Pekin üstünde estirilen çılgınlık rüzgârı nedir? Bu çılgınlık, bizim hayranlıkla değer verdiğimiz ve bu hayranlığımızı muhafaza ettiğimiz yüce ve gerçek Çin Devrimine leke sürmektedir.»

Türkiye Komünist Partisi MK-nin bildirisinde şöyle deniyor: «TKP Merkez Komitesi, Çin'de «büyük proleter kültür devrimi» adı altında yürütülen hareketi kaygı ile karşılamıştır. Pekin'de tertiplenen anti-sovyetik gösterilerde, savunulan iftiralarda, büyük Lenin'in partisine ve ezilen milletlerin en kudretli desteği olan Sovyetler Birliğine karşı emperyalizmin ve dünya gericiliğinin beslediği düşmanlık hislerini Çin halkına aşılamaktan başka bir amaç aranamaz. TKP Merkez Komitesi, SBKP-ye ve Sovyetler Birliğine karşı yöneltilen bu kaba ve maksatlı iftiraları kesinlikle red ve takbih eder.»

Şili Komünist Partisinin yayın organı «El Siglo» gazetesinde yazı kurulu adına yayınlanan makalede, bu partinin milletlerarası komünist hareketinde ÇKP yönetimi tarafından açılan tartışmaya katılmaktan şimdiye kadar kaçındığı belirtildikten sonra, özetle şöyle deniyor: «Fakat bugünkü şartlar altında artık susamayız. Bir sosyalist memleketin hatalı politikası sonucu olarak, bir diğer sosyalist ülkeye karşı gösteriler tertipliyecek kadar ileri gitmesi ve Sovyetler Birliğini dünya halklarının baş düşmanı olarak göstermeye kalkışması karşısında artık hiçbir devrimci seyirci kalmaz.»

«El Siglo» gazetesi, sonuç olarak, bütün bu tutumun ancak emperyalizme yaradığını ve ÇKP yöneticilerinin savunduğu görüşün gerçekte Marksist-Leninist görüşle hiçbir ilgisi olmadığını yazıyor.

Yunanistan Komünist Partisi MK. Politbürosunun bildirisinde şöyle deniyor: «Yunanistan Komünist Partisine göre, Pekin'de, bütün Çin'de «yüce proleter kültür devrimi» adı altındaki kampanya ile Sovyetler Birliğinin şahsında bir sosyalist ülkeye karşı girişilen hücumlar akıl almaz iftira ve uydurmalara dayanan kışkırtmalardır. Çin'de sosyalist devrimin başarısı için baha biçilmez yardımlarda bulunmuş, bugün de haklı bir savaş yürüten Viyetnam halkına her bakımdan yardım etmekte olan ve yalnız Viyetnamda değil, bütün ülkelerde kurtuluş hareketini canla-başla destekliyen Sovyetler Birliği gibi bir sosyalist memlekete ve onun komünist partisine karşı Çin halkı arasında sistemli olarak nefret tohumları saçılmasını Yunan Komünist Partisi şiddetle takbih eder. ÇKP yönetiminin bu tutumu, Yunan halkının emperyalizme karşı ve demokrasi uğrunda yürüttüğü mücadeleye de zarar vermektedir.»

Alman Sosyalist Birlik Partisi MK-nin XIII. Plenumuna Politbüro tarafından sunulan faaliyet raporunda şöyle deniyor: «Çin yöneticileri, emperyalizme karşı fiilen mücadele edecekleri ve sosyalizmi kusursuz olarak kurma eylemiyle halkların milli ve sosyal kurtuluş savaşına örnek olacakları yerde, Marksist-Leninist mevzilerden uzaklaşa uzaklaşa, esas darbelerini nihayet milletlerarası Marksist-Leninist hareketin ana gücünü, yani SBKP-ye indirmeye kalkıştılar. Çin yöneticileri, ÇKP MK-nin XI. Plenumu ile, anti-sovyetik yönelişlerinde gerginliği daha da arttıracak yeni adımlar attılar. Verdikleri demeçler ve pratik eylemleri açıkça gösteriyor ki, Çin yöneticilerinden bazıları «dağın tepesine oturup, iki kaplanın boğuşmasını seyretmek» için, Sovyetler Birliği ile Amerika arasında doğrudan doğruya askeri bir çatışma çıkmasına can atmaktadırlar.»

Uruguay komünistlerinin gazetesi «Popular», Pekin'deki son anti-sovyetik gösterileri şiddetle suçladıktan, emperyalist saldırılarına karşı ve kahraman Viyetnam halkını destekleme mücadelesinde Sovyetler Birliği ile öteki sosyalist ülkelerin kesin ve tutarlı davranışlarını ve SBKP XXIII. Kongresinde milletlerarası komünist hareketinin eylem birliği bayrağının daha da yükseltilmiş olduğunu belirttikten sonra, özetle şunları yazıyor: «Pekin'deki olaylar, özellikle Sovyet Elçiliği önünde yapılan düşmanca gösteriler, devrimci hareketin geleneklerine, emperyalizme karşı mücadele ve bu mücadelede güçbirliği geleneklerine aykırı olduğu gibi, sağduyu ile bağdaşır şeyler de değildir.»

Ürdün Komünist Partisi MK-nin bildirisinde şunları okuyoruz: «Komünist ve işçi partilerinin milletlerarası komünist hareketinde birliği canlandırma ve Amerikanın Viyetnamdaki saldırılarına elbirliği ile karşıkoyma çağrısına olumlu bir cevap verecekleri yerde, Sovyetler Birliğine ve öteki sosyalist ülkelere düşmanlık kampanyasına hız veren Çin yöneticileri, milletlerarası

komünist hareketine nifak sokma ve anti-emperyalist mücadeleyi balta-lama gafletine devam etmektedirler.»

İsrail Komünist Partisinin Siyasi Komitesi tarafından kabul edilen karar suretinde deniyor ki: «ÇKP yöneticilerinin sözleri ve eylemleri, milletlerarası komünist hareketi saflarındaki parçalanmayı derinleştirmekte, emperyalizme karşı ve sosyalizm uğrunda mücadelede büyük zararlar vermekte ve ancak böyle beklenmedik bir desteği genimet belliyen Amerikan emperyalistleri ile müttefiklerini sevindirmektedir.»

Lübnan komünistlerinin gazetesi «Al Ahbar», ÇKP yönetiminin güttüğü politikayı yorumlayarak şöyle diyor: «Çin yöneticileri Sovyetler Birliğine karşı, sosyalizm ve barış dâvasına karşı bu histerik provokasyonlarıyla emperyalizme ve gericiliğe büyük bir hizmette bulunuyorlar. «Kültür devrimi» pratikte ancak Mao Çe Tung'un şahsını putlaştırmanın alıp yürümesi ve Sovyetler Birliğine düşmanlık politikasının açıkça benimsenip onaylanması anlamına gelebilir. Bu da Amerikan emperyalizminin yararıdır. Bütün dünyada onbinlerce Marksçı-Leninci gibi, Lübnan komünistleri de, Çin yöneticilerini barış, kurtuluş ve sosyalizm dâvasına verdikleri zarardan ötürü sorumlu tutmaktadırlar. Şu da bilinmelidir ki, ÇKP yöneticilerinin bu çabaları, komünistlerin emperyalizme ve gericiliğe karşı birlik ve dayanışma sağlama mücadelesini zayıflatamayacaktır.»

SBKP MK-nin dokümanı hakkında yukarıda sözü geçen bildiride, ÇKP MK-nin XI. Plenumu kararları şöyle değerlendiriliyor:

«Plenum, gerçekte SBKP-nin ve diğer kardeş partilerin, Amerikan emperyalizmine ve onun Viyetnamdaki saldırılarına karşı mücadelede çabalarını birleştirme ve ahenkleştirme teklifini reddetmiştir... Emperyalizmin devrimci harekete karşı giriştiği taarruzu şiddetlendirdiği, Viyetnamda giriştiği kirliliği harbi genişletmekte olduğu günümüz şartları içinde, Çin yöneticilerinin bu hareketi emperyalizme ve gericiliğe pek büyük bir hizmettir. Emperyalizme ve gericiliğe karşı ortak ve uyumlu bir mücadele teklifini reddetmenin, komünist hareketini ve sosyalist topluluğunu parçalama ve anti-emperyalist cepheyi zayıflatma yolundaki sürekli girişimlerin bütün sorumluluğu tamamiyle ÇKP yöneticilerine ve Çin Halk Cumhuriyetine düşmektedir.

SBKP Merkez Komitesi, emperyalizme karşı, tüm gerici kuvvetlere karşı mücadelenin, her şeyden önce bütün komünist partilerinin, bütün sosyalist ülkelerin, devrimci ve kurtuluşçu hareketin bütün güçlerinin birliği, sıkı topluluğu ve dayanışması sayesinde başarıya ulaşabileceği prensipini daima gözönünde tutmuştur ve bugün de aynı görüşle hareket etmektedir.»

Kanada Komünist Partisi MK. tarafından Mao Çe Tung'a gönderilen mektupta şu nokta önemle belirtiliyor:

«Amerikan hükümetinin Viyetnamda giriştiği kirliliği harpte saldırganlık merdiveninde daha yukarı tırmanmaya cüret ettiği, bu çılgınca gidişi

durdurmak için de bütün demokratik, barışsever ve anti-emperyalist güçlerin birliğinin çözümleyici bir önem kazandığı günümüzde, Çin yöneticilerinin kararları ve hele Pekin'de Sovyet Elçiliği önünde tertiplenen kışkırtma gösterileri artık ideolojik görüş ayrılığı çerçevesinden çıkmakta ve bu tutum ancak emperyalizmin işine yaramaktadır.»

İtalyon Komünist Partisi, yayınladığı bildiride, durumu şöyle eleştiriyor:

«ÇKP yönetiminin, sosyalist memleketler arasında ve milletlerarası işçi hareketinde birliği parçalamak amacıyla giriştiği yeni kampanyayı da şiddetle takbih ederiz. Emperyalizme karşı mücadelede ortak bir cephe kurulması için SBKP ve diğer komünist partileri tarafından yapılan teklifleri reddetmek, emperyalizmin azıttığı bir zamanda böyle bir ortak cephe çabalarını baltalamaya girişmek ve kötücül bir anti-sovyet kampanya açmak akıl ve mantıkla bağdaşmaz; gerek demokrasi ve işçi hareketi dâvasına, gerekse Viyetnam halkının kurtuluş savaşına alabildiğine zarar verir.

Bu son derece ciddi hataların, bugün milletlerarası komünist ve işçi hareketinde kabul edilemeyecek prensipler ve metotlar ileri sürüp uygulayan Çinde de sosyalizmi kurma mücadelesinin gelişmesine set çekecek zararlı sonuçlar doğurması kaçınılmazdır.»

Fransız Komünist Partisi MK. Politbürosunun bildirisinde şu hususlar tesbit ediliyor:

«Çin yöneticileri, sosyalist memleketler tarafından Viyetnam halkına yapılan yardımların koordine edilmesi yönündeki tekliflerin hepsini reddettiler. Geçenlerde, Viyetnam Demokratik Cumhuriyeti hükümeti Sovyetler Birliğinden gördüğü çözümleyici desteği değerlendirerek şükranlarını ifade ettiği sırada, ÇKP Merkez Komitesi tarafından yapılan açıklama tamamen Sovyetler Birliğine yöneltilmiş en kaba iftira ve yalanlarla doludur. FKP Merkez Komitesi Politbürosu bu parçalayıcı faaliyeti ve Sovyet aleyhtarı kışkırtmaları şiddetle takbih eder.»

Arjantin Komünist Partisi İcra Komitesinin açıklamasında özetle şöyle deniyor: «Amerikan emperyalizminin Viyetnamda giriştiği barbarca harbi adım adım genişlettiği günümüzde, Çin yöneticileri, kahraman Viyetnam halkına bütün Marksçı-Leninci partilerin elbirliği ile en geniş ve en etkin şekilde yardımda bulunulmak üzere Sovyetler Birliğinin ve öteki sosyalist ülkelerin yanında yer alacaklarına, bu işbirliğini kesinlikle reddediyor ve Sovyetler Birliğine karşı en ağır kışkırtma hücumlarına geçecek kadar gaflete düşüyorlar... Şimdiye kadar, sosyalist denen bir memlekette, bir diğer sosyalist memleketin elçiliğine her hangi bir tecavüzde bulunulmamış, Sovyet Elçiliği önünde en ufak bir düşmanlık gösterisi yapılmamıştır.»

Aynı açıklamada şuna da işaret ediliyor: «Çin yöneticileri birlik için mücadele edecekleri yerde, her araca başvurarak, sosyalist cepheye ve

dünya komünist hareketine nifak sokmaya çalışıyorlar. Bu durumda sormak da kaçınılmaz oluyor: Böyle bir siyaset gütmek, bundan faydalanarak harp merdiveninde yeni saldırılara doğru tırmanmaya çabalyan emperyalizmin çıkarına değilse, kimin çıkarınadır?»

Bu hususu, Yunan Komünist Partisi MK. Politbürosu da yukarıda sözü geçen bildirisinde şöyle belirtiyor: «Değil yalnız her Marksçı-Leninci, fakat Amerikan emperyalizminin tehlikesini kavramış olan her ilerici kişi, Çin yöneticilerinin uyguladığı politikanın kime zarar verdiğini ve kime fayda sağladığını apaçık görmektedir.»

Bulgaristan Komünist Partisi MK., ÇKP MK. XI. Plenumunun deklâryanunda, SBKP yönetimini ve Sovyetler Birliğini «revizyonist» olarak niteleyen, Marksizm-Leninizme «ihanet» ve emperyalizmle «uyuşma» halinde, «kapitalist âlemden emperyalizmin ve kapitalizmin egemenliğini koruma ve sosyalist âlemden kapitalizmi diriltme» çabasında gösteren bütün suçlamaları baştanbaşa iftira saydığını belirttikten sonra, kanıt olarak şuna işaret ediyor:

«SBKP-nin kardeş Marksçı-Leninci partiler ve milli kurtuluş hareketi bakımından kendisine düşen enternasyonalist ödevi sistemli ve sürekli olarak yerine getirdiğine, emperyalizme karşı savaşan halklara en etkili moral-politik ve maddi desteği Sovyetler Birliğinin gösterdiğine ve kahraman Viyetnam halkına Amerikan emperyalizminin saldırılarını püskürtme savaşında en büyük ve etraflı yardımı asıl Sovyetler Birliğinin yaptığına bütün insanlık tanık olmaktadır.»

Lüksemburg Komünist Partisi MK-nin, dünya komünist hareketindeki durumla ilgili karar suretinde şöyle deniyor:

ÇKP yöneticilerinin, Sovyetler Birliğine karşı mücadeleyi ana amaç edindiği anlaşılan anti-marksist, anti-leninist politikası, Amerikan emperyalistlerine Viyetnamdaki saldırılarında daha çok cesaret vermektedir.»

Kıbrıs Emekçileri İlerici Partisi (AKEL) Merkez Komitesi Politbürosunun bildirisinde de, ÇKP yöneticilerinin tutumu Amerikan saldırganlığını teşvik olarak şöyle niteleniyor:

«ÇKP yönetiminin, hürriyet ve bağımsızlığı uğrunda savaşan Viyetnam halkına daha etkili yardımda bulunulması için diğer kardeş partiler ve sosyalist ülkelerle işbirliğine yanaşmamasıyla suyuüne çıkan nifakçı ve parçalayıcı politikası, eni-sonu Amerikan emperyalist kuvvetlerine yardım etmektedir. ÇKP yöneticilerinin Viyetnam meselesindeki tutumu, Viyetnamda insanlığı üçüncü dünya savaşına da sürükleyebilecek bir barbarlık harbi yürüten emperyalistleri, bu harbi sürdürmeye ve daha da yaymaya teşvik etmektedir.»

Avusturya komünistlerinin gazetesi «Folksştme» bu konuda şunları yazıyor:

«Çin devlet ve parti yöneticilerinin azgınca iftiralarla Sovyetler Birliğine

yüklenmeleri, Viyetnam halkına emperyalizme karşı direnmesini arttırmak üzere etkili ve modern silâhları verenin Sovyetler Birliği olduğu gerçeğini değiştiremez. Harekete nifak sokmak ve iftiracılık, Viyetnam halkına değil, bizzat emperyalistlere yardımda bulunmak demektir. Geçenlerde ÇKP Merkez Komitesinin Plenumunda doğrudan doğruya reddedilen elbirliği ile hareket gereğini hiçbir cıfcaflı sözle değiştirmeye imkân yoktur.»

Martinik Komünist Partisinin haftalık yayın organı «Jüstis» gazetesinde şunları okuyoruz:

«Çin yönetiminin yaptığı şey, Amerikalıların Viyetnamdaki saldırganlığını elbette teşvik etmektedir... Viyetnama Sovyetler Birliğinin yaptığı yardıma gelince, Sovyetlerin dayanışmasını daima minnetle belirten Viyetnam Demokratik Cumhuriyeti yöneticileri bu yardım ve dayanışmayı değerlendirmeye hususunda herhalde Çin yöneticilerinden çok daha fazla yetkiyle söz sahibidirler.»

Alman Sosyalist Birlik Partisinin (Batı Berlin) yayın organı «Di Varhayt» gazetesinde şunları belirtiyor:

«Viyetnam sorununda işi sürüncemeye dökmek olmaz. Bu sorunda yanlış görüşlerde yıllarca ısrar etmek de doğru değildir. Zira bu tutum birçok insanın hayatına malolmakta ve emperyalizmi yeni saldırılara teşvik etmektedir.»

Aynı gazete şunu da soruyor: «Pekin'in bir yandan Viyetnama yardım konusunda işi gürültüye getiren farfaracılığı, öte yandan kahramanca savaşan Viyetnam halkını destekleme işinde sosyalist ülkelerin, dünya komünist hareketinin ve bütün anti-emperyalist güçlerin elbirliği etmeleri yönündeki teklifleri tümüyle ve kabaca reddetmesi gerçeği birbiriyle nasıl bağdaştırılabilir?»

Polonya Birleşik İşçi Partisi Merkez Komitesinin yayın organı «Tribuna Ludu» gazetesinin bir başyazısında şöyle deniyor:

«ÇKP yöneticileri anti-sovyetik nifakçı tutumlarında böylesine dikine gitmekle, tarih önünde ve Çin halkı önünde ağır bir sorumluluk altına girmiş oluyorlar. Bu, milletlerarası sosyalist topluluğun durumunu zayıflatma sorumluluğudur. Anti-emperyalist cepheyi parçalama sorumluluğudur. Ve bunların doğuracağı zararların, yani barış dâvası aleyhine, özellikle ölçsüz ıstıraplara katlanmakta ve maddi-mânevi kayıpları günden güne artmakta olan Viyetnam halkının dâvası aleyhine olacak tehlikeli sonuçlarının sorumluluğudur.

Gerek milletlerarası devrimci işçi ve milli kurtuluş hareketi, gerekse sosyalist memleketler, ÇKP tarafından sosyalizmin ve barışın çıkarlarıyla çelişen bir nifak politikası güdülmesine göz yumamazlar. Bu politika bütün komünist ve işçi partileri tarafından gittikçe artan bir şiddetle yerilmekte ve suçlanmaktadır. Oysa, bundan iki yıl öncesine, bir yıl öncesine kadar, dünyada, özellikle Asya'da, görüşleriyle ÇKP-nin tutumuna

doğru kayan ve onun proleter enternasyonalizmi prensiplerine kasteden gerekçelerine-kısmen de olsakapılan bazı komünist partileri bulunabiliyordu... Ne var ki, gerçeklerin boş sözleri daima altettiği bugün de görülmektedir... ÇKP birlik fikrine karşı hücumlarını nekadarttıırıyorsa, SBKP-ye ve diğer sosyalist ülkeler partilerine reva gördüğü dayanaksız hakaretlerini akadar büyük bir gürültüyle yaymakta ve bu davranışı ile dünya işçi hareketinden o nispette tecrit olmaktadır. Buna rağmen, inanıyoruz ki, büyük Çin halkını şanlı bir devrimle kurtuluşa kavuşturan ÇKP-nin saflarında da akıl ve sağduyu ergeç üstün gelecek, sosyalist ülkeler topluluğunda birlik ve sosyalizm savaşçılarının milletlerarası dayanışma ruhu yeniden canlanacaktır... Tek sözle, bütün komünist ve işçi partilerinin, bütün sosyalist ülkelerin emperyalizme ve harbe karşı mücadeleden el ve güçbirliği yapmaları sorunu gündemden çıkarılamaz.»

Komünist ve işçi partileri, Viyetnamdaki emperyalist saldırganlığına karşı mücadelede dünyanın bütün ilerici kuvvetleri arasında el ve güçbirliğini sağlamlaştırmaya çağrısında bulunuyorlar. Bu cümleden olarak, Alman Komünist Partisi MK-nin yukarıda değindiğimiz bildirisinde şöyle deniyor:

«Bugün milletlerarası komünist-işçi hareketinin bütün güçleri ve bütün halklar, Viyetnamdaki Amerikan barbarlığına karşı ve Viyetnam halkına her bakımdan dayanışma göstermek için tekvücut halinde eylemlere geçmek üzere birleşmelidirler. Bu birliğin kurulmasına hizmet etmeye hazır olmıyanlar, emperyalizme karşı mücadele cephesini zayıflatıyorlar demektir.»

Çin'de «kültür devrimi»nin içlemi, bunu gerçekleştirme yönü, biçim ve metodları diğer komünist ve işçi partilerinin çıkarlarına da dokunmaktadır. Bundan ötürü, bu partiler Çin'de olup bitenler hakkındaki görüşlerini açıklamak gereğini duymuşlardır.

Çekoslovakya Komünist Partisi MK. Birinci Sekreteri A. Novotni, Çin'deki «kültür devrimi» hakkında 3 Eylül günü yaptığı konuşmada şunları söylemiştir:

«Bu devrim güya Çin'de devrimci prensiplerin korunmasını garantiliyecek, ve harekete baş olan gençlik de bu sürecin itici gücü olacaktı. Oysa, sınıf bilinci ile zerrece ilgisi olmadığı görülen bu hareket, ipsiz-sapsız bir iftiradan da çekinmeden Birleşik Amerikayla uyuşmakla suçladıkları Sovyetler Birliğine karşı nefret hisleri körüklemeye yöneltmiştir. Çin yöneticilerinin politikası ve Çin'deki son olaylar, yalnız Asya'da değil, bütün dünyada barış için mücadele eden devrimci güçlere zarar vermekte ve böylelikle dünya gericiğine daha da azıtarak hücumlarını şiddetlen-dirme olanağı bağışlamaktadır.»

Seylân Komünist Partisi MK. Genel Sekreteri P. Keyneman şunları yazıyor: «... Bu hareketin adına «proleter» sözcüğünü takmış olsalarda, tartışma götürmez bir gerçektir ki, bu «devrim»i yöneten ne ÇKP-dir, ne

komünist gençlik örgütleridir, ne de işçilerin yığın örgütleridir. Bunu yöneten, öğrencilerle üniversite gençlerinin «Kısl Muhafız» dedikleri yeni örgütüdür. Zira «Kısl Muhafız» komandolarının hücum hedeflerinden biri de bizzat ÇKP-dir, onun kademe komiteleridir.»

Bu hususu, Avusturya Komünist Partisi MK-nin yayın organı «Folksştıme» gazetesi de şöyle belirtiyor: «... Şu da gözönünde tutulmalıdır ki, «kültür devrimi»nin başlıca uygulama âleti olan «Kızıl Muhafızlar» örgütü ne işçi ve köylülerden, hattâ ne aydınlardan ve ne de çoğunlukla üniversitelilerden kurulmuştur. Bu örgüte girenler daha ziyade orta öğrenimdeki öğrencilerdir. Yani burada gerçekten proleter kültür devrimi sözkonusu olamaz.»

«Tribuna Ludu» gazetesi, «kültür devrimi»nin yöntemleri ve uygulanışı hakkında şunları yazıyor: «Bu «Kızıl Muhafızlar», «burjuva» ve «revizyonist» diye mımilenmiş ailelerin evlerine dalıyor, ne bulurlarsa el koyuyor ve çocuklarını Pekin'den sürüp çıkarıyorlar. Sürgün ettikleri kimselerin boyunlarına, itham edildikleri görüşlerinin özeti yazılı birer yafta asıyorlar. Çoğuna evlerinde ve yollarda eza-cefa ediyor ve düpedüz dayak atıyorlar... Son yüzyılların seçkin sanat ve kültür adamlarının yapıtlarını «her şeyden önce devrimci iradeyi felce uğratiyor» diye kötüliyen «Kızıl Muhafızlar», Çin'in Batı Avrupa, Rus ve Sovyet kültüründen kopmasını, uzak kalmasını istiyorlar... Pekin basınındaki haberlerden anlaşıldığı gibi, «Kızıl Muhafızlar»ın aksiyonlarına ne işçiler, ne köylüler katılmış değillerdir. Yine «Kızıl Muhafızlar»ın beyannamelerinden anlaşılıyor ki, «kültür devrimi» aksiyonu bazı bölgelerde yerli parti örgütlerinin direnmesiyle karşılaşmış, ve bu örgütler geniş emekçi yığınlarının katıldığı karşı-gösteriler düzenlemişlerdir.»

Macaristan Sosyalist İşçi Partisi MK-nin organı «Nepsabadşağ» gazetesinin bir başyazısında şunları okuyoruz:

«Kültür hayatında burjuva ve revizyonist etkilerine karşı mücadele bütün devrimci partilerin ödevidir. Komünist partilerinin bu alanda çok uyanık davranmaları gereklidir. Amma kalkıp da müzelerdeki eski Yunan, Roma ve Çin eserlerini sıradan tahrip etmek, Bethoven'in, Mozart'ın, Çaykovski'nin, Bartok'un eserlerinin yasaklanmasını istemek, gramofon plâkalarını kırıp dökmek, kitapları ve tabloları yırtıp yakmak ne uyanıklıktır, ne de burjuva ve revizyonist ideolojik etkilere karşı mücadeledir; böylesi, komünizm fikirlerine, Marksizm-Leninizme yabancı bir başıbozukluktur.

Evleri allak bullak edenlerin, âciz ve yaşlı insanları döğen ve herkesin gözü önünde «utanç halkası»ndan geçirenlerin bu başıbozukluğu, kendilerini hangi bombastik lâfların ardına gizlerlerse gizlesinler, hiçbir şeyle mâzur gösterilemez. Buna devrimci zorlama değil, düpedüz kabalık derler. Bu da milletlerarası işçi hareketinde devrimcilik niteliği ile asla bağdaşmaz.»

Çin'deki «kültür devrimi» ile ilgili olayları tahlil ederken, Kıbrıs AKEL Merkez Komitesi şunları da belirtiyor:

«Çin'de «Kızıl Muhafızlar»ın «kültür devrimi» dedikleri kampanyadaki faaliyetleriyle ilgili son olaylar ve ÇKP yönetiminin uygulamakta devam ettiği nifak politikası, Kıbrıs halkının bütün ilerici ve demokratik çevrelerinde alabildiğine kaygı yaratmış ve nefretle karşılanmıştır. «Kızıl Muhafızlar»ın yaptıkları işlerin Marksizm-Leninizmle de, sosyalizmin yüksek idealleriyle de hiçbir ilgisi yoktur.»

Finlândiya Komünist Partisi MK. Plenumu da, ÇKP yöneticilerinin politikası hakkında bir bildiri yayınlamış bulunuyor. Bu bildiride özetle şöyle deniyor:

«Çin Halk Cumhuriyetinde son zamanlarda «kültür devrimi» adı altında yapılanlar hakkındaki haberler büyük bir hayret ve endişe uyandırıyor. Bu sözümona «kültür devrimi» Marksizme ve sosyalizme tamamen yabancı biçimler almıştır.»

Meksika Komünist Partisinin yayın organı «La vos de Meksiko» gazetesinde, yazı kurulu adına ve «Kültür devrimi sosyalizm değildir» başlığı altında yayınlanan yorumda şu noktaya işaret ediliyor: «...Çin devlet ve parti yöneticilerinin artık Marksizm-Leninizmle zerrece alâkası olmayan bir icraata giriştikleri şüphesizdir.»

Bu konuda, Danimarka Komünist Partisi Başkanı Knud Epersen de «Ekstrabladet» gazetesine verdiği mülâkatta şunları söylüyor:

«Çin'de olup bitenlerin kültürle, devrimle, kültür devrimiyle şukadarcık ilgisi yoktur. Bu düpedüz anarşidir. Böyle şeylerin kadim kültüre sahip bir memlekette olabilmesi cidden hazindir. Eğer bütün bunlar sosyalizm adına yapılıyorsa, böylesi yalnız Çin'i değil, sosyalizmi de gözden düşürmek demektir.»

ÇKP-nin 1956 yılında yapılan VIII. Kongresinde, şu veya bu kişilerin haddinden fazla büyütülmesine ve putlaştırılmasına karşı mücadelenin önemi belirtiliyordu. Büyük Britanya Komünist Partisi İcra Komitesinin bildirisinde bu noktaya işaret edildikten sonra şöyle deniyor: «Ammâ, tatbikata gelince, Çin komünist yöneticileri kendi VIII. Kongrelerinin bu tesbitini ve çağrısını hiçe saydılar. Mao'yu bilgeliğin zirvesine çıkardılar. Onun ağzından veya kaleminden çıkan her sözü kutsallaştırmaya ve onun fikirlerini Çin'in bütün başarılarının temeli sayarak göklere çıkarmaya koyuldular. Komünizmin yanından bile geçmemiş olan böyle bir tutum ancak Çin Komünist Partisine leke getirir.»

Küba Komünist Partisi merkez yayın organı «Granma» gazetesi şunları yazıyor: «Çin propagandası Başkan Mao'nun fikirlerinin nasıl uygulandığını reklâm ede ede bitiremiyor. Hükümette ve askeri kuvvetlerde önemli mevkileri olan bazı üyelerin ÇKP Merkez Komitesinden çıkarılmasından sonra bu propagandaya daha da hız verildi. Böyle fonksiyonerlerin görevlerinden atılır atılmaz, «Başkan Mao'nun fikirlerinin uygulanmasına karşıkoyma» ile suçlanmaları da gecikmiyor. Ne gariptir ki, «Mao'nun felsefi

fikirleri»nin herkese, her işde, her düğümü çözmeye «yardımcı» olduğunu, ve sözgelişi, işçilere, çelik dökmelerinde ve elektrik ampülü yapmalarında; köylülere köy ekonomisi üretimi sorunlarını çözmelerinde; gıda sağlama işçilerine, karpuz v.s. alıp satmalarında; öğretmenlere öğretim metodlarını geliştirmelerinde; doktorlara yanık yaralarını sağaltmalarında; bilim adamlarına da en çeşitli bilim dallarında en çetrefil sorunları çözmelerinde «yardım» ettiğini söylüyorlar. Ve hattâ ping-pong oyuncularının da maçları kazanmak için Mao'nun felsefi fikirlerini uyguladıklarını ileri sürebiliyorlar.»

Arjantin Komünist Partisi İcra Komitesinin bildirisinde de şu noktalar belirtiliyor: «Çin'de girilen sözümona «kültür devrimi», partide ve devlet cihazında demokrasinin Çin yöneticileri tarafından tedricen yok edilmesi sürecinin en yüksek noktası olmuştur... Partinin yönetici rolüne tedricen son verme, bunu Mao'nun alabildiğine büyütülüp putlaştırılan şahsiyeti ile değiştirme gibi oluşumlar Çin'in içine girdiği ayrılma siyasetinin sertleşmesine büyük ölçüde etki yapmış ve bu da milletlerarası komünist hareketine ciddi zararlar vermiştir.»

İspanya Komünist Partisi MK-nin yayın organı «Mundo Obrero» gazetesinin Çin olaylarına ayırdığı bir başyazısında şunları okuyoruz: «...Bütün bu olaylar ve böyle bir yazıda hepsini sayamıyacağımız diğer veriler, bize, bu «kültür devrimi»nin «isyan» gibi, «kazan kaldırma» gibi bir şey olduğunu ve bununla, son zamanlarda aşırı görüşlerden adım adım uzaklaşmaya başlayan kimselerin partide yeni bir çoğunluk sağlamalarına engel olma amacı güdüldüğünü düşündürmektedir. Ve böyle düşünmekte de haklıyız.»

İsviçre Emekçi Partisi Yönetim Kurulu'nun bildirisinde şöyle deniyor: «ÇKP yöneticileri ayrılıkçı ve sekte politikalarına üstünlük sağlama ve dünya komünist hareketinin önderliğini ele geçirme çabaları içinde, şimdi «büyük proleter kültür devrimi» adı altında örgütledikleri «ikinci devrim»i ön plâna sürdüler. Fakat olaylar gösteriyor ki, bu «devrim»in gerek kültürle, gerekse devrimin gerçek fikirleriyle hiçbir ilgisi yoktur. Bunun apaçık görünen amacı da, memlekette karşılaşılan güçlüklerden dikkatleri uzaklaştırmak, parti içinde beliren muhalefeti kırıp ezmek ve çağımız şartlarında ancak ekonomik ve politik gelişmeyle, keza toplumda ve özellikle partide demokrasiyi geliştirmekle çözülebilecek olan sorunları zora başvurarak çözmeye kalkışmaktır.»

Alman Sosyalist Birlik Partisi MK. Politbürosu da, XIII. Plenuma sunduğu faaliyet raporunun bu konuyla ilgili bölümünde şunları tesbit ediyor: «Bu «proleter kültür devrimi», partide bir grup yöneticinin, Çin'de kapitalizmden sosyalizme geçiş döneminin bileşik problemlerini, sosyalizm kuruluşunun objektif kanunlarına tamamen sırt çevirerek, Marksizmi-Leninizmi, parti hayatında Leninci normları, demokratik merkezîyet, sosyalist demok-

rasi ve sosyalist kanuniyet prensiplerini unutturan bir gaflete düşerek çözüme yolunda, hem de yönetimde ve bütün toplumsal hayatı örgütlemeye düpedüz askeri-idari metodlara başvurarak çözüme yolunda mutlaka başarısızlığa mahkûm bir denemesidir.»

Komünist partilerinin yukarıda önemli kısımlarını özetlediğimiz dokümanları, komünistlerin halklar önünde, uygarlık önündeki sorumluluklarını kavramanın yüksek duygularıyla yüklü olduklarını yansıtmaktadır. Dünya komünist hareketinde tekvücut birliğin sağlanması mücadelesini kuvvetlendirmek onların candan arzusu ve emelidir.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesine

Değerli yoldaşlar,

Büyük Oktobr Devriminin 49-uncu yıldönümü dolayısıyla, Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi bütün Türk komünistleri adına, memleketimizin diğer gerçekten yurtsever, barışsever insanların içten duygularını da ifade ederek, sizleri candan kutlar.

Büyük Leninin kurduğu ve yönettiği Sovyetler Birliği Komünist Partisinin önderliği altında 49 yıl önce bugün dünyanın altıda birinde ilk sosyalist devlet kuruldu, insanlık tarihine yeni bir çağ, dünya emekçilerine, ezilen milletlere bir kurtuluş ve kalkınma perspektifi açıldı. O günden bu yana Sovyet halkı, Leninci prensiplere bağlı SBKP-sinin basiretli önderliği altında ve komünizm yolunda elde ettiği büyük başarılarla yeryüzünün ilk sosyalist ülkesini ilerici insanlığın alınmaz bir kalesi, dünya barışının en güçlü savunucusu haline getirdi.

Türkiye, Büyük Oktobr Devriminin yaktığı kurtuluş meşalesinin ışığında, bağımsızlıkları için emperyalizme karşı ilk ayaklanan ve milli kurtuluş mücadelelerinde en büyük desteği Sovyetler Birliğinde bulan, onun maddi ve manevi yardımlarından kuvvet alan memleketlerden biridir. Türk halkı, emperyalizmin ve gericiliğin devamlı anti-komünizm kampanyalarına rağmen, Sovyet yardımlarının milli mücadelemizin zaferindeki büyük rolünü unutmamıştır; bu karşılıksız yardımların memleketimizin milli kalkınma potansiyelini besleyici değerini iyi bilmektedir.

Bugün Amerikan emperyalizminin barbarca saldırısına karşı milli bağımsızlığı için kahramanca savaşan Viyetnam halkına uzanmış en güçlü yardım eli Sovyetler Birliğinin elidir. Sovyetler Birliği, diğer sosyalist ülkelerle birlikte bu kutsal savaşında Viyetnam halkına yapılan yardımların daha etkili kılınması için bütün sosyalist memleketlerin daha sıkı işbirliğinde ayak diremekte, dünya barışını tehdit eder bir hal alan bu saldırının durdurulması için her şeyi yapmaktadır. Yine Sovyetler Birliğidir ki, Birleşik Amerikadan teşvik ve destek gören Batı Alman intikamcı militaristlerinin Avrupada ve bütün dünyada bir nükleer harbini körükleyici gayretlerine karşı durarak, barış ve barış içinde yanyana yaşama politikasını savunarak, dünya halklarının ortak dileklerini dile getirmektedir.

Bugün büyük bayramın sevincini sizlerle paylaşırken, komünizm kuruluşu yolundaki verimli çalışmalarınızda, barış ve halklar arasında dostluk politikasında, bağımsızlık için savaşılan halkların zaferi, sosyalist cephenin bütünlüğü, milletlerarası komünist ve işçi hareketinin Marksizm-Leninizm, proletarya enternasyonalizmi temeli üzerinde birliği urundaki mücadelede sizlere yeni büyük başarılar dileriz.

Yaşasın Sovyetler Birliği Komünist Partisi!

Yaşasın Sovyetler Birliği!

Yaşasın halklar arasında dostluk ve barış!

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ

BKP-nin IX. Kongresinde TKP Merkez Komitesi Birinci Sekreteri Yakub Demir yoldaşın yaptığı selâmlama konuşması

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi ve bütün Türk komünistleri adına IX-uncu kongrenizi hararetle ve candan selâmlarım.

Bu yıl Bulgar Komünist Partisinin 75-inci kuruluş yılını kutladınız. Türkiye işçi sınıfının politik şuura yükselmesinde, işçi hareketinin Marksizmin-Leninizmin ışıklı yolunu bulmasında, gelişmesinde etkileri büyük olan Bulgar komünistlerinin bu mutlu bayramının sevincini bizler de sizinle birlikte duyduk. Burada, Bulgar Komünist Partisinin ve Bulgar halkının hayatında önemi büyük olan bu kongrede bunu da ifade etmek fırsatını bana verdiğiniz için Partiniz Merkez Komitesine ve sizlere teşekkür ederim.

BKP-sinin VIII-inci ve IX-uncu kongreleri arasındaki devre gerçekten parlak bir gelişme devresidir. Komünist Partisi ve Bulgar halkı sosyalist toplumu kurma işinde olağanüstü sonuçlar elde etti. Memleketin ekonomik yapısında köklü değişmeler ve gelişmeler oldu. Halk ekonomisinin temel alanları olan metalurji, elektrik, makina imali ve kimya endüstrileri, köy ekonomisi görülmedik bir hızla gelişti. Sosyal üretimde, milli gelirde büyük bir artış oldu. Halkın maddi ve kültürel hayat seviyesi önemli derecede yükseldi. Bulgar halkının bu zaferi, onun şanlı öncüsü Bulgar Komünist Partisinin titizlikle bağlı bulunduğu yaratıcı Marksizmin-Leninizmin zaferidir.

Elde edilen büyük başarılar, memleketinizde sosyalizmin maddi-teknik temelinin tamamlanması, sosyalist toplum münasebetlerinin daha da geliştirilmesi, emekçi halkın hayat seviyesinin ve sosyal şuurunun daha da yükseltilmesi için geniş perspektifler açmıştır. Biz Türk komünistleri IX-uncu kongrenin tastikine sunulan yeni direktiflerin, yeni beşyıllık plânın da başarı ile gerçekleştirileceğine inanıyoruz. Çünkü, çalışkan Bulgar halkının yaratıcı gücüne, Bulgar Komünist Partisinin Marksçı-Leninci önderliğine inanıyoruz; sosyalist ülkeler arasındaki sıkı işbirliğinin yapıcı gücüne inanıyoruz.

Bulgar Komünist Partisinin ve Bulgar hükümetinin savunduğu ve ısrarla izlediği barış ve barış içinde yanyana yaşama prensipi de, sosyalizm kuruluşunda, memleketin ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasında Bulgar halkının başarısını garantileyen en önemli etkenlerden biridir. Bulgaristan Halk Cumhuriyetinin Avrupada ve bütün dünyada barışın korunması, halkların güvenliği uğrunda ve özellikle Balkanların ve Karadeniz bölgesinin bir barış ve dostluk bölgesine çevrilmesi yolundaki devamlı gayretlerini burada şükranla anmak isterim. Barışçı dış politika, ilkönce, böyle bir politikaya susamış olan Türk halkının hayati menfaatlerine uygundur. *Bulgaristan Halk Cumhuriyetinin ve diğer sosyalist devletlerin ısrarla ve sebatla izledikleri barış içinde yanyana yaşama politikasının sonucu olarak, son zamanlarda Türkiye ile BHC ve diğer sosyalist ülkeler arasında ekonomik münasebetlerin düzelmesi yolunda ve iyi komşuluk münasebetlerine doğru önemli adımlar atılmıştır. Biz Türk komünistleri bunu memnunkulla karşılıyoruz. Emperyalistlerin, özellikle Amerikan emperyalizminin saldırgan yüzünü Viyetnamda açıkça ortaya koyduğu, Batı Alman militaristlerinin intikamcı niyetlerini gerçekleştirmek için nükleer silâhı ele geçirmeye çalıştıkları bir zamanda memleketimizin barışçı politikaya olan ihtiyacı elle tutulur bir hal almıştır. Emperyalizmin ve emperyalist tekellerin çıkarına bir dış politikanın acı sonuçları halkımızdan artık gizlenmiyor. Emperyalistlerin tahrik ve desteğiyle sık sık başvurulanan anti-komünizm kampanyaları gerçekleri örtbas etmeğe artık yaramıyor. Başta işçi sınıfı olmak üzere, halkımızın hemen bütün tabakaları milli burjuvazinin yabancı tekellerle menfaatleri çarpışan büyük bir kısmı emperyalizmin ekonomik, politik ve askeri boyunduruğunun bütün ağırlığını kendi boyunların da hissetmeğe başlamışlar, ona karşı aktif mücadeleye girişmişlerdir. İşçi sınıfı, ilerici aydınlar ve gençler memleketimizde gittikçe genişleyen antiemperyalist cephenin ön safında savaşmaktadırlar. Kitlevi bir hal alan Amerikan alehtarı gösteriler ve protesto mitingleri birbirini kovalıyor. Çeşitli işçi sendikalarıyla öğrenci derneklerinin, birkaç gün önce, bir arada tertipledikleri «Amerikayı protesto miting ve yürüyüşü» çağırısında halka şöyle hitabedilmektedir:*

«Artık iyice anlaşılmıştır ki, Amerikalılar memleketimizden kovulmadıkça Türk halkına bu topraklarda huzur yoktur...

Çünkü Amerikalılar ordusuyla, resmi ve özel kuruluşlarıyla vatanımızda DÜNYA EMPERYALİZMINİN, en alçakça temsilciliğini yapmaktadırlar. Amerikan emperyalizmi, Türkiyemizde «yardım ve kredi» perdesi altında ekonomik ve politik bağımsızlığımızı yok etmeye yönelmiş ve ulusumuzun geri kalmış ülkelerden birisi olarak kalmasında baş rolü oynamıştır.»

Yabancı tekeller ve gerici çevreler bu antiemperyalist mücadeleyi önlemek için ilk önce işçi hareketini boğmaya veya hiçolmazsa tehlikesiz bir hale getirmeğe, sıkıca kontrolleri altına almaya çalışmaktadırlar. İlk iş olarak, yabancı tekellerin denenmiş ajanlarını, işçi sınıfının azılı düşmanlarını sendikaların başına getirmek için manevra çevirmeye başlamışlardır. Fakat Türk işçisi, en ilkel bir çok haklardan hâlâ yoksun olmasına rağmen, Türkiyede gittikçe gelişen ve genişliyen işçi hareketini boğmak, uzun mücadelelerle elde edilen işçi haklarını geri almak kolay olmayacaktır.

Değerli yoldaşlar!

Dünya sosyalist sisteminde ve milletlerarası komünist ve işçi hareketinde birlik ve dayanışmanın korunması, kuvvetlenmesi için Bulgar Komünist Partisinin sarfettiği gayretleri burada Türk komünistleri adına şükranla anmayı enternasyonal bir ödev sayarım.

Emperyalistler milli kurtuluş ve bağımsızlık hareketlerini ezmek için faaliyetlerini arttırdılar. Amerikan emperyalizmi Viyetnam halkına karşı saldırısını gittikçe genişletmektedir. Dünya barışı tehlikeye düşmüştür. Bugün başlıca gayretlerini demokratik ve barışsever güçleri emperyalizme ve harbe karşı birleştirmeğe yöneltmeleri gereken komünist ve işçi partilerinin kendi aralarında birlik ve dayanışma müstesna bir önem taşımaktadır. Çin Komünist Partisi idarecileri aksi yolu tutmuşlardır. Amerikan emperyalizmiyle kahramanca savaşıyan Viyetnam halkına yardım elini uzatmış olan sosyalist memleketlere, özellikle Sovyetler Birliğine hücum ve iftira kampanyalarını artırmışlar, komünist ve işçi hareketini, bütün demokratik hareketleri parçalama gayretlerini hızlandırmışlardır. Çin Komünist Partisi idarecilerinin, bugünkü görüş ve davranışlarıyla dünya komünist hareketinin ana hattına aykırı ve tamamıyla ayrı bir yolda oldukları meydandadır. Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi bugün filen mevcut ayrılığın Marksizm-Leninizm, proletarya enternasyonalizmi temeli üzerinde yeniden kurulması ve kuvvetlendirilmesi uğrunda mücadeleye devam edilmesinin zaruri olduğuna ve ayrılığın er veya geç giderileceğine inanmaktadır. Fakat bizcel, filen mevcut ayrılık karşısında müşterek pratik tedbirler düşünülmesi de kaçınılmaz olmuştur. Komünist ve işçi partilerin 1960 danışma toplantısından sonra geçen altı yıl içinde ortaya çıkan milletlerarası yeni ve önemli bazı meseleler yeni bir genel danışma toplantısını gerekli kılmaktadır.

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, Jivkof yoldaşın raporunda

ifadesini bulan Bulgar Komünist Partisinin milletlerarası bütün meselelerdeki görüşlerini tamamiyle paylaşmaktadır. TKP Merkez Komitesi ve işçi partilerinin yeni bir danışma toplantısının zamanı geldiği inancındadır.

Sizlere, kongredeki çalışmalarınızda büyük başarılar dileriz.

Yaşasın Bulgar Komünist Partisi!

Yaşasın Sosyalist cephenin ve milletlerarası komünist hareketinin birliği!

Yaşasın halklar arasında dostluk ve barış!

Macar Sosyalist İşçi Partisi Merkez Komitesine

Değerli yoldaşlar!

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, bütün Türk komünistleri adına Macar Sosyalist İşçi Partisinin IX-uncu kongresine kardeşçe selâmlarını bildirir, kongrenize verimli ve başarılı çalışmalar diler.

Partinizin VIII-inci ve IX-uncu kongreleri arasındaki devre, Macar Halk Cumhuriyetinde sosyalizmin maddi-teknik temelini meydana getirilmesi işinde büyük başarılar devresidir. Biz Türk komünistleri, memleketinizin ekonomik, sosyal ve kültürel hayatının her alanında elde ettiğiniz başarılar karşısında hayranlık ve sevinç duyuyoruz.

IX-uncu kongre, Macar Sosyalist İşçi Partisinin ve bütün Macar halkının yaratıcı çalışmalarının bilânçosunu yaparak, sosyalist toplumun her yönden gelişmesiyle ilgili yeni meseleleri görülecektir. Marksist-Leninist prensiplere bağlı partiniz merkez komitesinin yapıcı politikası sosyalizm kuruluşu dâvasında yeni büyük başarıların garantisidir.

Macar Sosyalist İşçi Partisi dünya sosyalist sisteminde ve milletlerarası komünist hareketinde birliğin sağlamlaştırılması için bütün gayretini harcamakta, büyük Marksizm-Leninizm doktrininin saf kalması uğrunda amansızca savaşmaktadır. Halk Macaristanı ezilen halkların kurtuluş hareketlerini aktif olarak desteklemekte, emperyalist kuvvetlerin saldırgan hareketlerine karşı, Amerikanın Viyetnama saldırısının durdurulması, Avrupada ve bütün dünyada güvenliğin sağlanması uğrunda mücadelede gayretlerini diğer sosyalist ülkelerin gayretleriyle birleştirmektedir.

Değerli yoldaşlar! Sosyalizm kuruluşunda, sosyalist kampın kuvvetlenmesi, milletlerarası komünist ve işçi hareketinde birlik ve dayanışma, yer-

yüzünde sağlam bir barış için mücadelenizde bütün kalbimizle sizlere yeni başarılar dileriz.

Yaşasın Macar Sosyalist İşçi Partisi!

Yaşasın milletlerarası komünist ve işçi hareketinin sarsılmaz Marksizm-Leninizm temeli üzerinde birliği!

Yaşasın bütün dünyada barış!

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ

Kasım 1966

TÜSTAV

İÇİNDEKİLER

Fuad Nasır

Arap halklarının emperyalizme karşı savaşı 753

John Gibbons

Wilson'un sosyalizmi: Kemerleri sıkma ve sendikaları baskı altında tutma siyaseti 769

Diego Montana Guellar

Lâtin Amerikada reformist görüşlerin Beyannamesi 773

ARAP DÜNYASINDA

Lütfi el-Holi

Arap ülkelerinde ilerici güçler arasında birlik ve işbirliği olanakları 780

VIYETNAM SAVAŞI

Deliller konuşuyor 788

BASKIYA VE DEMOKRATLARIN KOVUŞTURULMASINA KARŞI

Güney Afrika Başkanti Pretoria'da Abraham Fişer'in yargılanması . 793

Ürdün'de gericilik azıtıyor 800

Panama halkı direniyor 802

KOMÜNİST VE İŞÇİ PARTİLERİNDE

Dünyada komünistlerin sesi 807

ÖZEL SAYFALARIMIZ

SBKP, Merkez Komitesine 823

BKP-nin IX. Kongresinde TKP Merkez Komitesi Birinci Sekreteri

Yakub Demir yoldaşın yaptığı selâmlama konuşması 824

Macar Sosyalist İşçi Partisi Merkez Komitesine 827

İngilizcesi:

Central Books Ltd., 37 Grays Inn Road, London, W. C. 1.

İtalyancası:

Libreria Rinascita, Via delle Botteghe, Oscure 2. Roma

Almancası:

«GLOBUS»-Vertrieb ausländischer Zeitschriften, Wien XX,
Höchstädtplatz 3

Yunancası (Kıbrıs'ta):

Laikon Praktorion, Tricoupi Street, 53 r., Nicosia

Rusçası:

Stredisko pro rozširovani tisku, Praha 6, Thákurova 3

Fransızcası:

Societe d'Edition et d'Enformation 9, Boulevard des Italiens Paris (2e)

İspanyolcası:

Ediciones Pueblos Unidos Casilla Correo 589, Montevideo

Japoncası:

Nauka Ltd., 2, Kanad-Zinbocho 2-chome, Chiyoda-ku, Tokyo

İsveç dilinde:

Arbetarkultur, Söderarmsvagen 36, Johanneshov 6, Stockholm

Bulgarcası:

Raznoiznos, I, Rue Tzar Assen, Sofia

Türkçesi:

«YENİ ÇAĞ» – Stredisko pro rozširovani tisku, Praha 6,
Thákurov 3

Fiyatı 1 lira